

Grey Scale #13

DANES
PICTA
.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZTAB GENERALNY WP — ZARZĄD II

Szt. Gen. 950/79

Do użytku służbowego

Egz. nr

~~2529~~

BRYGADA, BATALION, KOMPANIA,
PLUTON, DRUŻYNA
SIŁ LĄDOWYCH
STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Zasady prowadzenia walki, organizacja, uzbrojenie

WARSZAWA

1979

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZTAB GENERALNY WP — ZARZĄD II

Do użytku służbowego

Szt. Gen. 950/79

Egz. nr

~~2529~~

BRYGADA, BATALION, KOMPANIA,
PLUTON, DRUŻYNA
SIŁ LĄDOWYCH
STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Zasady prowadzenia walki, organizacja, uzbrojenie

W A R S Z A W A

1 9 7 9

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZTAB GENERALNY WP — ZARZĄD II

Do użytku służbowego

Szt. Gen. 950/79

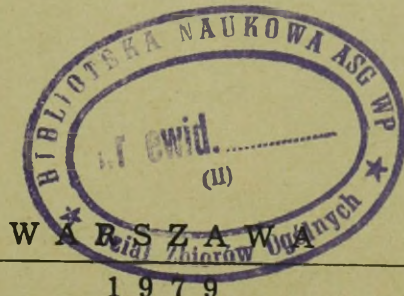
Egz. nr 2529

BRYGADA, BATALION, KOMPANIA,
PLUTON, DRUŻYNA
SIŁ LĄDOWYCH
STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Zasady prowadzenia walki, organizacja, uzbrojenie

P/ 4062¹

R2257

*Zalecam do użytku w Siłach Zbrojnych PRL wydawnictwo
pt. „Brygada, batalion, kompania, pluton, drużyna sił lądowych Sta-
nów Zjednoczonych. Zasady prowadzenia walki, organizacja, uzbro-
jenie”.*

SZEF SZTABU GENERALNEGO WP
gen. broni **Florian SIWICKI**
Wiceminister Obrony Narodowej

71 4062¹

TSKD 356/357(73)
355.13 + 355.324/.326

Wydawnictwo zawiera 159 str.

DSG2. Zam. 126/80. B-1568

TREŚĆ

	Str.
WSTĘP	5
ZASADY PROWADZENIA WALKI	7
I. Zasady ogólne	7
II. Marsz i bój spotkaniowy	8
1. Zasady ogólne	8
2. Batalion zmechanizowany (batalion czołgów) w marszu	11
3. Brygada w marszu	14
4. Przejście brygady do boju spotkaniowego	17
III. Natarcie	19
1. Zasady ogólne	19
2. Drużyna zmechanizowana w natarciu	26
3. Pluton zmechanizowany (pluton czołgów) w natarciu	31
4. Kompania zmechanizowana (kompania czołgów) w natarciu	38
5. Batalion zmechanizowany (batalion czołgów) w natarciu	43
6. Brygada w natarciu	52
IV. Obrona	62
1. Zasady ogólne	62
2. Drużyna zmechanizowana w obronie	65
3. Pluton zmechanizowany (pluton czołgów) w obronie	67
4. Kompania zmechanizowana (kompania czołgów) w obronie	70
5. Batalion zmechanizowany (batalion czołgów) w obronie	78
6. Brygada w obronie	88
V. Działania odwrotowe	97
1. Zasady ogólne	97
2. Batalion zmechanizowany (batalion czołgów) w działaniach od- wrotowych	104
3. Brygada w działaniach odwrotowych	108
VI. Podstawowe normy taktyczne	118

	Str.
ORGANIZACJA, UZBROJENIE I WYPOSAŻENIE	121
I. Drużyna	123
1. Drużyna piechoty	123
2. Drużyna zmechanizowana	124
3. Drużyna czołgów	125
II. Pluton	126
1. Pluton piechoty	126
2. Pluton zmechanizowany	127
3. Pluton czołgów	128
III. Kompania	129
1. Kompania piechoty	129
2. Kompania zmechanizowana	131
3. Kompania czołgów	133
IV. Batalion	134
1. Batalion piechoty	134
2. Batalion zmechanizowany	136
3. Batalion czołgów	138
V. Brygada piechoty, zmechanizowana i pancerna	140
ZNAKI TAKTYCZNE SIŁ LĄDOWYCH	143

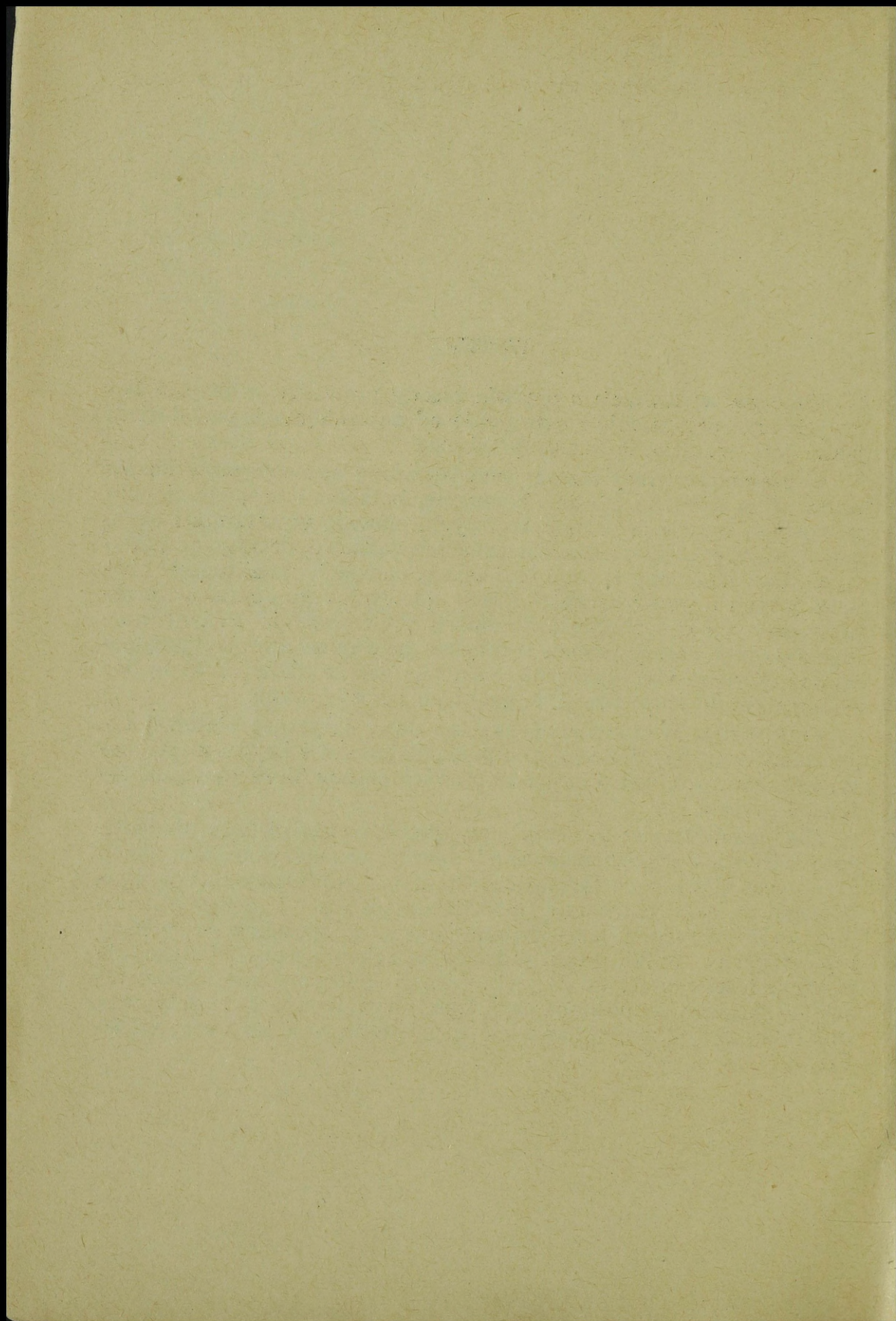
WSTĘP

Niniejsze wydawnictwo omawia zasady prowadzenia działań bojowych oraz organizację i uzbrojenie od najmniejszego pododdziału jakim jest drużyna, do brygady włącznie.

W części pierwszej zostały przedstawione sposoby prowadzenia walki przez drużynę, pluton, kompanię, batalion i brygadę w podstawowych rodzajach działań bojowych, głównie w natarciu i obronie, z uwzględnieniem marszu oraz prowadzenia działań odwrotowych. Przedstawione w tej części zasady są oparte na aktualnie obowiązujących w amerykańskich siłach lądowych regulaminach i przeprowadzonych dotychczas ćwiczeniach praktycznych. Podane normy taktyczne należy jednak traktować jako dane orientacyjne, ponieważ w miarę wprowadzania doskonalszych środków walki są one systematycznie sprawdzane w praktyce i korygowane.

Część druga wydawnictwa zawiera dane dotyczące etatowej organizacji drużyny, plutonu, kompanii, batalionu i brygady (piechoty, zmechanizowanych i czołgów) oraz ich stanów liczebnych, uzbrojenia i sprzętu.

Dla pododdziałów piechoty przyjęto w wydawnictwie ujednoliconą nazwę — „zmechanizowane”, chociaż w amerykańskich siłach zbrojnych, głównie na terytorium Stanów Zjednoczonych, występują nadal związki, oddziały i pododdziały piechoty i piechoty morskiej. Taktyka tych wojsk niewiele odbiega od sposobów organizacji i prowadzenia walki przez oddziały zmechanizowane, dlatego dla przejrzystości materiału przyjęto termin „piechota zmechanizowana” — bardziej odpowiadający treści wydawnictwa i dotyczący większości wojsk amerykańskich rozmieszczonych na europejskim TW.

ZASADY PROWADZENIA WALKI

I. ZASADY OGÓLNE

Zasady prowadzenia walki ujęte w regulaminach amerykańskich sił lądowych opierają się na bogatych doświadczeniach działań bojowych i konfliktów zbrojnych prowadzonych przez Stany Zjednoczone po zakończeniu drugiej wojny światowej, w różnych częściach świata.

W oparciu o zdobyte doświadczenia, a także możliwości wykorzystania nowoczesnej techniki bojowej, oddziały i pododdziały sił lądowych Stanów Zjednoczonych są szkolone i przygotowywane do prowadzenia działań bojowych z użyciem broni konwencjonalnej lub jądrowej w różnych warunkach terenowych i klimatycznych (w rejonach zurbanizowanych, górskich, podzwrotnikowych, pustynnych i arktycznych).

Według poglądów amerykańskich, współczesne działania bojowe będą charakteryzowały się zaangażowaniem wszystkich rodzajów sił i środków, wysoką dynamiką i manewrowością, dążeniem do uzyskania przewagi nad przeciwnikiem oraz częstymi i gwałtownymi zmianami sytuacji na polu walki. Stąd duże znaczenie ma odgrywać elastyczność dowodzenia oraz zdolność do sprawnego i szybkiego przemieszczania się jego organów.

Wychodząc z założenia, że działania bojowe z użyciem konwencjonalnych środków walki będą prowadzone przy stałym zagrożeniu użycia broni jądrowej, chemicznej i biologicznej, dużą wagę przywiązuje się do obrony przed środkami masowego rażenia. Do najważniejszych przedsięwzięć w tym zakresie należą: rozśrodkowywanie wojsk, zwiększanie odległości i odstępów między maszerującymi kolumnami, wykorzystywanie ukryć i unikanie, w miarę możliwości, szczególnie zagrożonych rejonów.

Rozśrodkowanie oddziałów i pododdziałów, według regulaminów amerykańskich sił lądowych, powinno zapewniać szybkie i sprawne ich ześrodkowanie, umożliwiające przyjęcie odpowiedniego ugrupowania.

II. MARSZ I BÓJ SPOTKANIOWY

1. ZASADY OGÓLNE

Oddziały i pododdziały sił lądowych mogą się przemieszczać, wykonując marsz pieszo i na etatowych środkach transportowych, albo mogą być przewożone drogą kolejową, powietrzną, wodną lub ewentualnie sposobem kombinowanym. Jednak podstawowym rodzajem zorganizowanego przemieszczenia oddziałów i pododdziałów, w celu osiągnięcia wyznaczonego rejonu w nakazanym czasie i w pełnej gotowości bojowej, jest marsz.

Regulaminy amerykańskie rozróżniają dwa rodzaje marszów w zależności od odległości do linii frontu: marsz w strefie operacyjnej (administracyjny) i marsz w strefie działań bojowych (taktyczny).

Marsz administracyjny organizuje się i wykonuje przy zachowaniu niezbędnego minimum środków bezpieczeństwa, w warunkach gdy bezpośrednie spotkanie z przeciwnikiem (wyłączając oddziaływanie lotnictwa i naziemnych środków ogniowych dalekiego zasięgu), zarówno w czasie marszu, jak i po osiągnięciu rejonu docelowego, jest mało prawdopodobne.

Marsz taktyczny organizuje się i wykonuje z zachowaniem stałej gotowości maszerujących oddziałów i pododdziałów do zorganizowanego podjęcia działań bojowych. Dlatego też szczególną wagę przywiązuje się do przyjęcia takiego ugrupowania marszowego, które zapewnia szybkie rozśrodkowanie oddziałów i pododdziałów, a w razie spotkania z przeciwnikiem, umożliwia przyjęcie we właściwym czasie odpowiedniego ugrupowania bojowego oraz ześrodkowanie niezbędnych sił i środków na wybranym kierunku działania.

Marsz taktyczny wykonuje się z reguły na etatowych środkach transportowych — samochodach, transporterach opancerzonych, wozach bojowych i czołgach, a w razie konieczności — pieszo; marsze piesze wykonuje się tylko na małe odległości.

Marsze wykonywane na pojazdach mechanicznych umożliwiają przemieszczanie wojsk oraz ich uzbrojenia na duże odległości w stosunkowo krótkim czasie. Ułatwia to pokonywanie lub omijanie różnych przeszkód terenowych (łącznie z rejonami skażonymi) oraz przyczynia się do zachowania dobrej kondycji fizycznej żołnierzy i przyjęcia zaplanowanego ugrupowania do działań bezpośrednio z marszu.

Zalecane regulaminami normy taktyczne dla oddziałów i pododdziałów w marszu są następujące:

Wyszczególnienie	W dzień	W nocy
Srednie tempo marszu:		
— pododdziałów pieszych po drodze	4 km/godz.	3,2 km/godz.
— pododdziałów pieszych w terenie	2,4 km/godz.	1,6 km/godz.
— pododdziałów zmechanizowanych	40 km/godz.	$\frac{40}{25-30}$ km/godz.*
— pododdziałów czołgów	30 km/godz.	$\frac{30}{16-20}$ km/godz.*
— pododdziałów artylerii	$\frac{25-40}{\text{km/godz.}}$	$\frac{25-40}{16-20}$ km/godz.*
Odległości w marszu pieszym między:		
— żołnierzami	2—5 m	1—3 m
— drużynami	25 m	10 m
— plutonami	50 m	25 m
— kompaniami	100 m	50 m
— batalionami	500 m	250 m
— brygadami	2—3 km	1,5—2 km
Odległości w marszu na pojazdach mechanicznych między:		
— pojazdami	100 m	50 m
— plutonami i kompaniami	1 km	500 m
— batalionami	5 km	3 km
— brygadami	10 km	do 10 km
Odpoczynki:		
— krótki — dla pododdziałów pieszych	15 min. po pierwszych 45 min. marszu i 10 min. po każdej następnej godz. marszu	
— długi — dla pododdziałów pieszych	60 min. po każdym 6 godz. marszu	
— krótki — dla pododdziałów na pojazdach mechanicznych	10 min. po pierwszej godz. marszu i 10 min. po każdym następnych dwóch godz. marszu	
— długi — dla pododdziałów na pojazdach mechanicznych	2 godz. po każdym 8 godz. marszu	
Dobowy wysiłek marszu:		
— kolumn pieszych	40 km	
— kolumn pojazdów	200—300 km	

* W liczniku — z zapalonymi światłami, w mianowniku — bez świateł.

Marsz może być wykonywany w dzień lub w nocy — w zależności od zadania, możliwości przeciwnika w zakresie wykonania uderzeń jądrowych i panowania w powietrzu, pory roku oraz warunków meteorologicznych. Jeżeli przeciwnik ma przewagę w powietrzu, zaleca się, aby marsz był wykonywany tylko w nocy, przy ścisłym przestrzeganiu zasad maskowania. Charakterystyczną cechą marszów nocnych są mniejsze aniżeli w dzień odstępy w ugrupowaniu marszowym i mniejsze tempo.

Tempo marszu każdorazowo określają dowódcy. Jest ono uzależnione od stanu dróg, profilu terenu, pory roku, warunków meteorologicznych, oddziaływania przeciwnika, składu kolumn marszowych, wyszkolenia kierowców, stanu technicznego samobieżnych środków ogniowych i transportowych oraz organizacji i dyscypliny marszu.

Ugrupowanie marszowe oddziałów i pododdziałów składa się z grup, rzutów i kolumn marszowych.

Grupa marszowa jest najmniejszym członem kolumny w składzie plutonu, kompanii lub baterii. Wszystkie pododdziały grupy marszowej powinny w miarę możliwości utrzymywać jednakowe tempo marszu.

Rzut marszowy składa się z jednej lub kilku grup marszowych. Zazwyczaj jest to batalion (dywizjon) wykonujący marsz po jednej drodze. Jeżeli batalion wykonuje marsz samodzielnie, wówczas rzut marszowy może stanowić kompania. Dla ułatwienia planowania, sporządzenia tabel marszu, dowodzenia i kontroli, rzuty marszowe numeruje się lub oznacza literami alfabetu łacińskiego. Przy formowaniu rzutów marszowych zaleca się, aby włączane do nich pododdziały zachowały w miarę możliwości swój skład etatowy.

Kolumnę marszową tworzą jeden lub kilka rzutów marszowych, które niezależnie od ich liczebności i wzmocnienia maszerują po jednej drodze i są podporządkowane jednemu dowódcy.

Ugrupowanie marszowe powinno zapewniać ochronę przed porażeniem bronią jądrową i uderzeniami lotnictwa oraz zabezpieczać nieprzerwane dowodzenie, stosunkowo duże tempo marszu, a także sprawne rozwinięcie oddziałów i pododdziałów do walki.

W zależności od zadania i warunków terenowych, brygada może przesuwać się po jednej lub kilku marszrutach, a batalion — z reguły po jednej. W celu zmniejszenia skutków uderzeń jądrowych, przyspieszenia tempa marszu i zabezpieczenia wzajemnej osłony skrzydeł maszerujących kolumn, należy w miarę możliwości wykorzystywać więcej dróg. Marszrutę powinny być tak oddalone od siebie (około 5 km), aby uderzenie jądrowe o średniej mocy nie mogło porazić więcej niż jednej kolumny marszowej.

Na wydzielonych drogach marszu, po uprzednim rozpoznaniu, prowadzi się w razie konieczności niezbędne prace inżynierskie i ewentualnie zwiększa nośność mostów.

Dla poszczególnych dróg marszu ustala się punkty wyjściowe i docelowe. Z punktów wyjściowych rozpoczyna się marsz w nakazanym ugrupowaniu i czasie. W punktach docelowych następuje zakończenie marszu oraz wyjście z podporządkowania dowódców odpowiedzialnych za organizację przemarszu pododdziałów wzmocnienia przydzielonych na czas wykonywania marszu.

W celu zachowania kondycji fizycznej żołnierzy i przeprowadzenia obsługi technicznej wozów bojowych lub środków transportowych podczas marszu, oddziały i pododdziały są zatrzymywane w regularnych odstępach czasu na krótkie lub długie odpoczynki. Krótkie odpoczynki są organizowane w grupach i kolumnach marszowych przy zachowaniu ustalonych odległości między pododdziałami. Podczas odpoczynków długich, oddziałom i pododdziałom zezwala się na zejście z dróg bez naruszania ustalonego ugrupowania marszowego. Miejsca odpoczynku wybiera się na takich odcinkach drogi, gdzie istnieją dogodne warunki rozmieszczenia, ubezpieczenia i maskowania grup i kolumn marszowych.

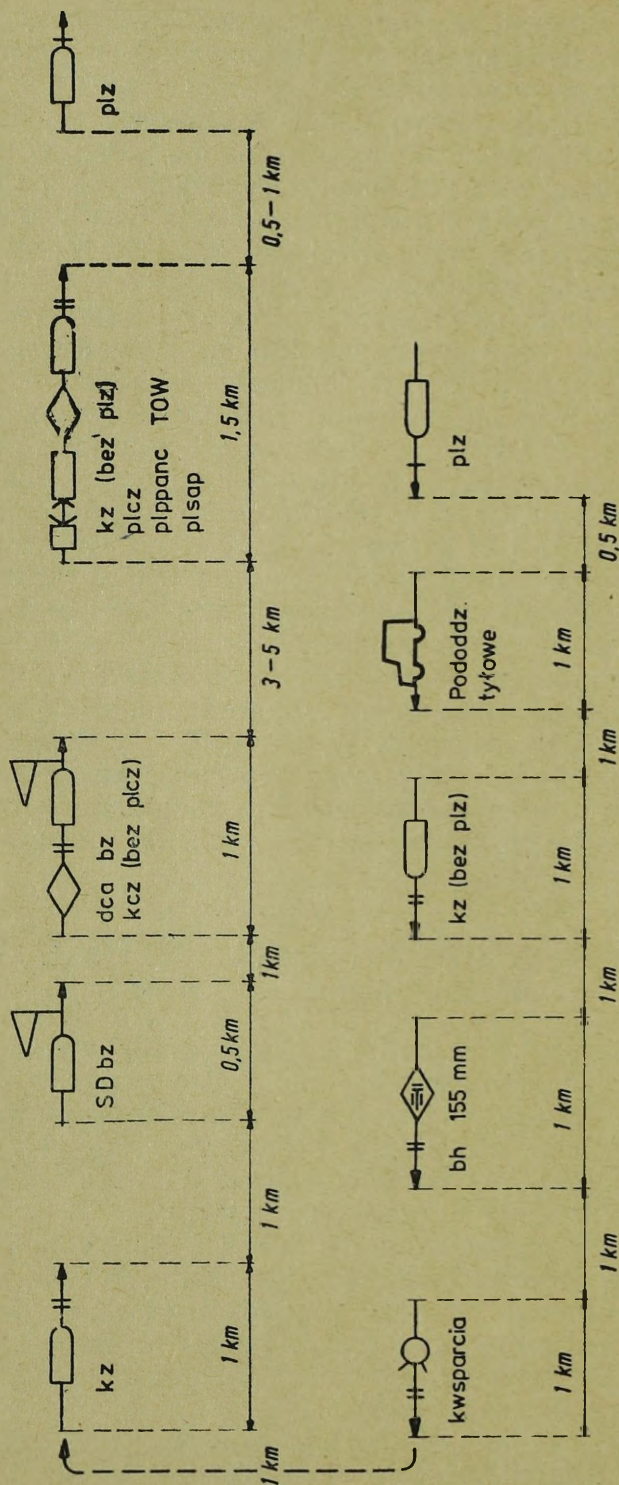
Przy ustalaniu ugrupowania marszowego oddziałów i pododdziałów do marszu w strefie działań bojowych, uwzględnia się możliwość nawiązania boju spotkaniowego. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji, oddziały i pododdziały mogą prowadzić natarcie, albo przejść do obrony lub działań opóźniających z zadaniem uchwycenia lub utrzymania ważnych rubieży terenowych, do czasu podejścia sił głównych.

2. BATALION ZMECHANIZOWANY (BATALION CZOŁGÓW) W MARSZU

Batalion zmechanizowany i batalion czołgów mogą wykonywać marsz w składzie brygady lub samodzielnie. Będąc w ugrupowaniu marszowym brygady, batalion maszeruje w składzie sił głównych, na czele (jako awangarda) lub z tyłu kolumny marszowej (jako ariergarda). W niektórych przypadkach batalion może odbywać marsz jako oddział wydzielony brygady lub dywizji.

Batalion maszerujący jako awangarda lub ariergarda może być wzmocniony kompanią zmechanizowaną lub czołgów, baterią samobieżnych haubic i plutonem saperów. Zadaniem batalionu w obu przypadkach jest zapewnienie brygadzie ciągłości marszu poprzez niszczenie lub wiązanie walką napotkanych sił przeciwnika, bądź zatrzymywanie i opóźnianie ich podejścia.

Ugrupowanie poszczególnych rzutów marszowych zależy głównie od przewidywanych działań przeciwnika, ukształtowania terenu

Długość kolumny marszowej batalionu zmechanizowanego — 20 i więcej km.
Prędkość marszu — do 40 km/godz.

Rys. 1. Ugrupowanie wzmocnionego batalionu zmechanizowanego wykonującego marsz na czele sił głównych brygady

i otrzymanego zadania. Maszerujące siły główne batalionu ubezpieczają się szpicami (czołową, bocznymi i tylną) w sile od wzmocnionego plutonu do kompanii. Szpica czołowa, którą z reguły stanowi pododdział w sile kompanii, działa w odległości 3—5 km przed siłami głównymi. Marsz szpicy czołowej jest dodatkowo ubezpieczany od strony przeciwnika patrolem czołowym w sile plutonu wzmocnionego kilkoma czołgami. Odstęp między szpicą czołową a patrolem czołowym, w zależności od ukształtowania terenu, wynosi od 0,5 do 1 km (rys. 1).

Do prowadzenia rozpoznania drogi marszu, w odległości 5—8 km i więcej przed siłami głównymi, batalion wydziela organiczny pluton rozpoznawczy.

Stanowisko dowodzenia batalionu znajduje się w ugrupowaniu czołowego pododdziału sił głównych. Dowódca batalionu nie ma ściśle określonego miejsca w ugrupowaniu; znajduje się zwykle za pierwszą kompanią czołową rzutu marszowego. Przydzielona batalionowi bateria 155 mm haubic samobieżnych przemieszcza się zwykle za kompanią wsparcia w środku ugrupowania batalionu.

Na ubezpieczenie boczne i tylne wysyła się pododdziały w sile od wzmocnionej drużyny do plutonu, z zadaniem zabezpieczenia sił głównych przed obserwacją naziemną i zaskakującymi uderzeniami przeciwnika. Pododdziały ubezpieczenia bocznego wykonują marsz równolegle do drogi przemarszu sił głównych batalionu.

Długość rzutu marszowego zależy głównie od odległości między pododdziałami, wynikającej z tempa marszu i odległości między pojazdami.

Odległości między pododdziałami regulowane są odstępami czasowymi w minutach. Między kompaniami i bateriami wynoszą one 2 minuty, batalionami — 5 minut, a między awangardą i siłami głównymi — 10 minut. Tak więc przy średnim tempie marszu odległości pomiędzy kompaniami wynoszą 1 km, a pomiędzy szpicą czołową i siłami głównymi — 5 km.

Zasady wykonywania marszu przez batalionowy rzut marszowy znajdujący się na czele sił głównych brygady obowiązują również pozostałe bataliony tworzące rzuty marszowe, a także batalion działający jako oddział wydzielony.

Szpica czołowa, wysyłana przez maszerujący samodzielnie lub na czele sił głównych brygady batalionowy rzut marszowy, zapewnia swoim działaniem ciągłość marszu. W przypadku napotkania dużych sił przeciwnika, szpica czołowa dąży do wykrycia jego stanowisk ogniowych i zabezpiecza dogodne warunki do rozwinięcia sił głównych; niewielkie grupy przeciwnika — niszczy zdecydowanymi uderzeniami.

Batalionowy rzut marszowy, działający jako oddział wydzielony, unika w miarę możliwości zbyt wczesnego nawiązywania walki

z przeciwnikiem. W przypadku nawiązania niespodziewanej styczności z przeciwnikiem — dąży do jego obejścia i kontynuowania marszu w celu osiągnięcia nakazanego rejonu lub obiektu.

3. BRYGADA W MARSZU

Brygada wykonuje marsz z reguły w składzie sił głównych dywizji, a w szczególnych przypadkach — samodzielnie, po jednej-dwóch marszrutach, w pasie 8—10 km i więcej. Głównym zadaniem brygady wykonującej marsz jest przemieszczenie się do nowego rejonu w takim ugrupowaniu, aby po jego osiągnięciu była ona zdolna do rozpoczęcia działań bojowych bez wykonywania złożonego manewru.

Marsz brygady po jednej drodze odbywa się w przypadku braku dostatecznej ilości dróg. Ujemną jego stroną jest znaczne wydłużenie kolumny marszowej oraz czasu rozwijania pododdziałów w ugrupowanie bojowe, a także większa wrażliwość na uderzenia lotnictwa i broni jądrowej. W związku z tym zaleca się, aby w miarę możliwości brygada wykonywała marsz po dwóch lub nawet trzech drogach. Długość kolumny brygady w razie marszu taktycznego po jednej drodze wynosi do 80 km, a po dwóch drogach — od 20 do 40 km i więcej.

Ugrupowanie marszowe brygady (rys. 2) jest uzależnione każdorazowo przede wszystkim od otrzymanego zadania, wyznaczonych tras przemarszu, przypuszczalnej rubieży nawiązania styczności z przeciwnikiem i charakteru jego działań. Powinno ono zapewnić planowe wykonanie marszu, a w przypadku zetknięcia się z przeciwnikiem — szybkie rozwinięcie i wejście brygady do walki.

Ugrupowanie marszowe brygady składa się z jednostek rozpoznania, ubezpieczeń marszowych i sił głównych.

Rozpoznanie prowadzą grupy wydzielone z pododdziałów rozpoznawczych batalionów i brygady, a w niektórych przypadkach kompania zmechanizowana lub czołgów, w odległości 25—30 km przed siłami głównymi. Zadaniem organów rozpoznania jest przekazywanie danych o stanie dróg marszu (mostach, przeprawach, obejściach itp.) oraz o działalności przeciwnika, a zwłaszcza o jego środkach przenoszenia broni jądrowej.

Ubezpieczenia marszowe brygady składają się z awangardy, szpi-cy tylnej i ubezpieczeń bocznych. Jeżeli przemarsz brygady odbywa się po dwóch drogach, wówczas na każdą z nich, na odległość 10—15 km przed siły główne, wysyła się awangardę w sile kompanii zmechanizowanej (czołgów) wzmocnionej plutonem saperów. Jeśli natomiast marsz odbywa się po jednej drodze, wówczas awangardę tworzy z reguły batalion zmechanizowany wzmocniony kompanią

inżynieryjno-saperską i baterią 155 mm haubic samobieżnych. W celu zapewnienia szybkiego zajęcia stanowisk ogniowych i zwiększenia zasięgu ognia, baterie haubic maszerują na czele awangardy. Długość kolumny awangardy w sile wzmocnionej kompanii wynosi od 2,5 do 3 km, a batalionu — od 6 do 8 km.

Zadaniem awangardy jest ubezpieczenie od czoła sił głównych brygady przed niespodziewanym atakiem przeciwnika, niszczenie jego drobnych pododdziałów, a w razie napotkania większych sił przeciwnika, zapewnienie czasu na podjęcie odpowiedniej decyzji i wprowadzenie do walki sił głównych.

Awangardy, w czasie przemieszczania się brygady po dwóch drogach marszu, wysyłają szpice czołowe w sile plutonu zmechanizowanego lub czołgów, a po jednej drodze — w sile kompanii zmechanizowanej lub kompanii czołgów. Szpica czołowa maszeruje przed awangardą w odległości 3—5 km.

Szpicę tylną tworzy z reguły kompania zmechanizowana lub czołgów, a jej zadaniem jest osłona sił głównych brygady przed niespodziewanym atakiem prowadzącego pościg przeciwnika.

Ubezpieczenia boczne tworzą pododdziały w sile od wzmocnionego plutonu do kompanii, a w niektórych przypadkach, na zagrożonym skrzydle — nawet batalionu. Zadaniem pododdziałów ubezpieczenia bocznego jest zabezpieczenie sił głównych brygady przed obserwacją naziemną i przed niespodziewanym atakiem przeciwnika na skrzydła. Ubezpieczenia boczne, w zależności od ukształtowania terenu, przemieszczają się równocześnie z siłami głównymi lub chwilowo obsadzają dogodnie do obrony odcinki terenu (do czasu przemarszu brygady). Zwalczają one tylko niewielkie pododdziały przeciwnika, wykorzystując niekiedy do tego celu śmigłowce szturmowe.

Siły główne brygady, łącznie z przydzielonymi pododdziałami wzmocnienia, maszerują przeważnie po dwóch drogach równoległych, tworząc kolumny marszowe składające się z rzutów i grup marszowych. Kolumnę marszową tworzy tyle rzutów marszowych, ile jest batalionów w brygadzie. Miejsce rzutów marszowych w kolumnie zależy głównie od ich przewidywanego użycia i uwarunkowane jest możliwością szybkiego rozwinięcia i wprowadzenia do walki.

W skład sił głównych brygady może wchodzić od dwóch do czterech batalionów zmechanizowanych lub czołgów, dywizjon 155 mm haubic samobieżnych, bateria przeciwlotnicza *Chapparal* — *Vulcan*, kompania inżynieryjno-saperska oraz inne przydzielone pododdziały. W ugrupowaniu sił głównych brygady mogą również znajdować się pododdziały rakietowe i artylerii dywizji.

Czoło sił głównych brygady na każdej drodze marszu tworzy wzmocniony batalion zmechanizowany lub czołgów. Pododdziały

podległe dywizji maszerują z reguły w tyłowych grupach marszowych sił głównych brygady. Wyjątek stanowią pododdziały rakietowe, artyleryjskie i saperów, które przesuwać się za batalionem stanowiącym czoło sił głównych.

Podczas odpoczynków pododdziały wystawiają ubezpieczenia i maskują się, a w czasie wymuszonego dłuższego biwakowania organizują obronę okrężną. W razie zaatakowania kolumn marszowych przez lotnictwo, pododdziały brygady zwiększają prędkość marszową, a przy napotkaniu odcinków terenu skażonych środkami promieniotwórczymi obchodzą je lub pokonują, zachowując przy tym maksimum warunków bezpieczeństwa.

Marsz brygady z rejonu ześrodkowania rozpoczyna się z chwilą przekroczenia punktu wyjścia przez wydzielone pododdziały rozpoznania i kończy po osiągnięciu wyznaczonego rejonu docelowego lub przyjęciu przez nią nakazanego ugrupowania bojowego.

4. PRZEJŚCIE BRYGADY DO BOJU SPOTKANIOWEGO

Podstawą powodzenia w boju spotkaniowym, który cechuje się dużą ruchliwością wojsk i szybkimi zmianami w sytuacji bojowej, jest uchwycenie i utrzymanie inicjatywy, narzucenie przeciwnikowi sposobu walki oraz zapewnienie własnym pododdziałom możliwości szybkiego manewru celem uchwycenia najbardziej dogodnych rubieży i punktów terenowych.

Zdobyte przez pododdziały rozpoznawcze brygady w czasie marszu informacje o przeciwniku są natychmiast przekazywane na stanowisko dowodzenia brygady, w celu umożliwienia dowódcy podjęcia szybkiej decyzji i przystąpienia do organizacji boju spotkaniowego.

Jako pierwsze bój spotkaniowy rozpoczynają pododdziały awangardy brygady, wykorzystując powodzenie osiągnięte przez siły osłony dywizji lub korpusu. Rejon rozwinięcia i przyjęcia odpowiedniego ugrupowania bojowego wybiera się jak najbliżej przedniego skraju wojsk przeciwnika, w celu uniemożliwienia mu użycia broni jądrowej. W wypadku nawiązania styczności z przeważającymi siłami przeciwnika, pododdziały awangardy podejmują z nimi walkę i aktywnymi działaniami wiążą je do czasu podejścia sił głównych. Walkę awangardy wspierają wszystkie środki wsparcia ogniowego brygady, jakie mogą być w danej sytuacji użyte. Artyleria prowadzi ogień na kolumny marszowe przeciwnika, utrudniając mu rozwinięcie sił głównych do walki.

Siły główne po nawiązaniu styczności z przeciwnikiem opanowują dogodne pod względem taktycznym rubieże, organizują punkty oporu, a następnie, we współdziałaniu z awangardą, utrzymują je

lub po krótkim zatrzymaniu przechodzą do natarcia. Jeżeli dowódca brygady posiada przydzielone środki jądrowe, wykorzystuje je do obezwładnienia rozwijających się sił przeciwnika, jego środków natarcia jądrowego, punktów oporu, SO artylerii i stanowisk dowodzenia.

W zależności od zaistniałej sytuacji, siły główne brygady, wykorzystując dogodne warunki terenowe, mogą czasowo przejść do obrony w celu zmuszenia przeciwnika do rozpoczęcia natarcia, aby zadać mu maksymalne straty; następnie same przechodzą do natarcia. Taki wariant zaleca się stosować przede wszystkim wtedy, gdy przeciwnik ma przewagę w czołgach.

Bój spotkaniowy, według regulaminów amerykańskich, kończy się z chwilą wprowadzenia do walki sił głównych brygady i rozpoczęcia przez nie natarcia lub obrony.

III. NATARCIE

1. ZASADY OGÓLNE

Według regulaminów amerykańskich, natarcie jest podstawowym rodzajem działań bojowych, zapewniającym osiągnięcie powodzenia. Jego celem jest zniszczenie przeciwnika i opanowanie ważnych rubieży lub obiektów znajdujących się w głębi jego ugrupowania.

Główną myślą przewodnią działań zaczepnych jest stałe i nieprzerwane wywieranie nacisku na przeciwnika oraz nacieranie w rozśrodkowanym ugrupowaniu bojowym, które nie daje broniącemu się możliwości skutecznego rażenia, zwłaszcza bronią jądrową, nacierających wojsk, a jednocześnie umożliwia w dogodnych sytuacjach szybkie utworzenie zgrupowań zdolnych do wykonania decydującego uderzenia. Ześrodkowanie sił i środków na wybranych kierunkach natarcia będzie miało charakter krótkotrwały. W celu szybkiego przeniknięcia w głąb ugrupowania przeciwnika, wykorzystuje się skutki uderzeń jądrowych oraz luki i odkryte skrzydła.

Natarcie może być prowadzone bez użycia lub z użyciem broni jądrowej, na obronę zawczasu przygotowaną lub doraźnie zorganizowaną.

Przed rozpoczęciem działań zaczepnych, dowódca określa główny i pomocniczy kierunek natarcia. Na głównym kierunku natarcia tworzy się niezbędną przewagę sił i środków ogniowych. Siłom nacierającym na głównym kierunku przydziela się z reguły węższe odcinki działań.

Natarcie na obronę zawczasu przygotowaną będzie organizowane najczęściej w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem i prowadzone przeważnie bez użycia broni jądrowej. Przed rozpoczęciem natarcia przewiduje się przegrupowanie sił i środków na główny i pomocniczy kierunek, a także przegrupowanie artylerii drugiego rzutu.

Natarcie na obronę doraźnie zorganizowaną we współczesnych warunkach uważane jest za najbardziej typowy i najczęściej stosowany rodzaj działań zaczepnych prowadzonych na ogół bezpośrednio z marszu i przy użyciu broni jądrowej. Oddziały i pododdziały przeznaczone do prowadzenia natarcia z marszu koncentrują się w rejonach poza zasięgiem taktycznej broni jądrowej przeciwnika (30—50 km od przedniego skraju własnych wojsk).

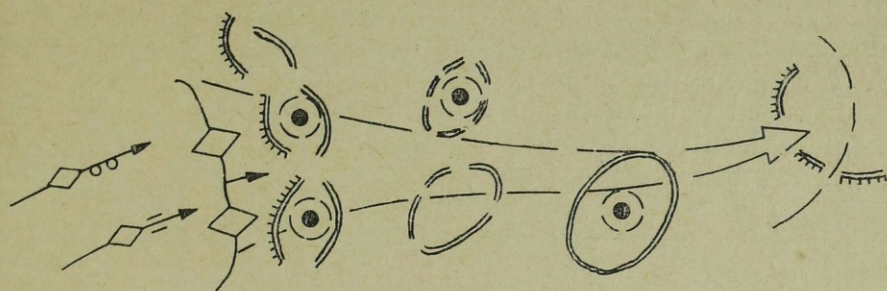
Podstawowymi formami manewru w działaniach zaczepnych są: przełamanie, natarcie czołowe, oskrzydlenie i obejście (rys. 3).

Przełamanie jest najtrudniejszą formą manewru, wymagającą stworzenia na wybranym kierunku głównego uderzenia przewagi w sile żywej i środkach bojowych. Jest ono stosowane zwykle, gdy nie ma możliwości obejścia określonego zgrupowania przeciwnika. Istota przełamania polega na naruszeniu przy pomocy uderzeń bronią jądrową, lotnictwa i artylerii spoistości obrony oraz na rozczłonkowaniu i niszczeniu przeciwnika częściami.

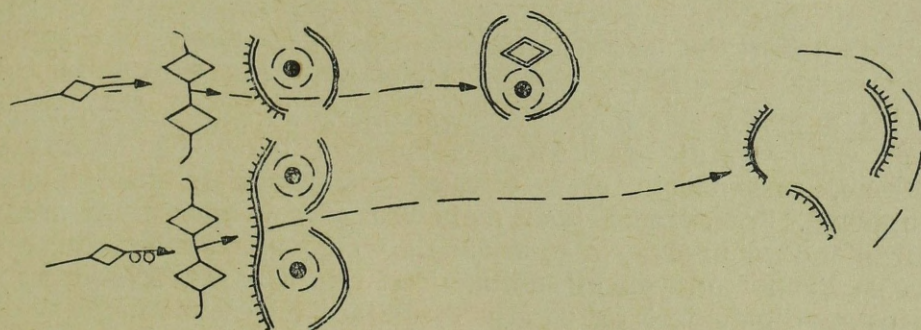
Przełamanie składa się z trzech etapów: przełamanie głównego pasa obrony, poszerzenie włamania oraz opanowanie i utrzymanie w głębi tych obiektów, od których zależy trwałość obrony przeciwnika. Wszystkie trzy etapy przełamania mogą być prowadzone równocześnie. Będzie to miało miejsce wtedy, kiedy zostanie użyta dostateczna ilość amunicji jądrowej oraz będą wykonane taktyczne desanty powietrzne. Wykorzystując skutki uderzeń jądrowych, zgrupowania piechoty i czołgów przechodzą do zdecydowanego natarcia, w celu jak najszybszego połączenia się z wysadzonymi desantami oraz opanowania i utrzymania ważnych obiektów na tyłach przeciwnika. W tym przypadku natarcie organizuje się i prowadzi w znacznie szerszym pasie aniżeli wynosi odcinek przełamania. Utrudnia to przeciwnikowi przegrupowanie sił i środków z innych odcinków na kierunek przełamania. Zadaniem oddziałów i pododdziałów nacierających na kierunkach pomocniczych jest wiązanie przeciwnika na skrzydłach i umożliwienie w ten sposób głównemu zgrupowaniu uderzeniowemu prowadzenia bardziej zdecydowanego natarcia.

Natarcie czołowe polega na wykonaniu frontalnego uderzenia w całym pasie natarcia. Jest ono możliwe w warunkach posiadania przewagi. Stosuje się je w celu rozbicia lub zniszczenia słabszego pod względem liczebnym i posiadanych środków bojowych przeciwnika oraz szybkiego wyjścia na jego tyły. Prowadzone jest ono przede wszystkim wtedy, gdy niemożliwe jest wykonanie uderzenia na skrzydło lub na tyły przeciwnika.

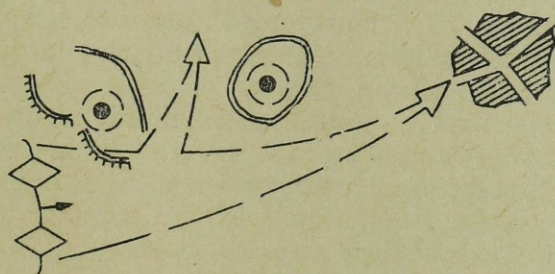
Dużą rolę w tego rodzaju działaniu przypisuje się przenikaniu przez ugrupowanie przeciwnika małych pododdziałów, grup lub pojedynczych żołnierzy na wielu kierunkach, bez wiązania się walką.

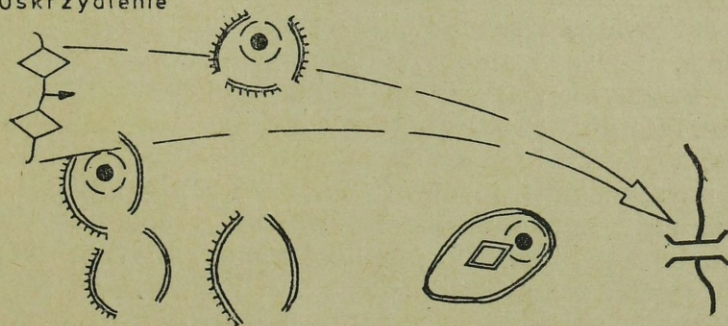
Przełamanie

Natarcie czołowe

Oskrzydlenie

Obejście

Rys. 3. Formy manewru

Pododdziały te, po wyjściu w nakazany rejon i przyjęciu odpowiedniego ugrupowania bojowego, wykonują zadania polegające na opanowaniu i utrzymaniu obiektów położonych w głębi obrony przeciwnika do czasu połączenia się z wojskami nacierającymi od czoła. Przenikanie zaleca się stosować wówczas, gdy w ugrupowaniu bojowym przeciwnika znajdują się luki, teren jest znacznie pofałdowany, a warunki widoczności ograniczone. Realizuje się je pieszo, na transporterach opancerzonych lub czołgach a także na środkach transportu powietrznego.

Oskrzydlenie (jednostronne lub dwustronne) jest stosowane zazwyczaj po przełamaniu obrony przeciwnika dla wykonania uderzenia na skrzydło lub na oba jego skrzydła równocześnie. Celem tego manewru jest odcięcie części wojsk przeciwnika od sił rozmieszczonych w głębi, a następnie okrążenie ich oraz zniszczenie.

W celu stworzenia dogodnych warunków do skutecznego oskrzydlenia wykorzystuje się uderzenia jądrowe, taktyczne desanty powietrzne, zaskoczenie oraz wysoką manewrowość nacierających zgrupowań. Powodzenie tego manewru jest w znacznym stopniu uzależnione od uporczywego wiązania walką głównych sił przeciwnika na drugorzędnych kierunkach natarcia. Charakterystyczną cechą oskrzydlenia jest to, że siły działające od czoła muszą swoimi środkami ogniowymi wspierać wojska dokonujące oskrzydlenia i ściśle z nimi współdziałać. Przedsięwzięcia, mające na celu wprowadzenie przeciwnika w błąd co do rzeczywistego zamiaru, muszą być do tego stopnia przekonujące, aby kierunek drugorzędny przeciwnik uważał za kierunek główny.

Obejście, podobnie jak i oskrzydlenie, jest prowadzone w celu okrążenia i zniszczenia broniących się wojsk przeciwnika. Rozpoczyna się ono natarciem na odkryte skrzydła przeciwnika i wyprowadzane jest na jego głębokie tyły, po uprzednim obejściu sił głównych. Obejścia dokonują z reguły dostatecznie silne i ruchliwe jednostki, zdolne do prowadzenia samodzielnych działań bojowych bez dodatkowego wsparcia. Zazwyczaj tego rodzaju działanie jest połączone z wysadzeniem taktycznego desantu powietrznego.

Istotnym warunkiem osiągnięcia powodzenia w natarciu jest utrzymanie wysokiego tempa działań. Aby zwiększyć tempo natarcia, wykorzystuje się taktyczne desanty powietrzne, organizowane z pododdziałów piechoty lub zmechanizowanych jako samodzielne elementy ugrupowania bojowego. Do zadań taktycznych desantów powietrznych należy: opanowywanie i utrzymanie ważnych rejonów na tyłach przeciwnika do czasu podejścia sił głównych, niszczenie ważnych obiektów, odcinanie przeciwnikowi dróg odwrotu, a także prowadzenie aktywnych działań zaczepnych. Taktyczny desant powietrzny wysadza się zazwyczaj bez ciężkiego uzbrojenia. Jego działania wspiera artyleria, broń raketowa i lotnictwo. Wsparcie

to powinno zapewnić możliwość utrzymania opanowanego rejonu co najmniej przez 3 do 4 godzin, to jest do czasu nawiązania styczności z wojskami nacierającymi od czoła. W przypadku konieczności wysadzenia desantu w rejonie uderzenia jądrowego, zaleca się rozpoczęcie desantowania co najmniej w 10 do 30 minut po wybuchu.

Oddziały i pododdziały mogą nacierać na kierunku głównym lub pomocniczym. Ich dowódcy, biorąc pod uwagę otrzymane zadanie, charakter obrony przeciwnika i ukształtowanie terenu, określają ugrupowanie bojowe. W natarciu ugrupowanie składa się w zasadzie z dwóch rzutów. Nie wyklucza się jednak ugrupowania bojowego w jednym, lub w trzech rzutach.

W celu zwiększenia siły uderzeniowej i ściślejszego współdziałania pododdziałów zmechanizowanych i czołgów, na poszczególnych szczeblach dowodzenia, poczynając od kompanii wzwyż, organizuje się taktyczne zgrupowania uderzeniowe (zmechanizowane, pancerne i mieszane).

Zmechanizowane zgrupowania uderzeniowe z przewagą pododdziałów zmechanizowanych wykorzystuje się na odcinkach z silną obroną przeciwpancerną i umocnionymi punktami oporu, w terenie ograniczającym użycie czołgów.

Pancerne zgrupowania uderzeniowe z przewagą pododdziałów czołgów tworzy się najczęściej dla przełamania obrony doraźnie zorganizowanej, rozwijania powodzenia i pościgu.

Mieszane zgrupowania uderzeniowe z równomierną liczbą pododdziałów zmechanizowanych i czołgów mogą wykonywać zadania przewidziane zarówno dla pododdziałów zmechanizowanych jak i czołgów.

Aby zapewnić równoczesne wyjście do natarcia z marszu, oddziałom i pododdziałom wyznacza się linię wyjściową znajdującą się poza bezpośrednim ogniem i obserwacją przeciwnika oraz rubież ataku. Rubież ataku przy natarciu pieszym, w zależności od charakteru terenu, wyznacza się w odległości od 100 do 150 m od przedniego skraju obrony, a podczas natarcia na transporterach opancerzonych — w większej odległości. Jeżeli natarcie rozpoczyna się z bezpośredniej styczności, wówczas rubieżą ataku jest linia styczności z przeciwnikiem.

Oddziałom i pododdziałom wyznacza się odcinki natarcia, których szerokość uzależnia się od zadania, charakteru obrony przeciwnika, posiadanych środków wsparcia ogniowego i warunków terenowych. Odcinki te powinny zapewniać dostateczny manewr, dobre współdziałanie, wsparcie ogniowe oraz niezbędne możliwości rozśrodkowania oddziałów i pododdziałów. Szerokości odcinków oddziałów i pododdziałów, w zależności od konkretnych warunków,

mogą się znacznie różnić i dlatego normy taktyczne podane w niniejszym opracowaniu należy traktować jako orientacyjne.

Przed rozpoczęciem natarcia wykonuje się przygotowanie ogniowe (jądrowe, artyleryjskie i lotnicze).

Jądrowe przygotowanie natarcia rozpoczyna się na ogół przed przygotowaniem artyleryjskim i trwa kilka minut. Ma ono spowodować zaskoczenie i maksymalne straty przeciwnika. Uderzenie jądrowe wykonuje się według planu, przeważnie na 20 do 30 minut przed rozpoczęciem natarcia. Planowane rozpoczęcie przygotowania jądrowego podaje się do wiadomości oddziałom i pododdziałom na 1,5—2 godziny przed jego wykonaniem. Na 5—10 minut przed rozpoczęciem uderzenia jądrowego, aż do jego zakończenia, żołnierze znajdują się w okopach, schronach lub za dogodnymi przeszkodami terenowymi.

Artyleryjskie przygotowanie natarcia rozpoczyna się z zasady po wykonaniu uderzeń jądrowych. Jego czas trwania zależy od charakteru obrony przeciwnika, liczby i mocy uderzeń jądrowych oraz od ilości czasu potrzebnego do obezwładnienia artylerii przeciwnika. Na ogół nie trwa ono dłużej niż 20—30 minut. Wykonuje się je w celu zdobycia przewagi ogniowej nad artylerią przeciwnika, naruszenia jego systemu dowodzenia i łączności, obezwładnienia i zniszczenia jego stanowisk dowodzenia, siły żywej i środków ogniowych (rozmieszczonych na przednim skraju i w bliższej głębokości taktycznej), które nie zostały zniszczone w czasie przygotowania jądrowego.

W działaniach bojowych bez użycia broni jądrowej, czas trwania artyleryjskiego przygotowania natarcia będzie znacznie dłuższy. Mogą w nim wziąć udział także środki przenoszenia broni jądrowej z konwencjonalnymi głowicami burząco-niszczącymi i chemicznymi. Artyleryjskie przygotowanie natarcia kończy się w ustalonym czasie lub na żądanie nacierających oddziałów i pododdziałów.

Pododdziały artylerii rozmieszcza się w następujących odległościach od przedniego skraju:

Pododdziały	Odległości
Sekcja 81 mm moździerzy	0,5—1 km
Sekcja 106,7 mm moździerzy	0,5—1,5 km
Bateria 155 mm haubic	4—6 km
Bateria 203,2 mm haubic	4—8 km

Przy zmianie stanowisk ogniowych artylerii przestrzega się zasady, aby na stanowiskach pozostawało w stałej gotowości do wykonania zadań ogniowych od 50 do 75% posiadanych środków artyleryjskich. W ważnych etapach walki, jak np. wprowadzanie drugich rzutów (odwodów), albo podczas przełamywania poszczególnych pozycji dąży się, aby większość artylerii znajdowała się na nowych stanowiskach ogniowych dla zabezpieczenia wsparcia artyleryjskiego nacierającym oddziałom i pododdziałom.

Lotnicze przygotowanie natarcia zaczyna się bezpośrednio po rozpoczęciu przygotowania artyleryjskiego, a jego zadaniem jest przede wszystkim niszczenie celów położonych w głębi obrony przeciwnika.

W trakcie przygotowania artyleryjskiego i lotniczego nacierające oddziały i pododdziały wychodzą na rubież ataku. Po jej osiągnięciu ogień artylerii i lotnictwa przenosi się na cele w głębi obrony. Z chwilą rozpoczęcia artyleryjskiego i lotniczego wsparcia natarcia, oddziały i pododdziały rozpoczynają atak.

Oddziały i pododdziały zmechanizowane, w zależności od zaistniałej sytuacji, spieszą się lub nacierają na wozach bojowych. Natarcie prowadzi się od obiektu do obiektu; po opanowaniu każdego z nich organizuje się ubezpieczenie.

W celu rozwinięcia powodzenia nacierające zgrupowania, wykorzystując swoją ruchliwość, przenikają w głąb obrony przeciwnika, niszcząc jednocześnie podciągane z głębi odwody i opanowując ważne obiekty (rejony) na tyłach. Nacierające zgrupowania omijają skażone odcinki terenu lub szybko je pokonują, wykorzystując do tego celu ochronne właściwości transporterów opancerzonych i czołgów. Po opanowaniu nakazanych obiektów, nacierające zgrupowania utrzymują stałe tempo natarcia i nacisku na wycofującego się przeciwnika, uniemożliwiając mu zorganizowanie obrony lub wykonanie kontrataku. Jeżeli kontratak przeciwnika nie zagraża realizacji głównego zadania, wówczas siły główne nacierających oddziałów i pododdziałów obchodzą przeciwnika, a do odparcia kontrataku wykorzystuje się drugi rzut. Jeśli kontratak bezpośrednio zagraża wykonaniu głównego zadania, dowódca zobowiązany jest do zorganizowania obrony na osiągniętej rubieży i przy wykorzystaniu uderzeń jądrowych lub konwencjonalnych środków ogniowych — obezwładnienia i zniszczenia kontratakujących oddziałów przeciwnika.

Po zmuszeniu przeciwnika do wycofania się, dowódcy nacierających oddziałów i pododdziałów organizują pościg. W czasie pościgu wojska nacierające dążą do uniemożliwienia przeciwnikowi oderwania się i zorganizowania obrony na kolejnych rubieżach. Na drogach odwrotu i w dogodnych rejonach położonych w głębi wysadzane są taktyczne desanty powietrzne.

Natarcie w nocy i w warunkach złej widoczności jest trudne do przeprowadzenia. Zapewnia ono jednak, nawet w warunkach użycia małych sił, możliwość uzyskania powodzenia przy stosunkowo małych stratach własnych. Może ono być prowadzone z oświetleniem lub bez oświetlenia pola walki.

Natarcie z oświetleniem pola walki prowadzone jest przeważnie w przypadku silnie rozbudowanej obrony przeciwnika i znikomej możliwości osiągnięcia powodzenia przez zaskoczenie. Przygotowanie natarcia i jego prowadzenie przebiega według takich samych zasad jak przy natarciu w dzień. Dowódcy oddziałów i pododdziałów muszą jednak opracować dokładny sposób oświetlenia terenu i obiektów ataku, ustalić reżim pracy urządzeń noktowizyjnych i sposób oznakowania własnych żołnierzy. Oświetlenie prowadzi się przez cały czas trwania natarcia lub tylko w czasie właściwego ataku.

Natarcie bez oświetlenia pola walki jest prowadzone w celu zamaskowania przygotowań i wykorzystania zaskoczenia przy nawiązaniu styczności z przeciwnikiem. Ten sposób natarcia uważa się za bardziej skomplikowany. Nacierające oddziały i pododdziały zajmują wyznaczoną rubież ataku bez oświetlenia. W czasie właściwego ataku na obiekt wykorzystuje się pociski i rakiety świetlne w celu oślepienia i dezorientacji przeciwnika.

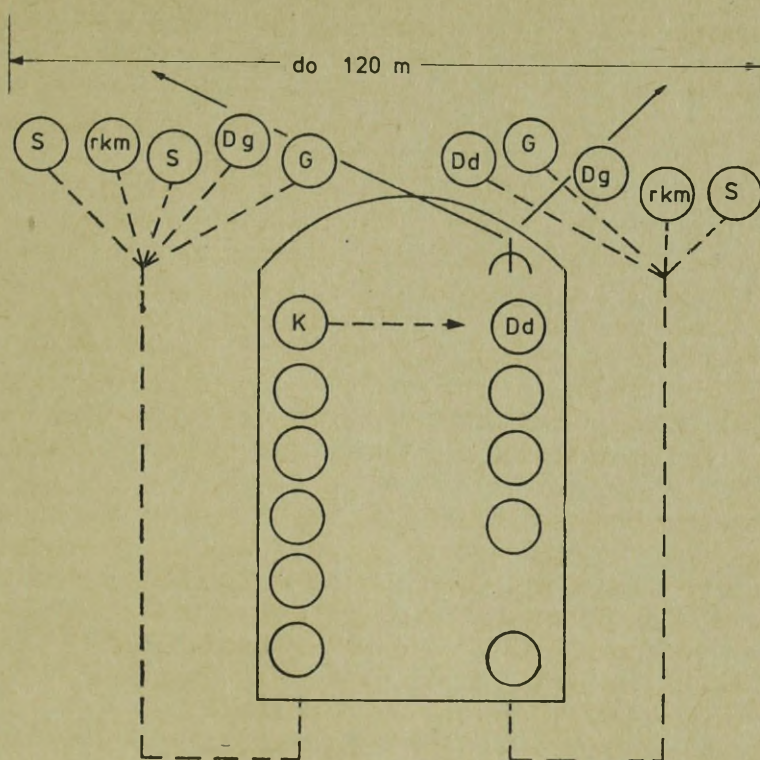
Podczas natarcia w nocy dużą wagę przywiązuje się do organizacji i nieprzerwanego prowadzenia rozpoznania, które rozpoczyna się jeszcze w ciągu dnia. Przed natarciem przestrzega się ściśle dyscypliny oświetleniowej, ogranicza się pracę radiostacji, prowadzenie ognia artyleryjskiego oraz wszelki ruch pojazdów.

Nacierające oddziały i pododdziały, jeżeli pozwalają na to warunki terenowe, podążają bezpośrednio w kierunku wyznaczonego obiektu. Podstawy wyjściowe do natarcia wyznacza się znacznie bliżej rubieży ataku niż przy natarciu w dzień.

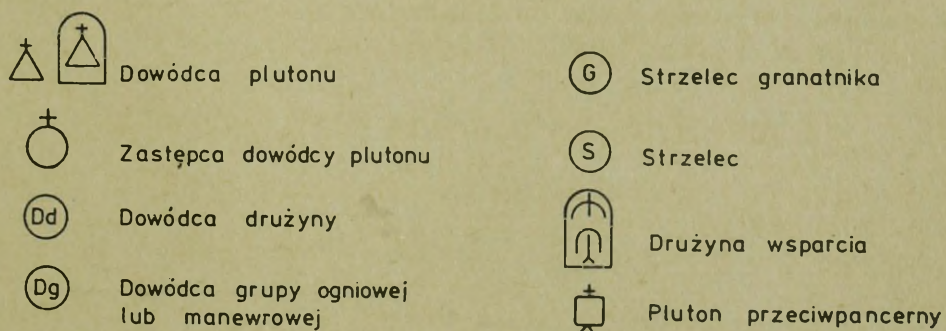
2. DRUŻYNA ZMECHANIZOWANA W NATARCIU

Drużyna zmechanizowana na ogół prowadzi natarcie w składzie plutonu; niekiedy może działać samodzielnie jako patrol ubezpieczający lub zostać przydzielona jako wzmocnienie do plutonu czołgów.

Drużyna zmechanizowana naciera w zasadzie na transporterze opancerzonym, a tylko w przypadkach koniecznych opuszcza transporter i atakuje pieszo. Opuszczenie transportera (rys. 4) następuje jak najbliżej wyznaczonej rubieży ataku, przy wykorzystaniu naturalnego ukrycia lub zasłony dymnej. W czasie opuszczania transportera, jego kierowca lub jeden ze strzelców zajmuje miejsce dowódcy drużyny i ogniem zamontowanego na transporterze karabinu

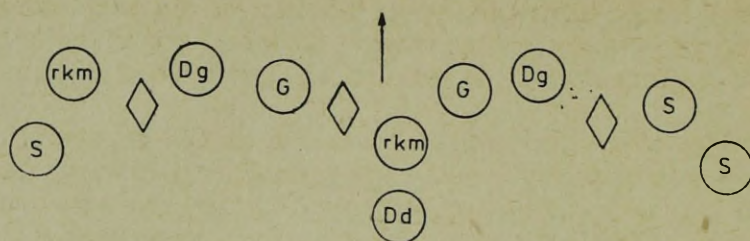

LEGENDA (znaki taktyczne użyte w wydawnictwie):

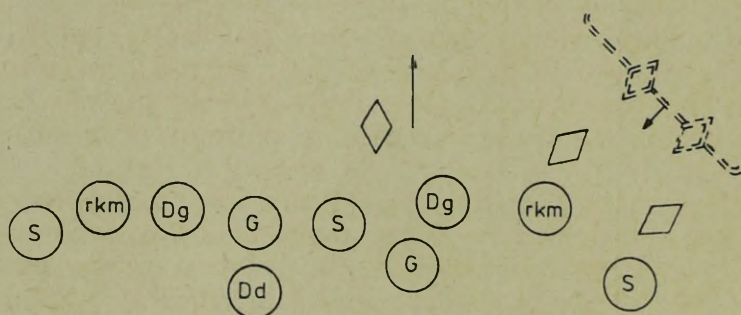

Rys. 4. Opuszczanie transportera opancerzonego przez drużynę zmechanizowaną i rozwinięcie do walki

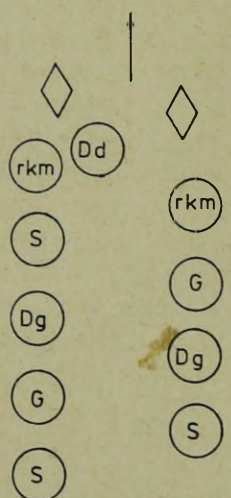
maszynowego ubezpiecza spieszanie się oraz rozwinięcie drużyny w tyralierę (rys. 5). W tym czasie dowódca drużyny utrzymuje z kierowcą łączność radiową.

Drużyna wzmocniona czołgami rozwinięta w tyralierę

Drużyna z czołgami rozwinięta w tyralierę (prawe skrzydło zagrożone kontratakiem)

Drużyna wzmocniona czołgami rozwinięta w kolumny (kolumnę grupy ogniowej i grupy manewrowej)

Rys. 5. Ugrupowanie bojowe spieszony drużyny zmechanizowanej w natarciu, wzmocnionej czołgami

Drużyna zmechanizowana może znajdować się w pierwszym rzucie plutonu lub stanowić jego odwód. Działając w pierwszym rzucie naciera na odcinku o szerokości do 120 m, a w szyku pieszym — 60 m.

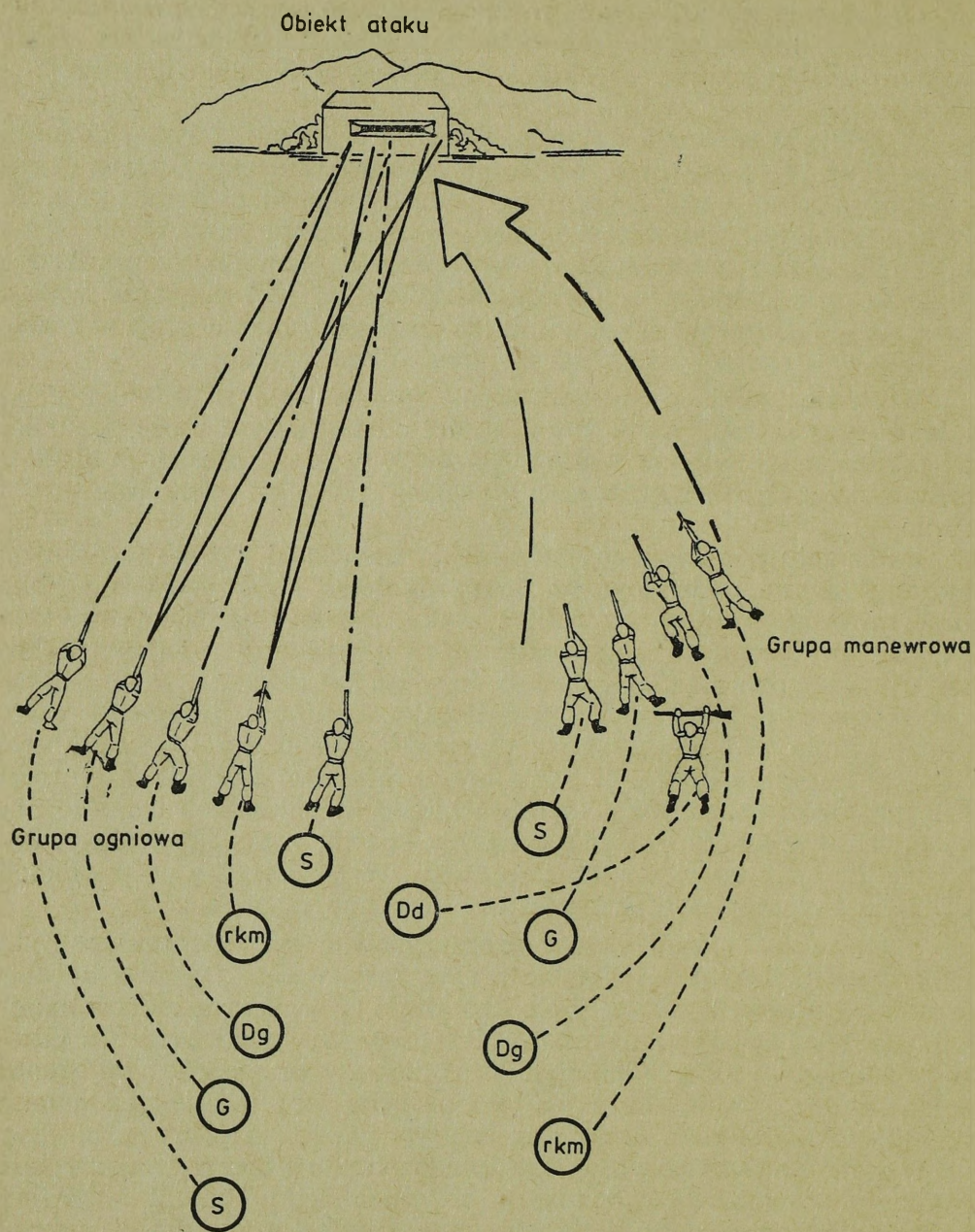
W celu prowadzenia natarcia, drużyna zmechanizowana, dzieląca się według etatu na dwie sekcje, po opuszczeniu transportera opancerzonego tworzy z nich grupę ogniową i grupę manewrową (rys. 6). Grupa ogniowa jest przeznaczona do niszczenia wykrytych środków ogniowych przeciwnika i wspierania ogniem grupy manewrowej. Natomiast zadaniem grupy manewrowej jest wiązanie walką, niszczenie lub branie przeciwnika do niewoli. Zadania grup w czasie walki, w zależności od sytuacji, mogą ulegać zmianie.

W czasie walki dowódca drużyny znajduje się w jednej z grup albo w luce między nimi, w zależności od tego, skąd może najlepiej obserwować i kierować walką. Komendy wydaje głosem lub ustalonymi sygnałami. Łączność z dowódcą plutonu utrzymuje przez radio.

Po zajęciu podstawy wyjściowej do natarcia i przygotowaniu do ataku, drużyna podzielona na grupę ogniową i manewrową szybko przesuwa się tyralierą na rubież ataku. Jeżeli w czasie posuwania się drużyny przeciwnik prowadzi ogień z moździerzy i dział, pokonuje ona szybko strefę ognia lub dąży do jej obejścia. Po napotkaniu zorganizowanego oporu przeciwnika, drużyna przyjmuje takie ugrupowanie, aby mogła skoncentrować ogień czołowy przeciw wykrytym punktom oporu. W razie braku łączności z dowódcą plutonu lub gdy drużyna znajduje się zbyt blisko przeciwnika, a dalsze pozostawanie w strefie ostrzału mogłoby spowodować duże straty, dowódca drużyny wydaje rozkaz do ataku. W pozostałych przypadkach drużyna rozpoczyna atak na rozkaz dowódcy plutonu.

Atak drużyny powinien charakteryzować się silnym i celnym ogniem połączonym ze zdecydowanym manewrem. Ogień z karabinów maszynowych prowadzi się krótkimi seriami. Transporter opancerzony posuwa się za ugrupowaniem drużyny, zwalczając przeciwnika ogniem broni pokładowej. Drużyna otwiera ogień z odległości zapewniającej skuteczne rażenie wówczas, gdy przeciwnik swoim ogniem utrudnia ruch do przodu lub gdy ukaże się dobrze widoczny cel. Z chwilą podejścia do przedniego skraju obrony na odległość mniejszą niż 30—40 m, drużyna zwiększa tempo ataku i otwiera ogień ciągły, a następnie obrzuca przeciwnika granatami i niszczy walką wręcz.

Atak na obiekt przeprowadza się całością drużyny, bądź jedna grupa prowadzi ogień, a druga atakuje obiekt. Po zniszczeniu przeciwnika i opanowaniu wyznaczonego obiektu, drużyna kontynuuje natarcie lub organizuje obronę i przygotowuje się do odparcia kontrataków.

Rys. 6. Rozwinięcie drużyny do ataku obiektu

Jeżeli drużynę piechoty wspierają czołgi, nacierają one przed strzelcami i ogniem broni pokładowej zwalczają broń pancerną i środki ogniowe przeciwnika.

Jeżeli natarcie ma być prowadzone w nocy, to jeszcze w ciągu

dnia przeprowadza się dokładne rozpoznanie terenu oraz pozycji obronnych przeciwnika, wyznacza się dozory, ustala oświetlenie pola walki oraz przystosowuje wyposażenie i maskowanie żołnierzy do działań nocnych. Zbliżanie do przeciwnika odbywa się przy zachowaniu całkowitej ciszy. Po rozpoczęciu natarcia teren oświetla się wszystkimi dostępnymi środkami. W czasie ataku zaleca się robienie dużego hałasu, a dla zwiększenia skuteczności ognia — stosowanie amunicji świetlnej. Do wytyczania kierunku natarcia używa się wskaźników świetlnych lub pocisków smugowych, a do oznakowania własnych pododdziałów — znaków świecących, wstążek przymocowanych do umundurowania lub białych opasek na rękawach.

Podczas natarcia w terenie zabudowanym, gdy drużyna ma za zadanie oczyścić i obsadzić poszczególne budynki, grupę manewrową przekształca się w grupę uderzeniową, a ogniową — w grupę ubezpieczającą. Strzelcy grupy uderzeniowej przesuwają się dwójkami. W grupie tej znajduje się z reguły dowódca drużyny. Oczyszczanie budynków z przeciwnika zaleca się przeprowadzać od najwyższego piętra. W działaniach tych transporter opancerzony zajmuje skryte stanowisko, z którego może skutecznie wspierać drużynę ogniem broni pokładowej (na skraju zabudowań, parków, ogrodów itp.).

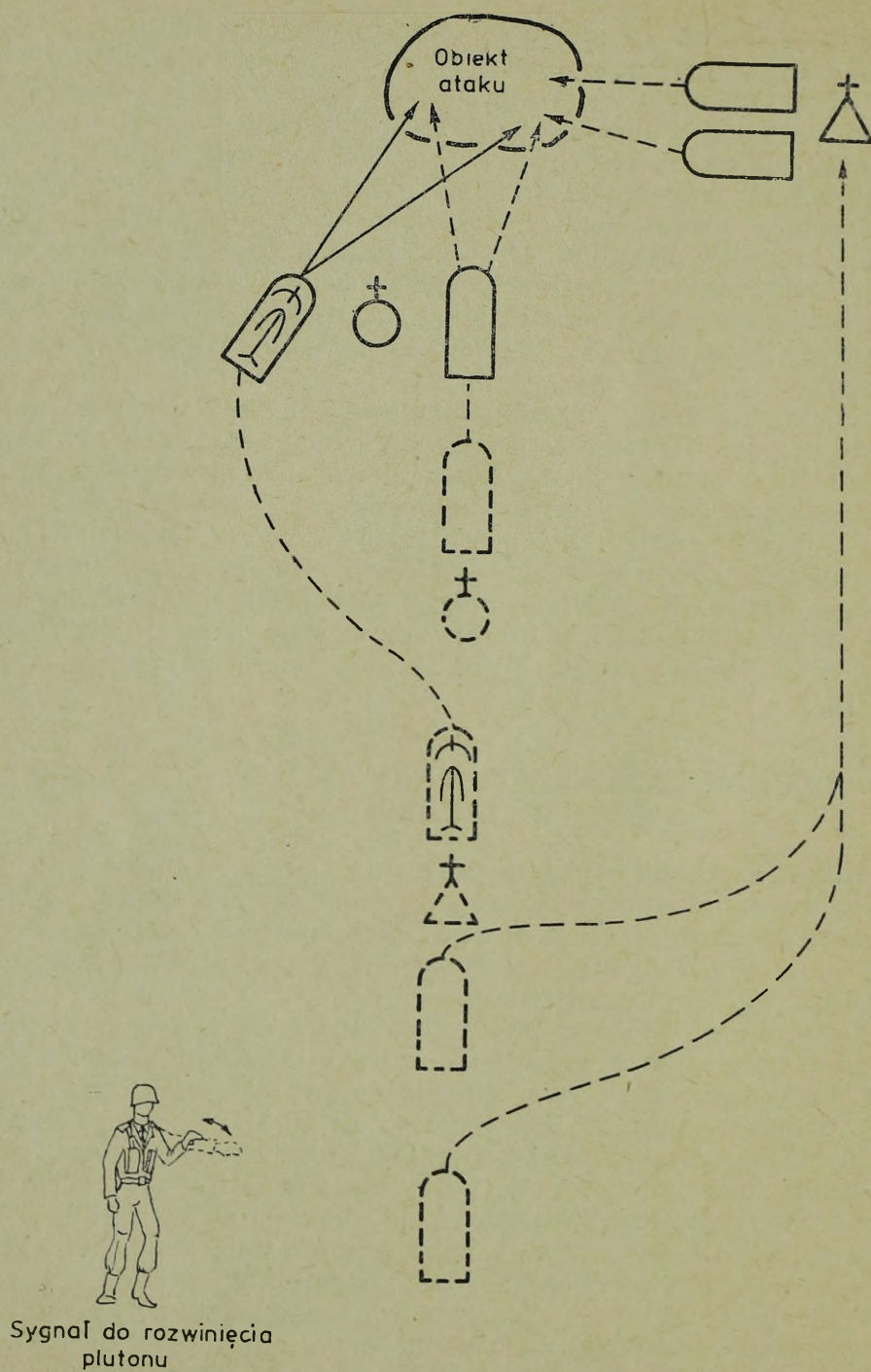
3. PLUTON ZMECHANIZOWANY (PLUTON CZOŁGÓW) W NATARCIU

Pluton zmechanizowany w natarciu działa w składzie kompanii zmechanizowanej lub może być przydzielony jako wzmocnienie do kompanii czołgów. Może on również wykonywać zadania samodzielnie i być użyty do ochrony, rozpoznania walką lub ewentualnie jako taktyczny desant powietrzny.

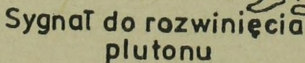
Pluton może działać w pierwszym lub drugim rzucie (odwodzie) kompanii na jej głównym lub pomocniczym kierunku natarcia. Użyty w pierwszym rzucie jako zadanie bojowe otrzymuje przeważnie obiekt ataku, znajdujący się w odległości 1—1,5 km od przedniego skraju obrony przeciwnika, i kierunek dalszego natarcia.

Pluton zmechanizowany wykorzystywany w drugim rzucie (odwodzie) kompanii przegrupowuje się skokami w odległości 200—350 m za pierwszym rzutem, w gotowości do zluzowania lub rozwinięcia powodzenia pierwszego rzutu, odparcia kontrataku przeciwnika lub osłony skrzydła nacierających pododdziałów.

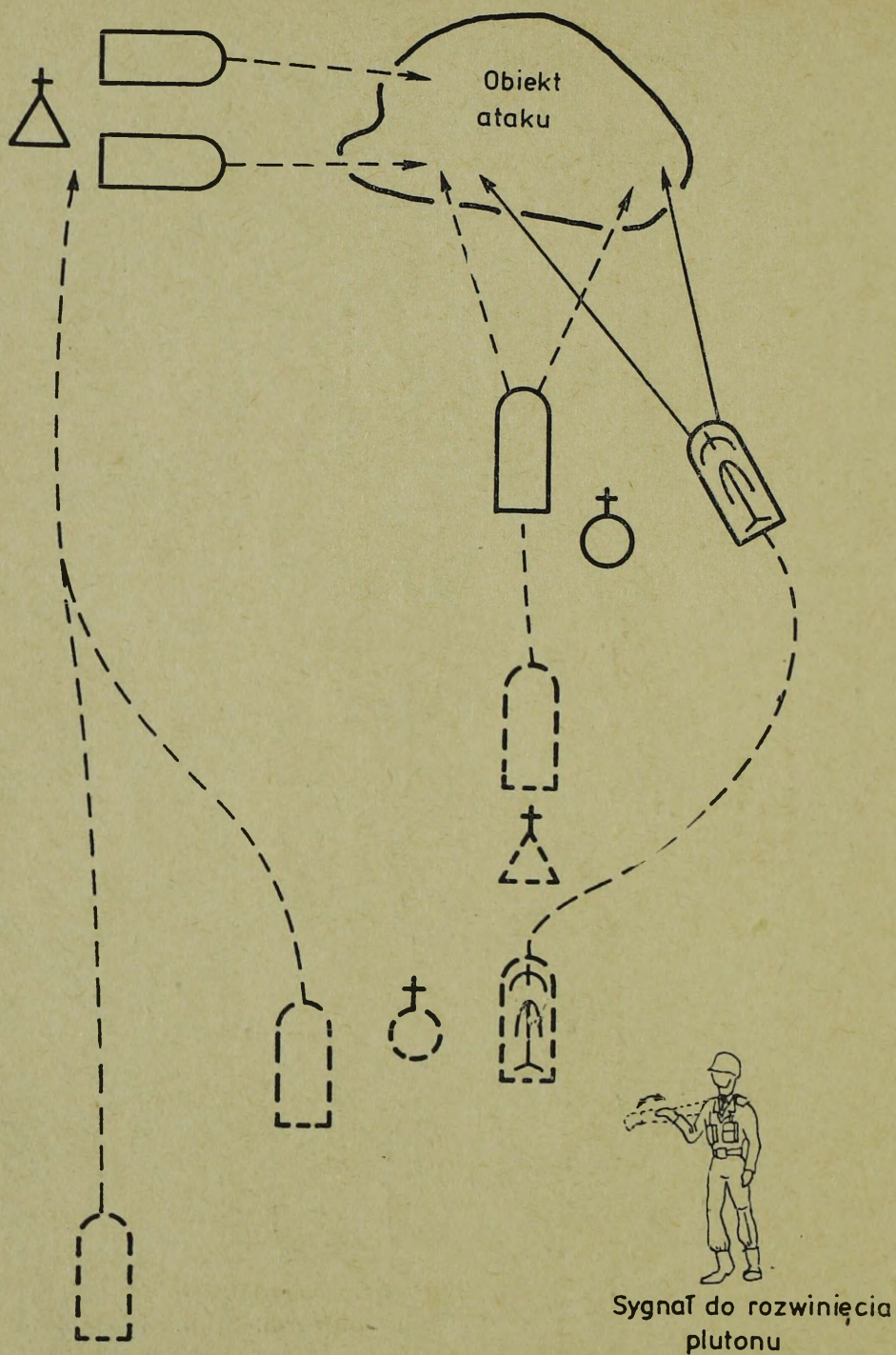
Ugrupowanie plutonu zależy od otrzymanego zadania, charakteru obrony przeciwnika i ukształtowania terenu. Może on być ugrupowany w linię, w kolumnę drużyn schodami w lewo lub w prawo oraz kątem w przód lub w tył (rys. 7, 8, 9 i 10). Jednak najczęściej

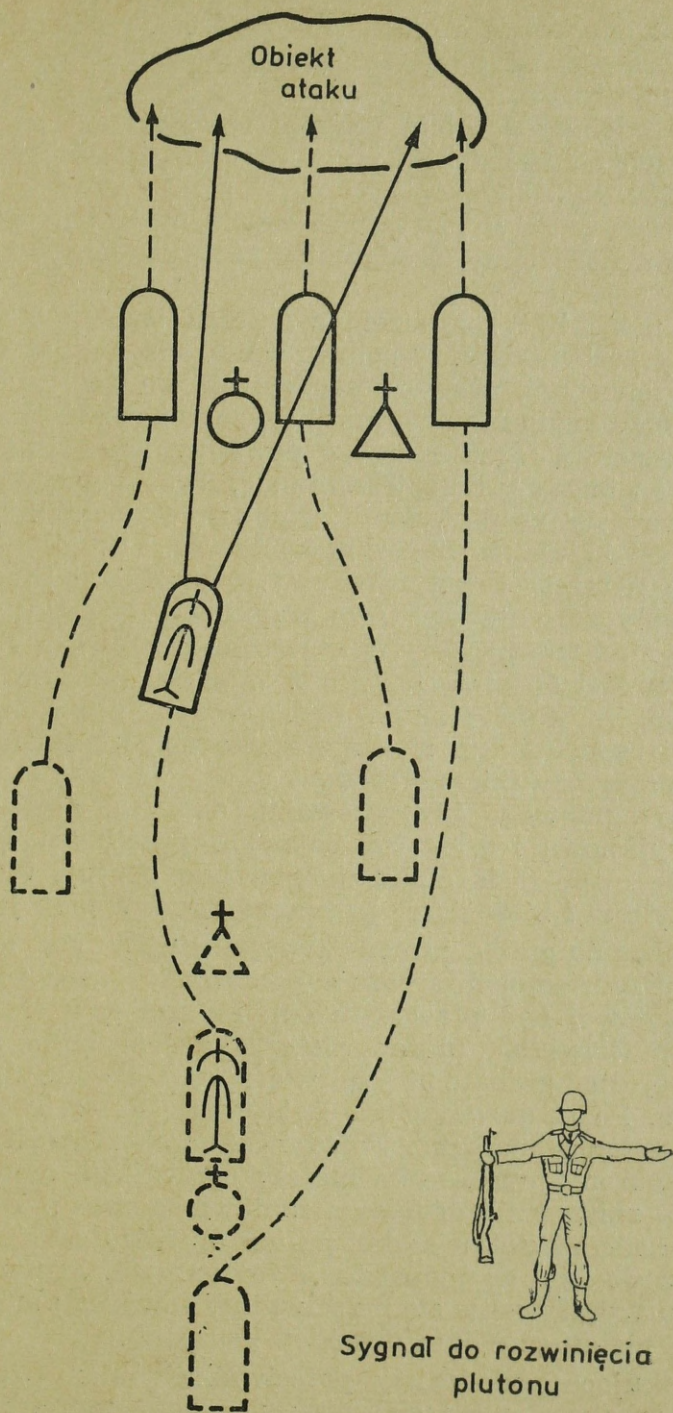
Rys. 7. Rozwinięcie plutonu z kolumny do ataku obiektu manewrem w prawo

Rys. 8. Rozwinięcie plutonu do ataku obiektu z linii drużyn
manewrem w lewo

Rys. 9. Rozwinięcie plutonu do ataku obiektu z szyku schodami w lewo, manewrem w lewo

Rys. 10. Rozwinięcie plutonu do ataku obiektu z szyku kątem w tył

stosowanym ugrupowaniem plutonu w natarciu, z uwagi na stosunkowo dużą elastyczność i łatwość przegrupowania, jest ugrupowanie w kolumnę drużyn.

Szerokość odcinka natarcia plutonu w szyku spieszonym waha się w granicach od 100 do 150 m, a na transporterach opancerzonych — od 200 do 300 m.

Pluton nacierający w pierwszym rzucie może być wzmocniony sekcją 81 mm moździerzy, środkami przeciwpancernymi oraz 1—2 czołgami.

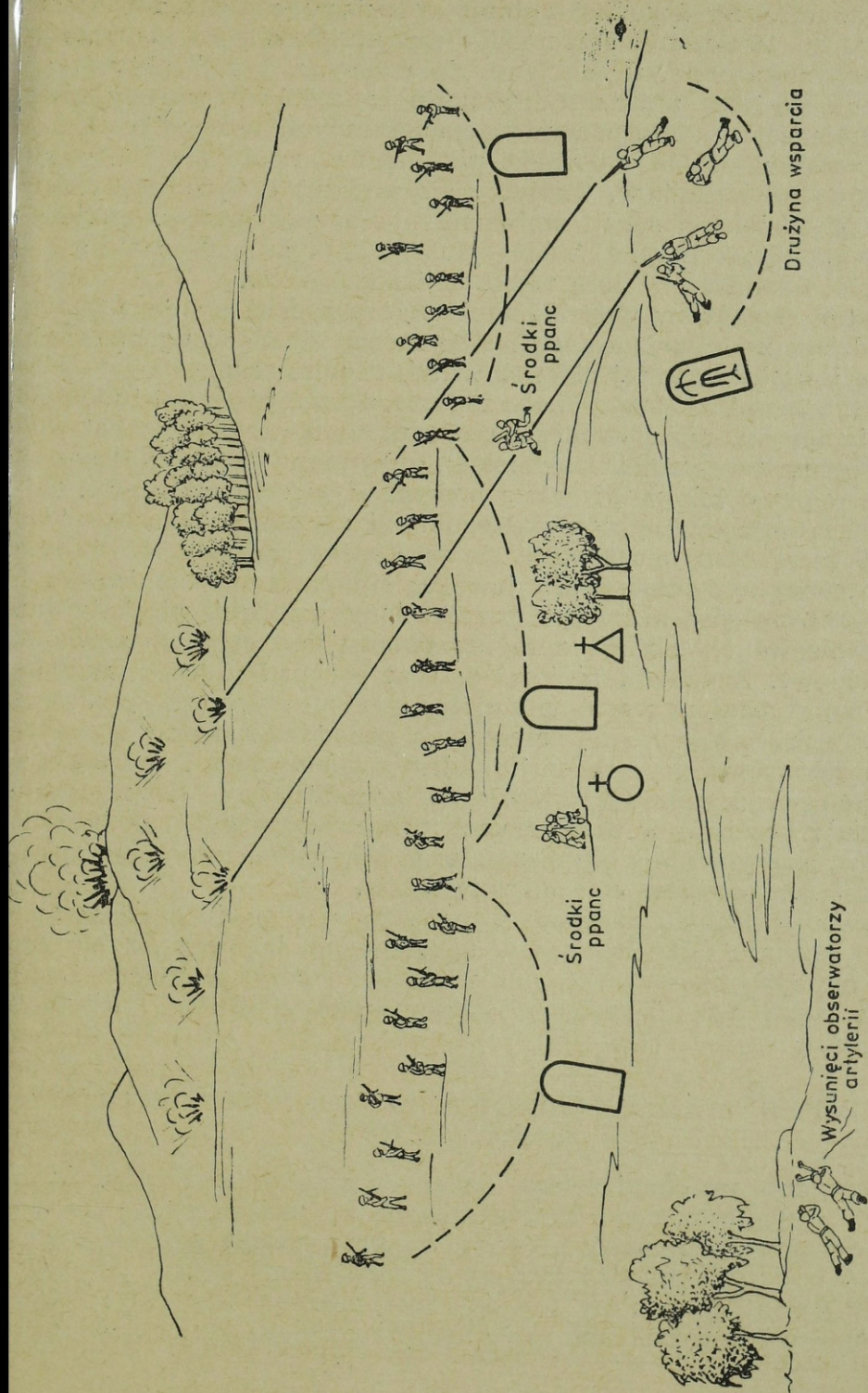
Natarcie może być rozpoczęte z marszu bądź z bezpośredniej styczności z przeciwnikiem. W celu przeprowadzenia natarcia z marszu, pluton zmechanizowany przemieszcza się na transporterach opancerzonych z rejonu koncentracji na rubież rozwinięcia w ugrupowaniu kompanii. Jeżeli zostanie powstrzymany silnym ogniem przeciwnika i zmuszony do spieszenia się, transportery opancerzone zajmują stanowiska za ukryciami, skąd wspierają atak spieszonych drużyn ogniem karabinów maszynowych (rys. 11).

W czasie natarcia z bezpośredniej styczności z przeciwnikiem pluton z reguły zajmuje podstawę wyjściową do ataku w ugrupowaniu pieszym, a transportery opancerzone przesuwają się za ukryciami w gotowości do otwarcia ognia. W szyku pieszym pluton naciera również na obronę silnie rozbudowaną, nasyconą środkami ogniowymi i czołgami lub niedostatecznie obezwładnioną w czasie ogniowego przygotowania natarcia.

W czasie ogniowego przygotowania natarcia, pluton opuszcza podstawę wyjściową i w szyku bojowym przechodzi do natarcia. W momencie rozpoczęcia ataku na pierwszą pozycję obrony przeciwnika, artyleria i moździerze przenoszą ogień w głąb jego obrony.

Przechodząc do ataku, pluton otwiera ogień ze wszystkich organicznych i przydzielonych środków ogniowych, dążąc do uzyskania przewagi ogniowej nad przeciwnikiem. Po zbliżeniu się do pozycji obronnych przeciwnika, pluton niszczy ogniem broni strzeleckiej i maszynowej oraz granatami jego siłę żywą i opanowuje nakazany obiekt ataku. Po opanowaniu go, kontynuuje natarcie aż do czasu wykonania zadania kompanii. Pojedyncze punkty oporu znajdujące się w głębi obrony przeciwnika niszczy ogniem lub omija, pozostawiając je do zniszczenia drugiemu rzutowi kompanii. Po opanowaniu wyznaczonego obiektu ataku, pluton organizuje obronę okrężną i przygotowuje się do odparcia ewentualnych kontrataków. Po stwierdzeniu wycofywania się przeciwnika, dowódca plutonu organizuje pościg, meldując o tym dowódcy kompanii.

Kontratakujące pododdziały przeciwnika pluton (wraz z przydzielonymi środkami wsparcia) niszczy przede wszystkim ogniem, a następnie zdecydowanym atakiem. Jeżeli w kontrataku biorą udział przeważające siły, wówczas nacierający pluton zatrzymuje

Rys. 11. Natarcie plutonu zmechanizowanego w szyku pieszym

się i umacnia na dogodnej rubieży, podciągając niezbędne środki ogniowe do zwalczania przeciwnika na podejściach do kontrataku.

Rejony skażone substancjami chemicznymi i radioaktywnymi pokonuje się przy użyciu indywidualnych środków ochrony przeciwchemicznej na transporterach opancerzonych lub omija je.

W natarciu dowódca dowodzi plutonem za pomocą radia, głosu, sygnałów lub łączników. Znajduje się przy nim wysunięty obserwator przydzielonej sekcji moździerzy ze składu plutonu moździerzy kompanii piechoty. Dowódca plutonu utrzymuje łączność z dowódcą kompanii za pomocą radiostacji i łączników.

Pluton czołgów w natarciu może być przydzielony do wsparcia pododdziału zmechanizowanego, albo może działać w ugrupowaniu kompanii czołgów, w jej pierwszym lub drugim rzucie.

W zależności od otrzymanego zadania, sytuacji bojowej i ukształtowania terenu, ugrupowanie bojowe plutonu czołgów w natarciu może być w linię (czołgi obok siebie), w kolumnę (jeden za drugim), kątem w przód lub w tył oraz schodami w lewo lub w prawo. Odległości i odstępy między poszczególnymi czołgami wynoszą od 50 do 100 m. Pluton ugrupowuje się przeważnie na linii rozwinięcia wyznaczonej uprzednio przez dowódcę kompanii zmechanizowanej.

Pluton czołgów może być przydzielony kompanii piechoty lub zmechanizowanej, z którą z reguły tworzy taktyczne zgrupowanie uderzeniowe. Zadaniem plutonu w tym przypadku jest niszczenie przeciwnika ogniem i manewrem, zapewnienie wsparcia ogniowego i obrony przeciwpancernej spieszonym pododdziałom oraz wykonywanie przejść w przeszkodach z drutu kolczastego i przeciwpiechotnych polach minowych. Natomiast pododdziały zmechanizowane wykonują przejścia w przeszkodach przeciwczołgowych na korzyść czołgów, obezwładniają lub niszczą broń przeciwpancerną oraz wskazują załogom czołgów cele do zniszczenia.

Dowódca plutonu znajduje się w jednym z pięciu czołgów plutonu i zajmuje takie miejsce w ugrupowaniu bojowym, z którego może najlepiej obserwować pole walki i dowodzić plutonem. Łączność z pojedynczymi czołgami utrzymuje przy pomocy radiostacji i sygnałów.

4. KOMPANIA ZMECHANIZOWANA (KOMPANIA CZOŁGÓW) W NATARCIU

Kompania zmechanizowana naciera w zasadzie w składzie batalionu zmechanizowanego. W określonych sytuacjach może ona być wykorzystana w ramach brygady do prowadzenia samodzielnych działań bojowych, między innymi do rozpoznania walką, jako taktyczny desant powietrzny lub do zabezpieczenia skrzydeł i tyłów. W niektórych przypadkach może być przydzielona batalionowi czołgów.

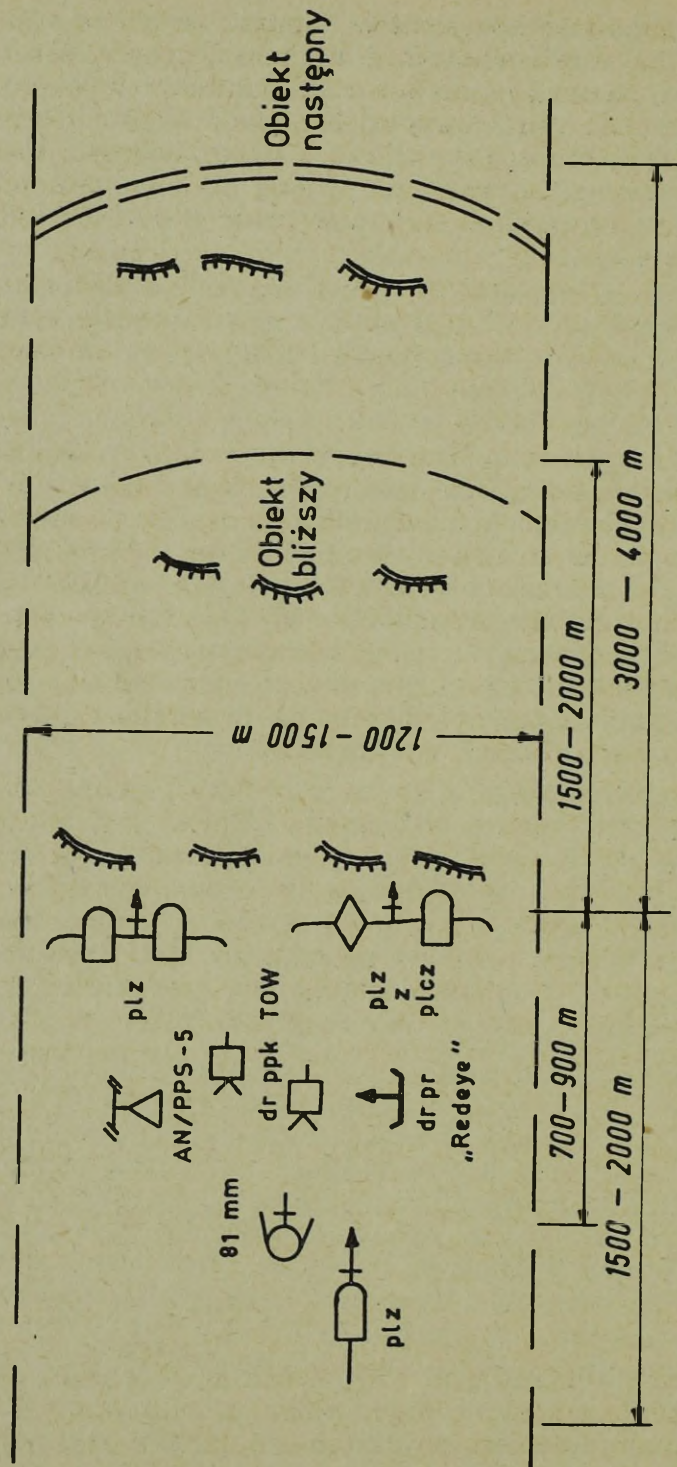
Ugrupowanie bojowe kompanii w natarciu zależy od otrzymanego zadania, ilości przydzielonych i wspierających środków ogniowych, szerokości odcinka natarcia oraz od charakteru obrony i działań przeciwnika (rys. 12). Zazwyczaj kompania zmechanizowana naciera w pierwszym lub w drugim rzucie albo stanowi odwód batalionu. W zależności od sytuacji przyjmuje szyk bojowy w kolumnę, w linię kolumn plutonów, kątem w przód lub w tył i schodami w prawo lub w lewo.

Jeżeli kompania naciera na transporterach opancerzonych -- przyjmuje najczęściej szyk w linię kolumn plutonów, przy czym pododdziały ugrupowane są zgodnie z ich planowanym wprowadzaniem do walki, a przydzielone czołgi tworzą zwykle czoło kolumny. W czasie natarcia na silnie obezwładnioną obronę przeciwnika, w działaniach na szerokim froncie, w nocy i przy pokonywaniu przeszkód wodnych, kompania działa również w szyku linii kolumn plutonów. W regulaminach amerykańskich podkreśla się, że kompania ugrupowana w dwóch rzutach (dwa plutony w pierwszym i jeden w drugim rzucie) posiada wystarczającą ilość sił i środków do prowadzenia i rozwijania natarcia. W natarciu na wąskim odcinku, na odkrytym skrzydle, przy niepełnych danych o systemie obrony przeciwnika, jak i w przypadku gdy obiekt natarcia znajduje się na większej głębokości, kompania może mieć jeden pluton w pierwszym i dwa plutony w drugim rzucie.

Szerokość odcinka natarcia kompanii zależy głównie od systemu obrony przeciwnika i głębokości zadania bojowego. W zależności od tych czynników kompania w szyku spieszoym może nacierać w pasie o szerokości do 1500 m. Głębokość ugrupowania bojowego kompanii może wynosić od 1500 do 2000 m. Otrzymuje ona obiekt ataku bliższy (zadanie bliższe) położony na głębokości od 1500 do 2000 m oraz obiekt następny (zadanie następne) na głębokości od 3000 do 4000 m od przedniego skraju obrony przeciwnika.

Na czas natarcia kompania może być wzmocniona jednym lub dwoma plutonami czołgów, drużyną przeciwpancernych pocisków kierowanych TOW i sekcją przeciwlotniczych pocisków rakietowych *Redeye*. W ugrupowaniu kompanii może też działać stacja radiolokacyjna AN/PPS-5 z kompanii wsparcia batalionu. Wyjątkowo kompania może być wzmocniona drużyną rozpoznawczą z plutonu rozpoznawczego kompanii wsparcia batalionu. Organiczny pluton moździerzy, przydzielone czołgi oraz pozostałe środki ogniowe wykorzystuje się przeważnie w sposób scentralizowany.

W niektórych przypadkach część środków organicznych i przydzielonych podporządkowuje się dowódcom plutonów. Stanowiska ogniowe plutonu moździerzy wybiera się jednak jak najbliżej za ugrupowaniem plutonów pierwszego rzutu.

Rys. 12. Ugrupowanie bojowe wzmocnionej kompanii zmechanizowanej w natarciu

Natarcie kompanii jest wspierane ogniem artylerii i moździerzy. Po wyjściu na linię ataku, ogień środków wsparcia przenosi się w głąb, a kompania na sygnał dowódcy batalionu wykonuje atak pod osłoną organicznych i przydzielonych środków ogniowych. W przypadku bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, kompania atakuje bezpośrednio z zajmowanego rejonu obrony. W innej sytuacji rozwija się w ugrupowanie bojowe bezpośrednio z marszu. Z rejonu koncentracji na linię rozwinięcia przemieszcza się w miarę możliwości skrycie, przy maksymalnym wykorzystaniu warunków terenowych, i w takim ugrupowaniu, w jakim będzie atakowała. Jeżeli nacierające pododdziały zostaną zmuszone do spieszenia się, transportery opancerzone zajmują dogodne stanowiska i wspierają je ogniem broni pokładowej.

W natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej kompania po osiągnięciu przeciwległego brzegu niszczy broniącego się przeciwnika ogniem i manewrem, a następnie obsadza określone obiekty. W czasie pokonywania przeszkody wodnej zaleca się stosowanie zasłon dymnych. Obiekt następny ustala się w taki sposób, aby jego obsadzenie uniemożliwiało przeciwnikowi prowadzenie celnego ognia z broni maszynowej do innych przepławiających się pododdziałów. W celu szybkiego wyjścia na wyznaczoną rubież, część sił i środków kompanii może być przerzucona śmigłowcami wydzielonymi z dywizyjnego batalionu lotniczego.

Kompania zmechanizowana może prowadzić natarcie w nocy i w warunkach ograniczonej widoczności. Obiekt natarcia w tym przypadku powinien być mniejszy powierzchniowo i możliwie dobrze widoczny. Artyleria rozpoczyna wsparcie ogniowe tylko na wezwanie, w warunkach ustalonych przez dowódcę batalionu. W przypadku przedwczesnego ujawnienia natarcia, artyleria wykonuje zaplanowane ognie na wyznaczony obiekt natarcia. Moździerze zajmują stanowiska przed zmrokiem i są wykorzystywane do bezpośredniego wsparcia ataku. Przydzielone środki przeciwpancerne zajmują stanowiska ogniowe po zmroku, utrzymując stałą gotowość do otwarcia ognia. Przydzielone czołgi, w natarciu bez oświetlenia przedpola, pozostają z reguły za linią ataku i dołączają natychmiast po jej opanowaniu i obsadzeniu przez piechotę. Jeżeli czołgi są wyposażone w miotacze rakiet świetlnych lub przyrządy noktowizyjne, wówczas prowadzą one natarcie na takich samych zasadach jak w dzień.

Po opanowaniu obiektu, poszczególne plutony zajmują wyznaczone rejonny i organizują obronę okrężną. Organiczne i przydzielone środki ogniowe zajmują w tym czasie nowe stanowiska. Całkowite oczyszczenie obiektu z przeciwnika w opanowanym rejonie następuje przeważnie dopiero po nastaniu dnia. Nie oznacza to jednak przerwy w prowadzeniu walki z pododdziałami przeciwnika,

które przeszkadzają kompanii w umacnianiu zdobytego terenu i przegrupowaniu sił.

Kompania czołgów prowadzi działania bojowe w składzie batalionu czołgów lub może wchodzić w skład batalionowego zgrupowania taktycznego. W zależności od sytuacji tworzy się z niej kompanijne pancerne zgrupowanie taktyczne, wzmocnione jednym lub dwoma plutonami zmechanizowanymi, sekcją moździerzy, sekcją przeciwpancernych pocisków kierowanych TOW, jednym lub dwoma czołgami mostowymi i drużyną saperów. Może ona być przydzielona w całości lub plutonami batalionowi zmechanizowanemu lub kompaniom zmechanizowanym, w celu utworzenia kompanijnych zgrupowań taktycznych.

Kompania czołgów naciera z zasady w pierwszym lub drugim rzucie batalionu (batalionowego zgrupowania taktycznego). Kompanii (kompanijnemu zgrupowaniu taktycznemu) podaje się kierunek natarcia, obiekt bliższy na głębokości od 1500 do 2000 m oraz obiekt następny na głębokości od 3000 do 5000 m od przedniego skraju obrony przeciwnika. Do natarcia przechodzi ona bezpośrednio z marszu, po przesunięciu się z rejonu koncentracji lub z podstawy wyjściowej do natarcia.

Zależnie od sytuacji, charakteru terenu i stopnia obezwładnienia obrony przeciwnika, kompanijne zgrupowanie taktyczne przyjmuje *ugrupowanie bojowe* w linię kolumn plutonów, kątem w przód (w tył), schodami w prawo (w lewo) lub w kolumnę kompanijną. Odległości i odstępy między pojedynczymi czołgami wynoszą od 50 do 100 m, między plutonami — również od 50 do 100 m.

Sposób prowadzenia walki kompanijnego zgrupowania taktycznego zależy od konkretnej sytuacji. Jeżeli sytuacja wymaga ścisłego wzajemnego wsparcia pododdziałów czołgów i zmechanizowanych, bądź też teren uniemożliwia zajęcie czołgom dogodnych stanowisk do wspierania pododdziałów zmechanizowanych prowadzących atak, pododdziały czołgów i zmechanizowane nacierają na jednym kierunku, przy czym pododdziały zmechanizowane działają na transporterach opancerzonych albo w szykach spieszonych. W pierwszym przypadku transportery przesuwają się za czołgami skokami od jednego ukrycia terenowego do drugiego, w drugim — spieszone pododdziały mogą się przesuwać przed czołgami, w lukach między czołgami albo bezpośrednio za nimi. Ten sposób walki, mimo że jest zapewnione wzajemne wsparcie, powoduje jednak ograniczenie prędkości przesuwania się czołgów, co zwiększa niebezpieczeństwo porażenia ich przez przeciwpancerne środki przeciwnika.

W niektórych przypadkach pododdziały czołgów i zmechanizowane mogą atakować jeden cel z różnych zbieżnych kierunków. Ten sposób stosowany jest przede wszystkim wtedy, jeżeli przeciwpancerna obrona przeciwnika nie jest zbyt silna, a sytuacja na polu

walki nie wymaga utrzymywania ścisłego współdziałania czołgów z pododdziałami zmechanizowanymi. Czołgi w tym przypadku nacierają na jednym kierunku, a pododdziały zmechanizowane (z reguły na transporterach opancerzonych) na drugim. Pozwala to, według regulaminów amerykańskich, osiągnąć zaskoczenie przeciwnika, który będzie zmuszony do prowadzenia ognia obronnego środkami przeciwpancernymi na dwóch oddzielnych kierunkach.

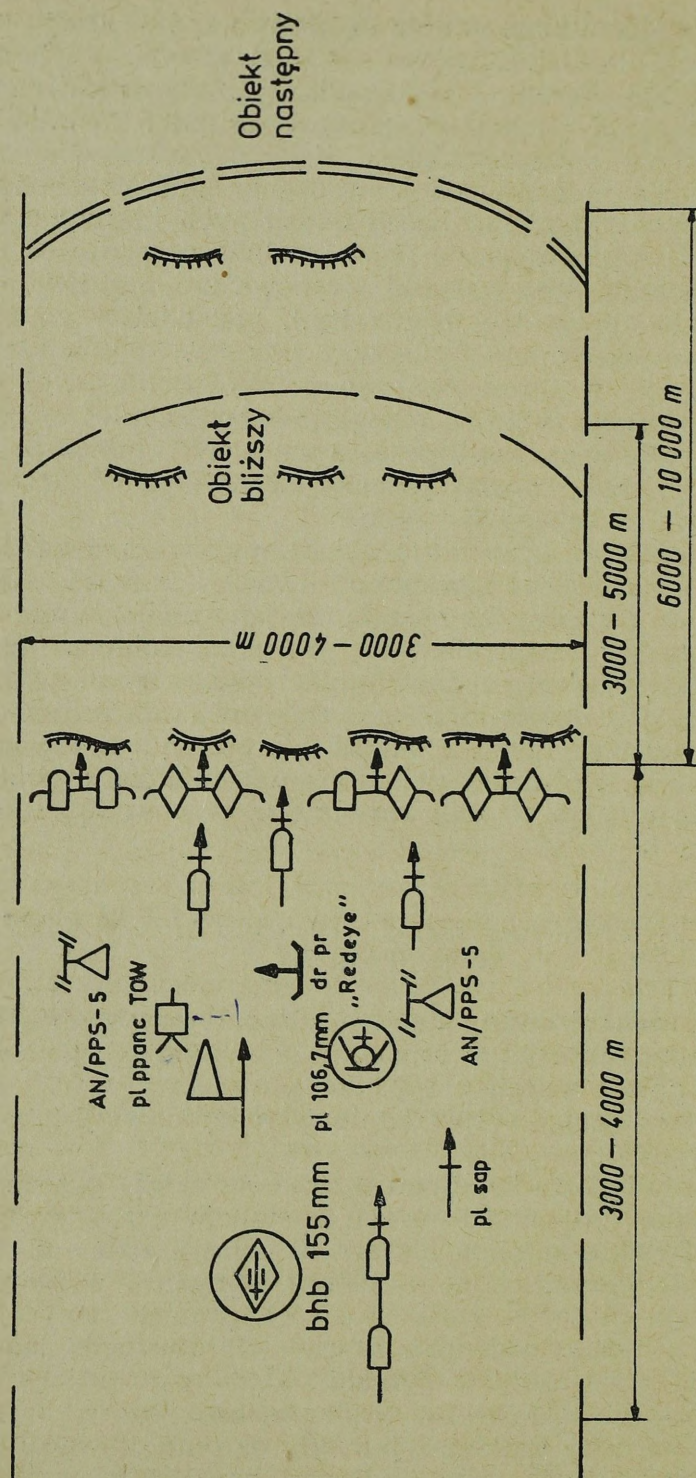
Jeżeli przeciwnik dysponuje silną i dobrze zorganizowaną obroną przeciwpancerną, albo warunki terenowe uniemożliwiają użycie czołgów (przeszkody wodne, bagna itp.), pododdziały zmechanizowane wspierane są ogniem czołgów z miejsca. Sposób ten ma tę ujemną stronę, że wsparcie ogniowe z broni pokładowej czołgów może być zapewnione tylko na odległość bezpośredniego strzału. Po wykonaniu przejść w zaporach przeciwpancernych lub wykryciu dogodnych obejść, czołgi muszą jednak jak najszybciej połączyć się z pododdziałami zmechanizowanymi.

Kompania czołgów opanowuje obiekt w ścisłym współdziałaniu z pododdziałami zmechanizowanymi — czołgi niszczą siłę żywą i środki ogniowe przeciwnika oraz burzą jego obiekty obronne, natomiast pododdziały zmechanizowane prowadzą walkę wręcz i chronią czołgi przed ogniem środków przeciwpancernych. Opanowany obiekt umacnia się. Jeżeli kompania czołgów (kompanijne zgrupowanie taktyczne) wykorzystuje skutki uderzeń jądrowych na swym kierunku natarcia, wówczas obiektu nie umacnia się, a pododdziały przesuwają się w głąb w celu rozwinięcia powodzenia lub rozpoczęcia pościgu.

5. BATALION ZMECHANIZOWANY (BATALION CZOŁGÓW) W NATARCIU

Batalion zmechanizowany naciera z reguły w składzie brygady w jej pierwszym lub drugim rzucie, na głównym lub pomocniczym kierunku. W pojedynczych przypadkach może prowadzić działania samodzielnie, podlegając bezpośrednio dowódcy dywizji (np. podczas rozpoznania walką).

Ugrupowanie bojowe batalionu w natarciu zależy przede wszystkim od zadania, charakteru terenu i stopnia rozbudowy obrony przeciwnika. Zwykle batalion naciera w jednym rzucie z odwodem ogólnym (w pierwszym rzucie — cztery kompanie, w odwodzie — jeden do dwóch plutonów), lub w dwóch rzutach (trzy kompanie w pierwszym i jedna w drugim rzucie). Ugrupowanie jednorzutowe stosuje się przeważnie w sytuacji, kiedy pododdziały zmechanizowane prowadzą natarcie w szyku spieszonym, a brygada, w skład której wchodzi batalion, jest głęboko urzutowana lub gdy spodziewane jest użycie broni jądrowej przez przeciwnika.

Rys. 13. Ugrupowanie bojowe batalionowego zgromadzenia taktycznego w natarciu (wariant)

W natarciu batalionu zmechanizowanego na transporterach opancerzonych najbardziej typowe jest ugrupowanie w dwóch rzutach, przy czym pierwszy rzut tworzy z reguły jedna do dwóch kompanii, a pozostałe kompanie, stanowiące drugi rzut batalionu, przesuwały się w kolumnach (rys. 13).

Dla zwiększenia siły uderzeniowej, z batalionu i przydzielonych mu pododdziałów tworzy się batalionowe zgrupowanie taktyczne, którego skład zależy od otrzymanego zadania oraz ilości przydzielonych pododdziałów wzmocnienia. Batalion zmechanizowany może być wzmocniony jedną do dwóch kompanii czołgów oraz jedną lub dwiema bateriami samobieżnych haubic 155 mm, które wykorzystywane są przeważnie w sposób scentralizowany dla wsparcia kompanii pierwszorzutowych, działających na głównym kierunku natarcia i do wykonywania zadań na korzyść całości batalionu. W celu korygowania ognia haubic i moździerzy, do kompanii pierwszego rzutu wysyłani są wysunięci obserwatorzy.

Pluton przeciwpancerny jest podstawowym pododdziałem przeznaczonym do walki z czołgami przeciwnika. Dowódca batalionu, w zależności od sytuacji, przydziela część drużyn wyposażonych w przeciwpancerne pociski kierowane TOW do kompanii pierwszego rzutu lub pozostawia cały pluton do swojej dyspozycji. Plutonowi wyznacza się linie rozwinięcia na kierunkach zagrożenia kontratakami czołgów oraz na skrzydłach ugrupowania bojowego batalionu, zawsze jednak w pobliżu kompanii pierwszorzutowych.

Pluton rozpoznawczy kompanii wsparcia wykorzystuje się na ogół w całości i tylko w wyjątkowych przypadkach poszczególne drużyny przydzielane są kompaniom. Pluton rozpoznawczy jako całość może być użyty do ubezpieczenia skrzydeł batalionu i prowadzenia rozpoznania drogi marszu.

Sekcja przeciwlotniczych pocisków kierowanych Redeye jest wykorzystywana do obrony przeciwlotniczej głównych sił batalionu. Może ona być użyta w całości lub rozdzielona drużynami do poszczególnych kompanii. Ze względu na to, że zarówno dowódca sekcji, jak i poszczególne drużyny nie dysponują dotychczas własnymi środkami wykrywania celów powietrznych, dowódca sekcji prowadzi nieustanny nasłuch dywizyjnej sieci ostrzegania i uzyskane w ten sposób dane przekazuje poszczególnym drużynom ppk *Redeye* drogą radiową.

Sekcja obserwacji naziemnej (rozpoznania radiolokacyjnego) kompanii wsparcia batalionu rozwija stanowiska radiolokacyjne na wzniesieniach terenowych jak najbliżej przedniego skraju obrony przeciwnika. Używana jest do określania skutków uderzeń jądrowych, wykrywania przemarszów drugich rzutów i odwodów przeciwnika lub jego wycofywania się w głąb, przerzutu pododdziałów czołgów i artylerii oraz śledzenia sytuacji na skrzydłach

batalionu. W warunkach ograniczonej widoczności i w nocy uściśla także sytuację wojsk własnych.

Szerokość odcinka natarcia batalionu zmechanizowanego w zależności od zadania i jego składu bojowego wynosi od 3000 do 4000 m, a głębokość ugrupowania bojowego — również od 3000 do 4000 m. W ramach zadania batalion otrzymuje do zdobycia obiekt bliższy i następny, oddalone odpowiednio od 3000 do 5000 m i od 6000 do 10 000 m od przedniego skraju obrony.

Batalion pozostający w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem przechodzi do natarcia z zajętego uprzednio rejonu, a nie będąc w bezpośredniej styczności, przemieszcza najpierw pododdziały aby jak najbliżej podejść do przedniego skraju obrony przeciwnika. Batalion kończy przemieszczanie się po zajęciu podstawy wyjściowej, gdzie zatrzymuje się tylko na bardzo krótki czas, lub bezpośrednio na linii rozwinięcia w razie prowadzenia natarcia z marszu.

Natarcie batalionu może być poprzedzone przygotowaniem jądrowym, lotniczym i artyleryjskim. Uderzenia jądrowe mają być wykonane na całej głębokości obrony przeciwnika.

W czasie lotniczego i artyleryjskiego przygotowania natarcia pododdziały pierwszego rzutu batalionu przesuwają się na linię ataku. Po jej osiągnięciu środki wsparcia przenoszą ogień w głąb, a kompanie pierwszego rzutu wraz z przydzielonymi czołgami rozpoczynają atak. W zależności od charakteru terenu i obrony przeciwnika, czołgi mogą przesuwać się przed pododdziałami zmechanizowanymi bądź za nimi, lub też atakować obiekt ze skrzydła, podczas gdy pododdziały zmechanizowane atakują obiekt od czoła. W niektórych przypadkach czołgi wspierają pododdziały zmechanizowane tylko ogniem z miejsca. W innych sytuacjach pododdziały zmechanizowane pod osłoną ogniowych środków wsparcia spieszą się i wykonują szybki atak we współdziałaniu z czołgami. Niezależnie od sposobu natarcia, czołgi prowadzą przede wszystkim walkę z czołgami, gniazdami ogniowymi i z kontratakującymi pododdziałami przeciwnika. Pododdziały zmechanizowane niszczą główne środki przeciwpancerne i pomagają czołgom pokonywać pola minowe i przeszkody.

Po opanowaniu obiektu bliższego, kompanie pierwszego rzutu umacniają się, przygotowują do odparcia kontrataku przeciwnika i stwarzają warunki do ewentualnego wprowadzenia drugiego rzutu (odwodu) batalionu. Kontratak może być odparty kompaniami pierwszego rzutu, a drugi rzut (odwód) może być użyty do niszczenia przeciwnika po kontrataku i do opanowania następnego obiektu natarcia batalionu.

Drugi rzut (odwód) zaleca się wprowadzać do walki na skrzydłach lub w lukach między nacierającymi kompaniami. Wprowa-

dzenie drugiego rzutu powinno nastąpić sprawnie, aby nie stwarzać dogodnego celu dla uderzenia jądrowego przeciwnika. Po wprowadzeniu do walki drugiego rzutu (odvodu), dowódca batalionu odtwarza odwód (drugi rzut) z innych sił.

Drugi rzut (odwód) batalionu może być też użyty do wzmocnienia albo złuzowania kompanii obezwładnionej uderzeniem jądrowym. Jeżeli przeciwnik uderzeniami jądrowymi obezwładni kilka kompanii batalionu, wówczas do ich złuzowania może być użyty drugi rzut (odwód) brygady.

Po zdobyciu obiektu następnego i umocnieniu go, dowódca batalionu dokonuje w razie potrzeby przegrupowania sił i środków. Następnie, w zależności od rozwoju sytuacji, batalion może otrzymać nowe zadanie lub może być przesunięty do drugiego rzutu (odvodu) brygady.

Jeżeli na odcinku natarcia batalionu przeciwnik rozpocznie wycofywanie się, dowódca batalionu organizuje za nim pościg. Szybкими działaniami nacierających pododdziałów uniemożliwia mu organizację obrony na kolejnych rubieżach. W przypadku napotkania oporu, pododdziały zmechanizowane przy współdziałaniu z czołgami wykonują atak z marszu w celu zniszczenia resztek jego sił. W czasie pościgu często stosuje się taktyczne desanty powietrzne (z reguły w sile plutonu) do obsadzenia ważnych dróg i węzłów drogowych.

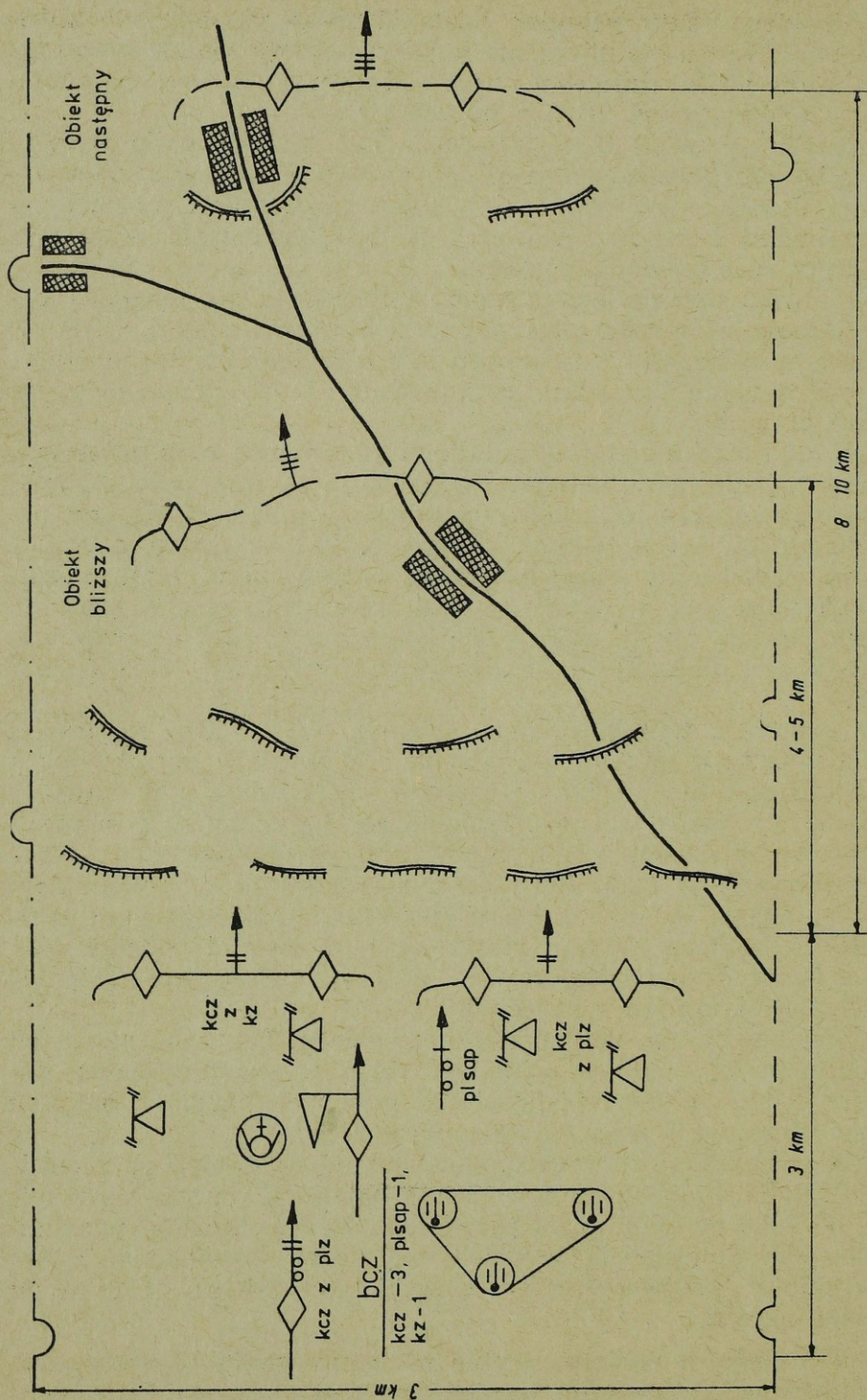
Aby zapewnić wysokie tempo natarcia, wprowadza się środki wsparcia wyższych szczebli dowodzenia. Na większe punkty oporu oraz na zgromadzenia piechoty i czołgów przeciwnika wykonuje się przeważnie uderzenia jądrowe. Pododdziały batalionu w tym przypadku prowadzą działania w ugrupowaniu przedbojowym.

W zależności od charakteru terenu i stanu dróg, pododdziały przesuwały się po jednej lub kilku marszrutach. Ugrupowanie pododdziałów w ramach kolumn marszowych może być podobne, jak w czasie przemarszów taktycznych. Głównym celem jest utrzymywanie ciągłej styczności z przeciwnikiem.

W razie napotkania zorganizowanego oporu, batalion częścią sił kontynuuje pościg, usiłując opanować rejon wyznaczony przez dowódcę brygady. Do czasu podejścia sił głównych brygady, batalion powinien utrzymać i umocnić osiągnięty rejon.

Dowódca batalionu dowodzi pododdziałami osobiście i za pośrednictwem sztabu. Stanowisko dowodzenia batalionu rozwija się w odległości od 1000 do 2000 m od przedniego skraju. Spośród personelu stanowiska dowodzenia wydziela się grupę dowodzenia, która obsadza punkt obserwacyjny w odległości od 500 do 1000 m od przedniego skraju.

Batalion czołgów naciera zwykle w ugrupowaniu brygady pancерnej lub zmechanizowanej; w niektórych przypadkach może pro-

Rys. 14. Ugrupowanie bojowe batalionu czołgów w natarciu (wariant)

wadzić działania samodzielnie. W ugrupowaniu brygady może działać w jej pierwszym lub drugim rzucie. Działając w pierwszym rzucie brygady, z reguły naciera na głównym kierunku uderzenia. Użycie batalionu czołgów zależy przede wszystkim od zadania brygady, charakteru obrony przeciwnika, ilości i charakteru przeszkód przeciwpancernych oraz od warunków terenowych i meteorologicznych.

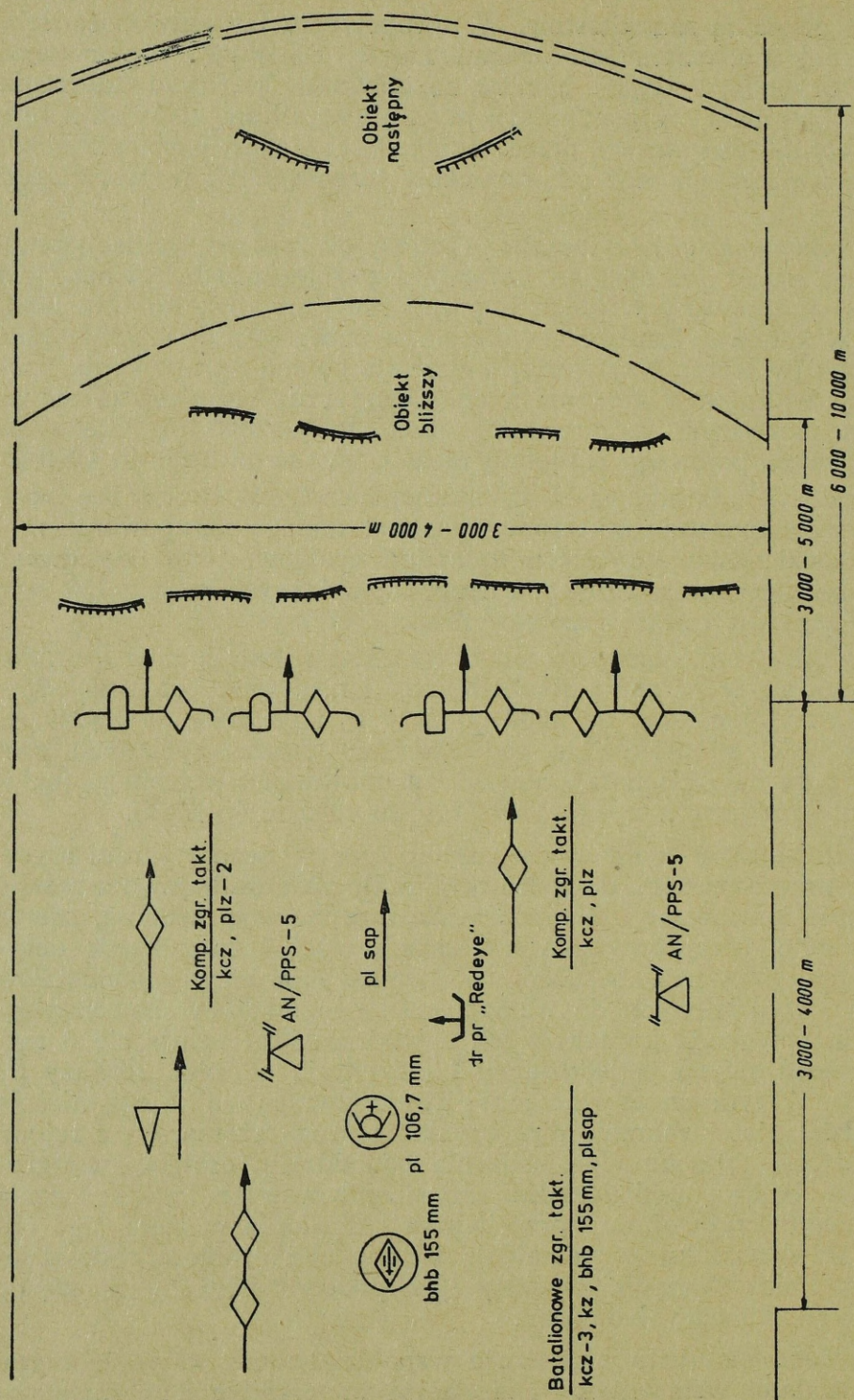
Ugrupowanie bojowe batalionu zależy od zadania, sytuacji przeciwnika, szerokości odcinka natarcia i przejezdności terenu. Może być on ugrupowany w jeden lub dwa rzuty, w linię kolumn kompanii, w kolumnę batalionową, kątem w przód (w tył) lub schodami w prawo (w lewo). Najczęściej będzie stosowane ugrupowanie linearne w kolumnach kompanijnych. Drugi rzut rozmieszcza się za rzutem pierwszym w odległości około 1000—2000 m. Głębokość ugrupowania bojowego batalionu może osiągnąć od 3000 do 4000 m.

Często w natarciu, na bazie batalionu czołgów, tworzy się batalionowe zgrupowanie taktyczne. W skład takiego zgrupowania mogą wchodzić dwie do trzech kompanii czołgów, jedna do dwóch kompanii zmechanizowanych, bateria samobieżnych haubic 155 mm, pluton saperów i sekcja czołgów mostowych (rys. 14).

Batalionowemu zgrupowaniu taktycznemu (batalionowi czołgów) wyznacza się w natarciu obiekt bliższy i następny, położone odpowiednio na głębokości od 3000 do 5000 m i od 6000 do 10 000 m. W zależności od przydziału pododdziałów zmechanizowanych, szerokość pasa natarcia batalionowego zgrupowania taktycznego (batalionu czołgów) może wynosić od 3000 do 4000 m (rys. 15).

Jeżeli batalion czołgów nie znajduje się w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, dowódca otrzymuje zadanie bojowe z zasady w rejonie koncentracji. Na podstawie otrzymanego zadania, ocenia on sytuację, przeprowadza rekonesans i wydaje zarządzenie dotyczące przygotowania batalionu do walki. Dowódcy pododdziałów czołgów, wydzielonych do wzmocnienia pododdziałów zmechanizowanych, nawiązują kontakt z ich dowódcami, informują się o rozmieszczeniu swych pododdziałów i otrzymują od nich rozkazy do natarcia. W tym czasie szczególną uwagę zwraca się na organizację współdziałania w zakresie wykorzystania dróg przemarszu z rejonu koncentracji, sposobu wprowadzenia pododdziału czołgów w ugrupowanie bojowe pododdziałów zmechanizowanych, przekroczenia przedniego skraju obrony przeciwnika i działania w głębi jego obrony. W przypadku przydzielenia batalionowi czołgów pododdziałów zmechanizowanych, dowódcy tych pododdziałów melują się do dyspozycji dowódcy batalionu.

Dowódca batalionu organizuje współdziałanie z przydzielonymi pododdziałami wzmocnienia i środkami wsparcia oraz w razie po-

Rys. 15. Wariant ugrupowania bojowego batalionowego zgromadzenia taktycznego (pancernego)

trzeby z tymi pododdziałami, przez ugrupowanie których batalion będzie się przemieszczał podczas natarcia.

W czasie przygotowania jądrowego, lotniczego i artyleryjskiego batalion czołgów przemieszcza się z rejonu koncentracji w kolumnie marszowej na podstawę wyjściową do natarcia (na linię rozwinięcia), z marszu przyjmuje ugrupowanie przedbojowe i w odległości skutecznego rażenia środków przeciwpancernych przeciwnika przechodzi w ugrupowanie bojowe.

Sposób wykonania ataku zależy od stopnia obezwładnienia przeciwnika. Jeżeli pierwszorzutowe oddziały przeciwnika zostały skutecznie obezwładnione, nacierające pododdziały prowadzą atak w kolumnach kompanijnych lub plutonowych. Jeżeli obrona przeciwnika jest niedostatecznie obezwładniona, pododdziały rozwijają się w ugrupowanie bojowe, a następnie atakują.

Wsparcie ogniowe w czasie walki zapewnia przydzielona artyleria. Batalion czołgów może być wspierany ogniem jednej lub dwóch baterii samobieżnych haubic 155 mm. Organicznym środkiem wsparcia ogniowego jest pluton ciężkich moździerzy.

W *natarciu* pododdziały czołgów i piechoty zmechanizowanej mogą być użyte na jednym lub dwóch zbieżnych kierunkach. W każdym jednak przypadku przesuwanie się czołgów z podstawy wyjściowej na linię rozwinięcia musi być tak zaplanowane, aby nie dopuścić do zatrzymania czołgów i pododdziałów zmechanizowanych na linii ataku. W przypadku natarcia czołgów i pododdziałów zmechanizowanych na jednym kierunku, zachowuje się takie odległości między czołgami i transporterami opancerzonymi, aby przeciwnik nie mógł izolować czołgów od transporterów i aby pododdziały piechoty zmechanizowanej mogły w razie potrzeby ochraniać i wspierać czołgi.

Batalion czołgów (batalionowe zgrupowanie taktyczne) może być również użyty w drugim rzucie brygady z zadaniem rozwijania powodzenia, odpierania kontrataków, wzmacniania lub luzowania pododdziałów obezwładnionych uderzeniem jądrowym przeciwnika i prowadzenia pościgu. W tym przypadku z reguły przesuwa się on na głównym kierunku w odległości od 5000 do 10 000 m za pierwszym rzutem, po jednej lub dwóch drogach, w kolumnach kompanijnych. Czas i miejsce wprowadzenia do walki ustala się już w czasie organizacji współdziałania, podczas przebywania batalionu w rejonie koncentracji. Ustala się również drogi przemieszczenia z rejonu koncentracji na przypuszczalną rubież wprowadzenia do walki (może ich być więcej), sposób przejścia pododdziałów czołgów z kolumn marszowych do ugrupowania przedbojowego i bojowego oraz formy wsparcia lotniczego i artyleryjskiego.

6. BRYGADA W NATARCIU

Brygada jest podstawowym związkiem taktycznym amerykańskich sił lądowych, dysponującym dużą siłą ognia i znacznymi możliwościami manewrowymi. Może ona prowadzić działania zaczepne w składzie dywizji lub samodzielnie (przede wszystkim brygada samodzielna), na oddzielnym kierunku, w różnych warunkach, z użyciem i bez użycia broni jądrowej.

Rola brygady prowadzącej działania w składzie dywizji może być różna, w zależności od jej miejsca w ugrupowaniu i otrzymanego zadania. Brygada może działać w pierwszym lub drugim rzucie (odwodzie) dywizji. W pierwszym rzucie może być użyta na głównym lub pomocniczym kierunku natarcia. Brygada pancerna na ogół jest wykorzystywana na głównym kierunku natarcia dywizji.

Głównym zadaniem brygady w natarciu jest zniszczenie broniących się wojsk przeciwnika, opanowanie i utrzymanie określonego terenu oraz stworzenie warunków do wprowadzenia odwodów dywizyjnych w celu kontynuowania dalszego natarcia.

Głębokość zadania bojowego brygady określa się według obiektów lub rubieży, których opanowanie zapewni kontrolę zdobytego rejonu i ułatwi zniszczenie wojsk przeciwnika. Podczas przełamania obrony przeciwnika, treścią zadania bojowego mogą być pozycje wojsk pierwszego rzutu i opanowanie obiektu bliższego na głębokości 6—10 km oraz obiektu następnego na głębokości 15—20 km od przedniego skraju obrony.

W natarciu brygada piechoty z reguły otrzymuje zadanie płytsze niż brygada zmechanizowana lub pancerna.

Szerokość pasa natarcia brygady określa dowódca dywizji. W niektórych warunkach, na przykład jeżeli brygada w ramach dywizji wykonuje manewr oskrzydłający, wyznacza się jej tylko kierunek natarcia. W zależności od otrzymanego zadania bojowego, przydzielonych sił i środków, położenia przeciwnika i terenu, brygada może nacierać w pasie od 6 do 10 km. Szerszy pas natarcia otrzymuje tylko wtedy, gdy zaistnieją dogodne warunki do wykorzystania skutków uderzeń jądrowych, lub gdy przeciwnik broni się na szerokim froncie, a dowódca brygady dysponuje dostateczną ilością sił i środków.

Środki wzmocnienia mogą być przydzielone brygadzie tylko w wyjątkowych sytuacjach. Zwykle będzie ona działała w składzie etatowym. Brygada nacierająca w pierwszym rzucie dywizji i na głównym kierunku uderzenia może być wzmocniona kompanią rozpoznawczą, kompanią saperów, dywizjonem samobieżnych haubic 155 mm, baterią samobieżnych haubic 203,2 mm oraz pododdziałami

mi broni przeciwlotniczej. Oprócz tego może zostać wzmocniona batalionem czołgów.

Ugrupowanie bojowe brygady zależeć będzie od otrzymanego zadania, posiadanych sił i środków, otrzymanego wzmocnienia, warunków terenowych oraz charakteru obrony przeciwnika. Działając w pierwszym rzucie dywizji, może być ugrupowana w jeden lub dwa rzuty, a w niektórych przypadkach — w trzy rzuty.

Najczęściej ugrupowanie bojowe brygady składać się będzie z dwóch rzutów. Stosuje się je przede wszystkim w czasie natarcia na silnie rozbudowaną obronę, przy braku danych o przeciwniku, lub kiedy brygada otrzyma zadanie nacierania na większą głębokość.

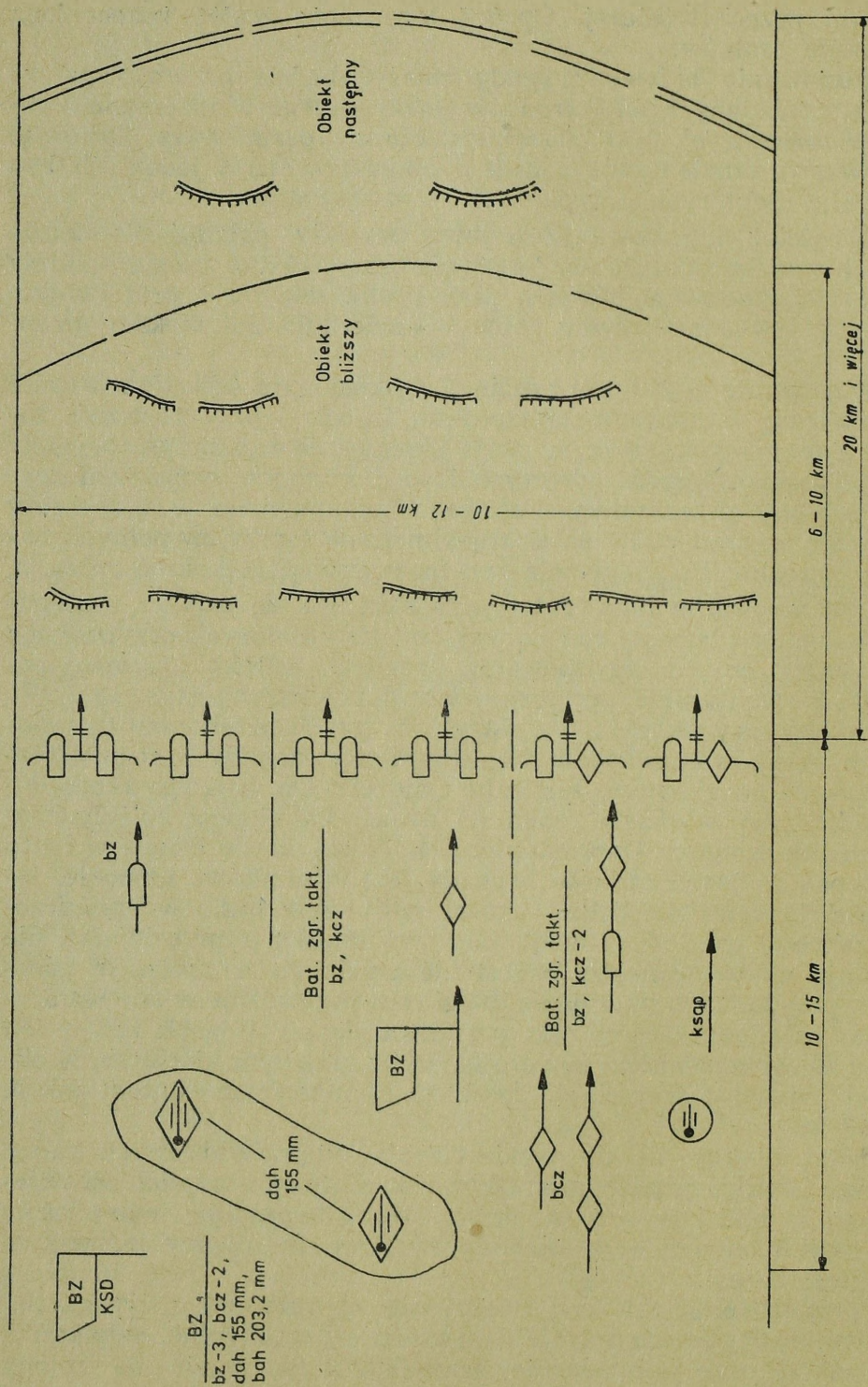
Ugrupowanie w jednym rzucie z wydzielonym odwodem stosuje się zazwyczaj w natarciu na szerokim froncie i przy płytszym zadaniu, a przede wszystkim w razie planowania na korzyść brygady większej ilości uderzeń jądrowych i po dokładnym rozpoznaniu systemu obrony przeciwnika. Natomiast ugrupowanie w trzy rzuty stosuje się w razie natarcia w wąskim pasie i przy niepełnych danych o przeciwniku. Zapewnia ono maksymalną głębokość natarcia.

Na ugrupowanie bojowe brygady składają się zwykle następujące elementy: pierwszy rzut, drugi rzut (w niektórych przypadkach trzeci rzut), odwód, zgrupowanie artylerii, odwód inżyniersko-saperski i ewentualnie taktyczny desant powietrzny (rys. 16 i 17).

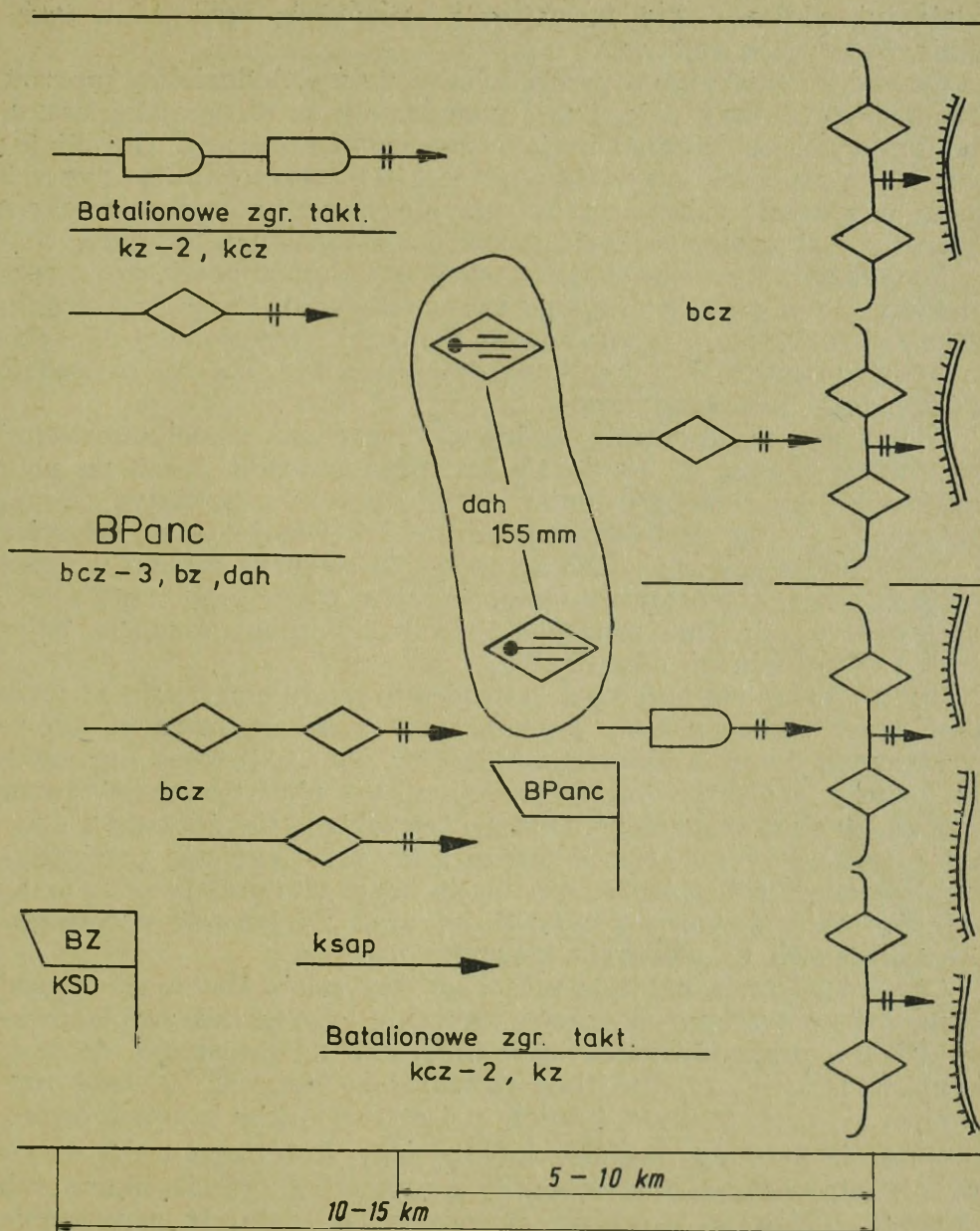
Pierwszy rzut składa się z dwóch do trzech batalionów (batalionowych zgrupowań taktycznych). Bataliony czołgów z reguły rozmieszcza się na głównym kierunku natarcia. Do drugiego rzutu dowódca brygady wydziela jeden do dwóch batalionów zmechanizowanych lub czołgów. Dwa bataliony wydziela się do drugiego rzutu w przypadku, jeżeli zadanie brygady jest stosunkowo głębokie, jeżeli broń jądrowa nie będzie użyta, bądź użyta tylko w ograniczonym zakresie oraz w sytuacji, gdy wiadomości o przeciwniku nie pozwalają na wcześniejsze określenie przebiegu natarcia. W pozostałych przypadkach tworzy się drugi rzut przeważnie w sile wzmocnionego batalionu. Drugi rzut przesuwa się po drogach lub w ich pobliżu za zgrupowaniem nacierającym na głównym kierunku, w odległości zapewniającej ciągłą łączność z pierwszym rzutem (około 5 do 10 km).

Odwód tworzy się do wykonywania nieprzewidzianych zadań w trakcie walki, przede wszystkim do ochrony skrzydeł. Rozmieszcza się go bliżej przedniego skraju. Jeżeli tworzy się jednocześnie drugi rzut i odwód — to odwód przesuwa się między pierwszym a drugim rzutem.

Z przydzielonej artylerii tworzy się zgrupowanie artylerii. Jej zadaniem jest obezwładnianie i niszczenie przeciwnika, odpieranie kontrataków oraz prowadzenie ześrodkowanego ognia na rejon

Rys. 16. Ugrupowanie bojowe brygady zmechanizowanej w natarciu (wariant)

Rys. 17. Ugrupowanie bojowe brygady pancerniej w natarciu (wariant)

rozmieszczenia drugich rzutów, stanowiska ogniowe artylerii i środki masowego rażenia. Jeżeli brygada dysponuje przydzieloną amunicją jądrową, to używa jej głównie do wykonania uderzeń na środki napadu jądrowego, stanowiska dowodzenia i drugie rzuty (odwoły) przeciwnika. Na czas strzelania amunicją jądrową, poszczególne

działa lub plutony ogniowe zajmują stanowiska ogniowe w specjalnie wybranych rejonach.

Odwód inżynieryjno-saperski tworzy się z pododdziałów saperów przydzielonych brygadzie, jeżeli pododdziały te nie zostaną wcześniej przydzielone batalionom jako środki wzmocnienia. Odwód inżynieryjno-saperski przeznaczony jest do wykonywania różnych zadań w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego, ale jego głównym zadaniem jest zabezpieczenie manewru pododdziałom brygady.

Pododdział, wyznaczony jako taktyczny desant powietrzny, rozmieszcza się w rejonie drugiego rzutu (odvodu). Brygada z reguły tworzy desant w sile wzmocnionej kompanii, wydzielonej ze składu drugiego rzutu. Do przerzutu desantu przydziela się brygadzie odpowiednią ilość śmigłowców.

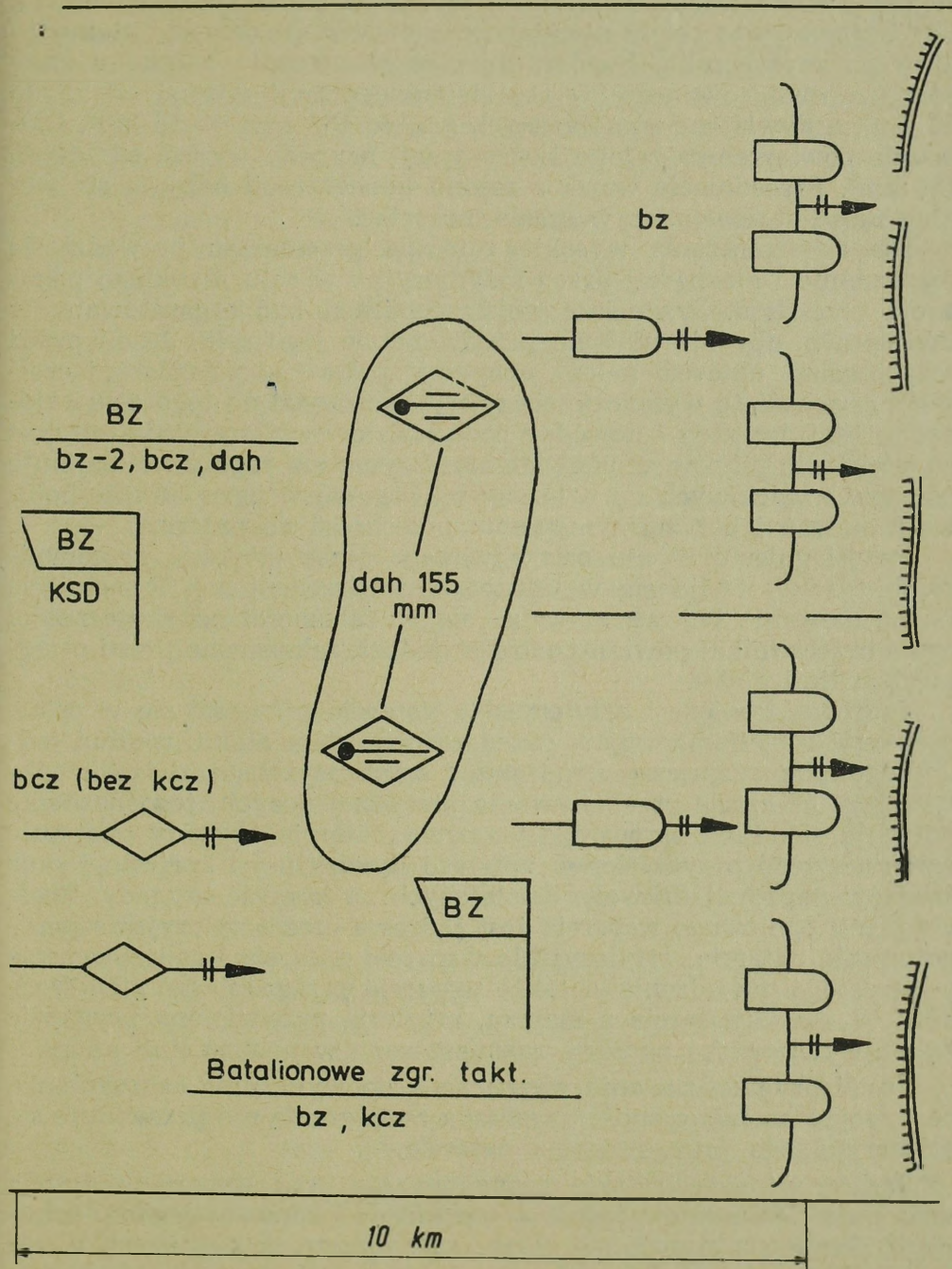
Głębokość ugrupowania bojowego brygady zmechanizowanej w natarciu wynosi od 10 do 15 km. Stosownie do zmian na polu walki, dowódca dokonuje zmian w ugrupowaniu bojowym, zarządza manewr siłami i środkami, kieruje i koryguje ogień wsparcia oraz dysponuje odwodem. Dla zapewnienia ciągłości działań w dzień i w nocy, zarządza luzowanie pododdziałów pierwszego rzutu i wydaje rozkazy odnośnie zabezpieczenia technicznego środków bojowych i ewentualnego odpoczynku.

Wraz z zadaniem bojowym, dowódca brygady otrzymuje od wyższego przełożonego główny i pomocniczy kierunek natarcia. Główny kierunek natarcia skierowany jest na obiekt, którego opanowanie naruszy spójność obrony przeciwnika i ułatwi zdobycie przez brygadę obiektu następnego. Dlatego też zakłada się, że wojska działające na głównym kierunku muszą mieć przewagę nad przeciwnikiem. Jeżeli do zabezpieczenia natarcia brygadzie przydzielono amunicję jądrową, dowódca powinien jej użyć na korzyść pododdziałów walczących na głównym kierunku natarcia.

Czas rozpoczęcia natarcia ustala wyższy sztab. Bierze się tu pod uwagę czas potrzebny na przeprowadzenie rekonesansu, zaplanowanie działań, przygotowanie wojsk oraz czas na przemarsz do podstawy wyjściowej lub do linii rozwinięcia. Natarcie na ogół rozpoczyna się po jądrowym, lotniczym i artyleryjskim przygotowaniu.

Natarcie brygady piechoty lub brygady zmechanizowanej może być organizowane z bezpośredniej styczności z przeciwnikiem lub z marszu. Brygada pancerna przechodzi do natarcia, przeważnie z marszu.

Przed natarciem z marszu brygada znajduje się w rejonie koncentracji wyznaczonym przez sztab dywizji. Rejon ten wyznacza się w terenie poza zasięgiem rakiet taktycznych i artylerii przeciwnika. Musi on umożliwiać dobre maskowanie przed obserwacją naziemną i lotniczą. Rejon koncentracji brygady obejmuje rejony rozmieszczenia batalionów, w których organizuje się zabezpieczenie ma-

Rys. 18. Ugrupowanie bojowe brygady zmechanizowanej w natarciu (wariant)

teriałowe i techniczne oraz przygotowuje ostatecznie do natarcia. Rejony rozmieszczenia batalionów wyznacza się w takiej odległości, aby brygada jako całość nie stanowiła dogodnego celu dla ataku jądrowego przeciwnika. Powierzchnia rozmieszczenia batalionu czołgów (zmechanizowanego) w rejonie koncentracji wynosi od 25 do 30 km², a dywizjonu samobieżnych haubic 155 mm — 15 km². Całkowita powierzchnia rejonu koncentracji brygady wynosi od 100 do 150 km². Przesunięcie wojsk z rejonu koncentracji odbywa się według zasad stosowanych w czasie marszów.

Dla zabezpieczenia wysokiego tempa przemarszu prowadzi się rozpoznanie i niezbędne prace inżynierskie w celu szybkiego pokonania przeszkód. Przemarsz wojsk powinien być organizowany w taki sposób, aby nie ujawnić przedwcześnie jego celu. Jeżeli przed rozpoczęciem natarcia należy uzupełnić paliwo w pojazdach i czołgach, czynność tę wykonuje się w wyznaczonych do tego celu rejonach. Sztab brygady i dowódcy pododdziałów wykorzystują ten czas na uściślenie planów współdziałania. Brygada z reguły nie zajmuje podstaw wyjściowych do natarcia; rozwija się w ugrupowanie bojowe z marszu i bez zatrzymywania przechodzi do natarcia.

Po osiągnięciu rejonu ostrzeliwanego przez artylerię przeciwnika, brygada rozwija się w ugrupowanie przedbojowe. Rozwinięcie w ugrupowanie bojowe zarządza się w zależności od skuteczności ognia przeciwnika; powinno ono być jednak zakończone przed osiągnięciem linii ataku.

Jądrowe, lotnicze i artyleryjskie natarcie prowadzi się w ostatniej fazie rozwijania wojsk, przed rozpoczęciem ataku, według jednolitego planu opracowanego przez sztab wyższego związku taktycznego. W czasie przełamywania pierwszej pozycji, jego nasilenie potęguje się. Plan ogniowego wsparcia natarcia brygady obejmuje ogień artylerii przydzielonej, artylerii dywizyjnej i korpusnej oraz środków napadu jądrowego działających na korzyść brygady. Treścią planu ogniowego wsparcia jest jądrowe oraz artyleryjskie przygotowanie natarcia, artyleryjskie wsparcie natarcia i zabezpieczenie osiągniętego powodzenia, a także wsparcie przegrupowań sił i środków. W czasie natarcia z marszu, artyleria przydzielona brygadzie zajmuje stanowiska ogniowe rozmieszczone w pobliżu linii ataku.

Jeżeli brygada zostanie wyznaczona do wykonania oskrzydlenia, ze względu na konieczność uzyskania zaskoczenia nie przewiduje się artyleryjskiego przygotowania natarcia.

Jądrowe i artyleryjskie przygotowanie oraz wsparcie natarcia wykonuje się amunicją jądrową, chemiczną i konwencjonalną. Amunicję chemiczną stosuje się głównie do niszczenia siły żywej w rejonach koncentracji. Wraz z rozpoczęciem ataku przedniego skraju obrony przeciwnika, artyleria zgodnie z planem rozpoczyna artyleryjskie wsparcie natarcia.

Atak przedniego skraju obrony powinien trwać krótko. Pierwszorzutowe bataliony lub batalionowe zgrupowania taktyczne dążą do zniszczenia przeciwnika ogniem i manewrem. Odległość między linią ataku a przednim skrajem obrony (obiektu) przeciwnika powinna być pokonana w jak najkrótszym czasie. Pododdziały spieszą się tylko w razie konieczności. Sposób wykonania ataku zależy od stopnia zniszczenia przeciwnika, aktualnej sytuacji i zastosowanej formy manewru.

Po opanowaniu nakazanych obiektów, pododdziały brygady umacniają się, dokonują odpowiedniego przegrupowania oraz uzupełniają amunicję i brakujący sprzęt. W celu niedopuszczenia do ewentualnych kontrataków, w maksymalnym stopniu wykorzystuje się ogień wsparcia. W żadnym przypadku nie można dopuścić do oderwania się przeciwnika.

Jeżeli opór przeciwnika osłabnie lub zostaną stwierdzone oznaki jego wycofywania się, dowódca brygady organizuje pościg i rozwija powodzenie. Przeznaczone do tego celu siły mają za zadanie opanowanie i zabezpieczenie obiektów rozmieszczonych w głębi obrony przeciwnika, tarasowanie dróg, okrążanie i niszczenie wycofującego się przeciwnika oraz jego odwodów podciąganych do kontrataku. Charakterystyczną cechą etapu rozwijania powodzenia jest decentralizacja dowodzenia. W tej fazie walki, a zwłaszcza w walce z odwodami przeciwnika, szczególnego znaczenia nabiera wsparcie lotnicze.

Regulaminy amerykańskie podkreślają, że przejście do rozwijania powodzenia w natarciu może być powolne lub, w przypadku użycia broni jądrowej albo wprowadzenia do walki silnych odwodów, bardzo szybkie. W tym etapie walki wykorzystuje się maksymalną ilość sił i środków w celu utrzymania nieustannego nacisku na przeciwnika. Przesuwanie się pododdziałów ugrupowanych w szykach przedbojowych odbywa się bez zatrzymywania, a punkty oporu przeciwnika są omijane.

W przypadku zwolnienia tempa natarcia na głównym kierunku, wysiłek może być przeniesiony na inny kierunek, gdzie osiągnięto największe powodzenie. Pierwszy rzut nie powinien wiązać się walką i prowadzić przewlekłych bojów. Nie przynoszą one bowiem zasadniczych zmian w sytuacji. Natomiast każda dogodna sytuacja musi być wykorzystana do rozwijania powodzenia. Pododdziały drugiego rzutu, do czasu wprowadzenia ich do walki, niszczą nie obezwładnione punkty oporu i rozszerzają powodzenie w głąb. Do takich działań najbardziej nadają się pododdziały czołgów.

Do potęgowania siły uderzenia i rozwijania powodzenia wykorzystuje się drugi rzut, który wprowadza się do walki w całości lub częściami w luki między batalionami pierwszego rzutu albo po przejściu przez ugrupowanie bojowe tych pododdziałów. Wprowa-

dzenie do walki drugiego rzutu jest związane ze zmianą podporządkowania sił i środków. Dowódca brygady, po wprowadzeniu do walki drugiego rzutu, tworzy odwód z własnych sił albo zapotrzebuje wzmocnienie z wyższego szczebla.

Pojedyncze kontrataki, które mogą być wykonywane w tej fazie natarcia, są bardzo często odpierane częścią sił brygady, natomiast większe przeciwuderzenia brygada odpiera całością sił i we współdziałaniu z sąsiadami. Po odparciu kontrataku przy użyciu wszystkich środków, łącznie z uderzeniami jądrowymi, kontynuuje się natarcie bez żadnych przerw w walce. Jeżeli pododdziały napotkają silny opór przeciwnika, którego nie mogą obejść, rozwijają się i wykonują atak według ogólnie obowiązujących zasad. Końcową fazą rozwijania powodzenia jest pościg.

Brygada rozpoczyna pościg po otrzymaniu rozkazu od dowódcy dywizji. Z reguły ma to miejsce w czasie, gdy przeciwnik utraci już zdolność bojową i nie może wpływać na rozwój sytuacji bojowej. W regulaminach podkreśla się, że natychmiastowe wykorzystanie uderzeń jądrowych może niekiedy umożliwić rozpoczęcie pościgu natychmiast po rozpoczęciu działań zaczepnych.

Brygada może prowadzić pościg samodzielnie, na ogół jednak działa w ramach wyższego związku taktycznego. Regulaminy podkreślają, że pościg może mieć powodzenie tylko wtedy, gdy na przeciwnika wywierany będzie nieustanny nacisk, uniemożliwiający mu przegrupowanie sił i odtworzenie systemu obrony. Pościg organizuje się na szerokim froncie. W tym przypadku nacierającym pododdziałom zwiększa się szerokość odcinków. Pościg musi trwać nieprzerwanie, także w nocy.

W celu zapewnienia wysokiego tempa pościgu, brygada przesuwa się z reguły w kolumnach batalionowych po kilku osiach marszu. Jeżeli czołowym pododdziałom nie uda się złamać oporu przeciwnika atakiem czołowym, dążą one do jego obejścia i kontynuuja pościg, a złamanie oporu powierza się odwodom. Celem głównych sił brygady jest utrzymanie stałej styczności z wycofującymi się pododdziałami przeciwnika i niedopuszczenie do zorganizowania przez niego obrony. Pododdziały prowadzące pościg mają znaczną swobodę działania, jednak sztab brygady zwraca na ich działalność stałą uwagę, utrzymując ciągłość dowodzenia i współdziałania.

Część pododdziałów brygady może być wykorzystana jako desanty powietrzne wysadzone na drogach odwrotu przeciwnika w celu dezorganizacji jego wycofywania się. Desanty powietrzne, przy współdziałaniu z pododdziałami nacierającymi od czoła, okrążają i niszczą przeciwnika oraz nie dopuszczają do podciągnięcia odwodów z głębi. Pościg prowadzi się do czasu otrzymania rozkazu wyższego dowódcy o zaniechaniu go.

Do opanowania obiektu następnego wykorzystuje się wszystkie środki ogniowe i odwody, które w danym czasie pozostają do dyspozycji. Jeżeli obiekt następny nie może być opanowany własnymi siłami, dowódca brygady prosi o wsparcie dowódcę dywizji. Jeżeli nawet udzielona pomoc nie da oczekiwanego rezultatu, brygada, na rozkaz dowódcy dywizji, przechodzi do czasowej obrony.

Natarcie brygady z bezpośredniej styczności, według regulaminów amerykańskich, ma pewne cechy charakterystyczne. W większości przypadków brygada posiadać będzie dostateczną ilość informacji o przeciwniku, o jego systemie obrony, charakterze terenu, przeszkodach itp. Dane te będą wykorzystywane przy planowaniu natarcia, a przede wszystkim przy ustalaniu układu i czasu trwania artyleryjskiego przygotowania natarcia. Przygotowanie do natarcia przebiega jednak w utrudnionych warunkach, gdyż wojska znajdują się w zasięgu artylerii przeciwnika. Przeciwnik ma stosunkowo duże możliwości zdobycia dostatecznej ilości danych, w celu podjęcia skutecznego przedsięwzięcia zrywającego natarcie. Konieczne przegrupowania i zajmowanie stanowisk wyjściowych przez nowe pododdziały i środki ogniowe mogą odbywać się tylko w nocy, przez co przedłuża się czas niezbędny do przygotowania natarcia. Czas ten przeciwnik może wykorzystać do zakłócania przygotowań i zadania większych strat.

Przesunięcie na linię ataku może nie wchodzić częściowo a nawet całkowicie w rachubę, ze względu na to, że przedni skraj obrony przeciwnika może być równocześnie linią ataku. Organizacja współdziałania jest w tym przypadku łatwiejsza. Zależnie od sytuacji, natarcie może być prowadzone mniejszymi siłami.

Do kierowania działaniami bojowymi brygady organizuje się stanowiska dowodzenia w następujących odległościach od przedniego skraju: główne stanowisko dowodzenia — od 3 do 5 km, wysunięte stanowisko dowodzenia — od 1 do 3 km i tyłowe stanowisko dowodzenia — około 8 km.

IV. OBRONA

1. ZASADY OGÓLNE

Według poglądów amerykańskich, obrona jest jednym z głównych ale nie decydujących rodzajów działań bojowych. Wojska przechodzą do obrony czasowo, w celu powstrzymania natarcia przeważających sił przeciwnika i stworzenia dogodnych warunków przejścia do działań zaczepnych. Zadaniem obrony jest utrzymanie ważnych rejonów, zyskanie na czasie i zadanie przeciwnikowi maksymalnych strat. Osiąga się to przez umiejętne wykorzystanie posiadanych sił i środków, w tym głównie jądrowych, oraz wykonanie zdecydowanego kontrataku.

Według regulaminów amerykańskich, obrona, aby mogła spełnić swoje zadanie, powinna być głęboko urzutowana, odporna na uderzenie broni masowego rażenia, przeciwpancerna i przeciwdesantowa; powinna charakteryzować się aktywnością i uporczywością. Odporność obrony osiąga się przez ugrupowanie wojsk w głąb oraz przygotowanie systemu rejonów obrony, zapasowych i pozornych rejonów obrony, punktów oporu, stanowisk ogniowych, pozycji ryglowych i rubieży rozwinięcia do kontrataków. Zapory i przeszkody rozbudowuje się tak, aby nie ograniczały manewru broniącym się pododdziałom i oddziałom.

Obrona może być organizowana w bezpośredniej styczności lub bez styczności z przeciwnikiem. W zależności od sytuacji, otrzymanego zadania, warunków terenowych oraz możliwości wykorzystania posiadanych sił i środków, wojska mogą organizować obronę stałą lub ruchową. Podstawowa różnica między nimi polega na rozczłonkowaniu ugrupowań bojowych i sposobie prowadzenia walki. Wymienione rodzaje obrony mogą być stosowane jednocześnie lub oddzielnie.

Obronę stałą organizuje się w celu utrzymania określonego rejonu. Opiera się ona głównie na maksymalnym wykorzystaniu posiadanych środków ogniowych, przede wszystkim broni jądrowej,

i inżynieryjnej rozbudowie terenu. Obrona stała może być zorganizowana na normalnym lub szerokim froncie. Większość sił i środków wydziela się do pierwszego rzutu, z zadaniem obrony taktycznie dogodnych odcinków terenu, a pozostałe siły i środki — do drugiego rzutu (odvodu) dla pogłębienia obrony i wykonania kontrataków.

Obrona ruchowa, która według poglądów amerykańskich najbardziej odpowiada wymogom współczesnego pola walki, zakłada czasową utratę terenu na określonej głębokości i na określonym kierunku. Celem jej jest wciągnięcie nacierającego w tzw. worek ogniowy, w którym planuje się obezwładnienie go środkami ogniowymi, w tym również bronią jądrową, i zniszczenie kontratakami. Charakteryzuje się ona niepełną rozbudową inżynieryjną oraz stosunkowo małą ilością wojsk w pierwszym rzucie. Zadaniem tych wojsk jest prowadzenie działań obronnych na kolejnych rubieżach i zmuszanie przeciwnika do wcześniejszego wprowadzania do walki odwodów. Większość sił zachowuje się w drugim rzucie, w celu przeprowadzenia kontrataków oraz osłony luk lub skrzydeł.

Głównymi elementami obrony stałej i ruchowej są: pas przesłaniania, przedni rejon obrony i rejon rozmieszczenia drugich rzutów (odwodów). Podział sił i środków przeznaczonych do poszczególnych rzutów zależy od rodzaju obrony.

Pas przesłaniania jest organizowany w obronie bez styczności z przeciwnikiem. Może się on składać z pasa działań wojsk osłonowych korpusu, rubieży ogólnego ubezpieczenia dywizji organizowanej na odległości od 8 do 16 km od przedniego skraju i pozycji ubezpieczeń bojowych organizowanych przez brygady i bataliony pierwszego rzutu na odległości od 1 do 2,5 km od przedniego skraju obrony. Ubezpieczenie bezpośrednie wysyła każda kompania pierwszego rzutu na odległość do 500 m od przedniego skraju.

Przedni rejon obrony zajmują pododdziały (oddziały) pierwszego rzutu. Bataliony, kompanie i plutony organizują w nim rejony obrony, w których z kolei kompanie i plutony budują główne, zapasowe i pozorne punkty oporu. Rejon rozmieszczenia drugich rzutów (odwodów) rozciąga się od tylowej granicy pododdziałów (oddziałów) pierwszego rzutu do tylowej granicy danego pododdziału (oddziału lub związku taktycznego).

Rozmieszczenie pododdziałów (oddziałów) w obronie zależy od szerokości odcinka (rejonu) obrony, otrzymanego zadania, właściwości terenu i miejsca w ugrupowaniu bojowym oddziału (związku taktycznego). Podkreśla się, że organizacja obrony i ugrupowanie bojowe wojsk mogą być szablonowe.

Charakter inżynieryjnej rozbudowy obrony będzie zależał od sytuacji, ukształtowania terenu, posiadanego czasu oraz sił i środków. Rozbudowa inżynieryjna obejmuje stawianie pól minowych,

łącznie z jądrowymi, budowę gęstej sieci zapór, okopów dla ludzi, transporterów opancerzonych, czołgów i środków ogniowych, budowę schronów i punktów obserwacyjnych, jak również przygotowanie terenu dla zabezpieczenia manewru i kontrataków.

Prowadzenie z powodzeniem walki obronnej i jej aktywność zależy w znacznym stopniu od wsparcia jądrowego, lotniczego i artyleryjskiego. Wsparcie jądrowe i lotnicze na korzyść pododdziałów (oddziałów) planują i organizują sztaby związków taktycznych.

Artyleryjskie wsparcie walki obronnej obejmuje:

- wsparcie działań wojsk osłonowych, ubezpieczenia ogólnego i bojowego w pasie przesłaniania;
- artyleryjskie kontrprzygotowanie;
- wsparcie pododdziałów (oddziałów) pierwszego rzutu w walce o utrzymanie przedniego rejonu obrony;
- wsparcie pododdziałów drugiego rzutu (odvodu);
- prowadzenie walki ze środkami napadu jądrowego i artylerią przeciwnika.

Artyleria organiczna i przydzielona oraz moździerze pododdziałów (oddziałów) zajmują w obronie stanowiska ogniowe w następujących odległościach od przedniego skraju:

— pluton moździerzy 81 mm	1—1,5 km;
— pluton ciężkich moździerzy 106,7 mm	1,5—3 km;
— bateria samobieżnych haubic 155 mm	4—6 km;
— bateria samobieżnych haubic 203,2 mm	4—8 km.

Przegrupowanie artylerii i moździerzy w obronie odbywa się bateriami (plutonami) według takich samych zasad, jak w natarciu. Zmiany stanowisk ogniowych artylerii muszą być koordynowane z działaniami walczących pododdziałów (oddziałów) w taki sposób, aby większość dział i moździerzy mogła zabezpieczać wsparcie ogniowe kontrataków i walkę o poszczególne rubieże i rejonny obrony.

Walkę obronną rozpoczynają pododdziały i oddziały wydzielone do działań w pasie przesłaniania. Ich zadaniem jest ostrzeżenie własnych wojsk przed zbliżaniem się przeciwnika, ustalenie jego ugrupowania, opóźnianie jego działań i zadawanie mu strat. Podczas zbliżania się przeciwnika do przedniego skraju obrony, artyleria wzmacnia ogień. Po osiągnięciu przez przeciwnika przedniego skraju obrony, wojska broniące się wykorzystują wszystkie siły i środki do odparcia jego ataku.

Rubieże obrony i punkty oporu, które zostały zniszczone uderzeniami jądrowymi, odtwarza się ponownie przez obsadzanie ich pododdziałami z drugiego rzutu (odvodu). W razie niemożliwości obsadzenia ich ze względu na wysoki stopień skażenia radioaktywnego, obronę organizuje się na rubieżach zapasowych oraz na po-

zycjach ryglowych. Jeżeli przeciwnik przełamie przednią rubież obrony, należy uczynić wszystko, aby nie dopuścić do rozszerzenia wylomu. Główną uwagę zwraca się przy tym na przenikające czołgi, które należy oddzielać od piechoty i niszczyć ogniem środków przeciwpancernych.

Kontratak należy wykonać wtedy, gdy pododdział (oddział) jako całość dysponuje dostateczną siłą, a natarcie przeciwnika zostanie częściowo wyhamowane i nie zdąży on jeszcze podciągnąć odwodu. Kontratak wykonuje się z reguły na skrzydło nacierającego przeciwnika, z wykorzystaniem drugich rzutów (odwodów) kilkoma pododdziałami jednocześnie. Kontratak wspiera się uderzeniem jądrowym lub ześrodkowanym ogniem artylerii. Do niszczenia siły żywej stosuje się na szeroką skalę utwardzony materiał łatwopalny typu napalmowego.

2. DRUŻYNA ZMECHANIZOWANA W OBRONIE

Drużynę zmechanizowaną rozmieszcza się w ugrupowaniu bojowym plutonu zmechanizowanego. W zależności od terenu oraz posiadanych środków wsparcia, zajmuje ona i broni odcinka do 120 m szerokości i do 200 m głębokości. Rozbudowuje stanowiska główne, jedno do dwóch zapasowych i ewentualnie stanowiska pozorne. Drużyna może być wykorzystana na przednim skraju lub w głębi obrony.

Strzelcy drużyny budują okopy pojedyncze lub podwójne. Luki między okopami dla pojedynczych żołnierzy nie przekraczają 10 m, a między podwójnymi — 20 m. Transporter opancerzony okopywany jest zwykle pośrodku ugrupowania drużyny, tak aby umieszczony na nim karabin maszynowy mógł prowadzić ogień przed przedni skraj obrony, na całej szerokości. W niektórych przypadkach inne transportery opancerzone plutonu i kompanii wykorzystuje się do ochrony luk między drużynami.

Grupom ogniowym drużyny określa się odcinki, które równają się w przybliżeniu połowie bronionego punktu oporu. Środkom ogniowym przydziela się sektory ogniowe i główne kierunki ognia. Sektory ogniowe pokrywają się wzajemnie przed przednim skrajem i w ten sposób tworzy się ciągłą zaporę ogniową. Granatników używa się do strzelania na wprost przeciwko sile żywej, na odległość do 350 m. Przeciwpancerne pociski rakietowe LAW rozmieszcza się w dogodnych miejscach do prowadzenia ognia bocznych i ryglowych. W ugrupowaniu drużyny mogą być rozmieszczone także środki ogniowe ze szczebla nadrzędnego.

Nieustannie prowadzona jest rozbudowa inżynieryjna. W razie dostatecznej ilości czasu, buduje się okopy również na stanowiskach zapasowych drużyny. Przy budowie okopów wykorzystuje się nie-

równości terenu, leje po wybuchach itp. Do wykonania okopu o głębokości do 60 cm oraz długości 180 cm potrzeba około jednej godziny. W czasie dalszych dwóch godzin okopy pogłębia się i łączy w podwójne. Przedpiersia okopów zaleca się wzmacniać workami z piaskiem, a przed stanowiskami drużyny stawia się przeszkody z drutu.

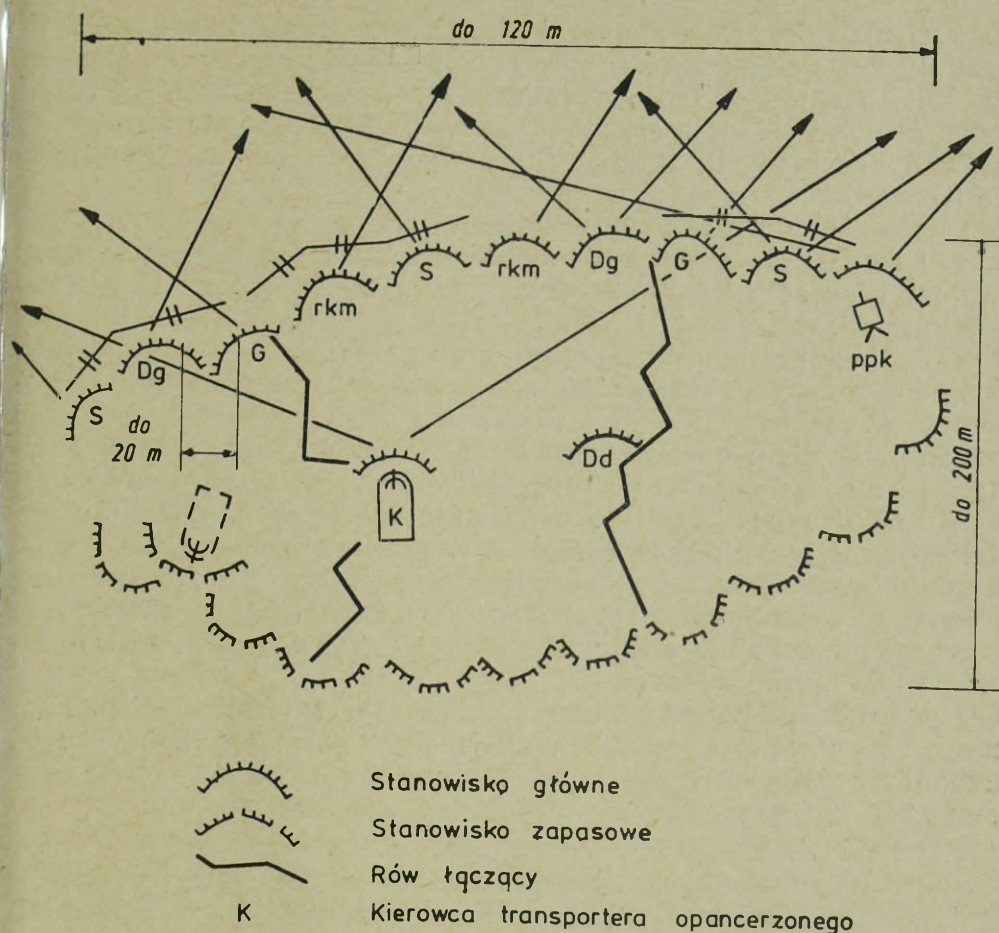
Przy umacnianiu głównych stanowisk, połowę każdego odkrytego okopu przykrywa się drewnianymi belkami i darnią o grubości 45 cm. Na prace te potrzeba od 4 do 5 godzin. Na budowę okopów ze szczeliną obserwacyjną w przedniej ścianie zużywa się od 6 do 7 godzin, a z umocnieniami przedniej ściany — od 8 do 10 godzin. Przy użyciu maszyn ziemnych czas budowy stanowisk drużyny skraca się o 20 do 30%.

W celu skrytego przejścia ze stanowisk głównych na zapasowe, drużyna może wykopać rowy łączące, które mogą być wykorzystane do prowadzenia ognia w innych kierunkach. Wraz z pogłębianiem okopów i prowadzeniem prac inżynierskich, drużyna wykonuje prace maskownicze.

Dowódca drużyny przygotowuje swoje stanowisko za środkiem ugrupowania, w miejscu skąd może najlepiej kierować walką. Drużyną dowodzi głosem i sygnałami. Do utrzymywania łączności z dowódcą plutonu i kierowcą transportera opancerzonego używa radiostacji. Dowódcy grup ogniowych zajmują stanowiska między obsługami karabinów maszynowych i granatników (rys. 19).

Zadaniem drużyny zmechanizowanej jest zatrzymanie przeciwnika przed przednim skrajem obrony, odparcie jego ataku, udzielenie skutecznej pomocy ogniowej sąsiadom oraz stwarzanie uporczywą obroną stanowisk warunków do wykonania kontrataku przez większy pododdział. Zależnie od powstałej sytuacji, i na rozkaz dowódcy plutonu, drużyna przechodzi na stanowiska zapasowe z zadaniem ochrony skrzydeł lub tyłów punktu oporu plutonu piechoty.

W czasie artyleryjskiego przygotowania natarcia strzelcy kryją się na dnie okopów. Po jego zakończeniu zajmują swoje stanowiska i przygotowują się do odparcia ataku. Drużyna otwiera ogień po zbliżeniu się przeciwnika na odległość skutecznego ognia posiadanych środków i na rozkaz jej dowódcy. Wraz ze zbliżaniem się przeciwnika, drużyna zwiększa intensywność ognia, w celu zatrzymania jego natarcia i zmuszenia pododdziałów zmechanizowanych do spieszenia się przed przednim skrajem. Jeżeli przeciwnikowi uda się przeniknąć w głąb ugrupowania, drużyna broni swoich stanowisk walką wręcz. W przypadku nacierania zmechanizowanych pododdziałów wraz z czołgami, drużyna prowadzi ogień przede wszystkim do nie chronionych pododdziałów, w celu oddzielenia ich od czołgów. Walkę z czołgami prowadzą żołnierze uzbrojeni w środki przeciwpancerne.

Rys. 19. Wzmocniona drużyna zmechanizowana w obronie (wariant)

W razie zmuszenia drużyny do ukrycia się w okopach w momencie zbliżania się czołgów, natychmiast po ich przejściu drużyna zajmuje swoje stanowiska i stara się nie dopuścić piechoty do kontynuowania ataku. Po przełamaniu obrony na sąsiednich odcinkach, drużyna zajmuje zapasowe stanowiska, w celu odparcia ataku na swoje skrzydło lub tyły. Uporczywa obrona stanowisk drużyny powinna stworzyć warunki do przeprowadzenia kontrataku przez większy pododdział.

3. PLUTON ZMECHANIZOWANY (PLUTON CZOŁGÓW) W OBRONIE

Pluton zmechanizowany obsadza odcinek obrony w pierwszym lub drugim rzucie kompanii, rozbudowując w nim punkt oporu. Szerokość odcinka obrony i punktu oporu plutonu zależy od otrzy-

manego zadania, wzmocnienia i charakteru terenu. W dogodnych warunkach odcinek obrony plutonu może dochodzić do 750 m, a punkt oporu — do 100 m szerokości i 200 m głębokości. Na punkt oporu plutonu składają się stanowiska ogniowe czołgów i transporterów opancerzonych, środków ogniowych oraz stanowiska zapasowe i pozorne.

Luki między plutonowymi punktami oporu mogą wynosić od 200 do 300 m. Pokrywa się je ogniem wszystkich środków ogniowych plutonu oraz zabezpiecza zaporami przeciwpancernymi i przeciwpiechotnymi.

Zadaniem plutonu pierwszego rzutu kompanii — przy współdziałaniu z innymi pododdziałami kompanii, środkami przydzielonymi i wspierającymi — jest zwalczanie przeciwnika ogniem przed przednim skrajem obrony, zatrzymanie i zmuszenie go do spieszenia się i niedopuszczenie do przeniknięcia w głąb obrony plutonu.

Pluton drugiego rzutu ma zadanie wspierać ogniem plutony pierwszorzutowe, nie dopuścić przeciwnika do przedarcia się w głąb rejonu obrony kompanii, zabezpieczyć skrzydła i tyły kompanii, a w razie przeniknięcia przeciwnika w ugrupowanie obronne — zniszczyć go wspólnie z innymi pododdziałami kompanii oraz przywrócić pierwotne położenie.

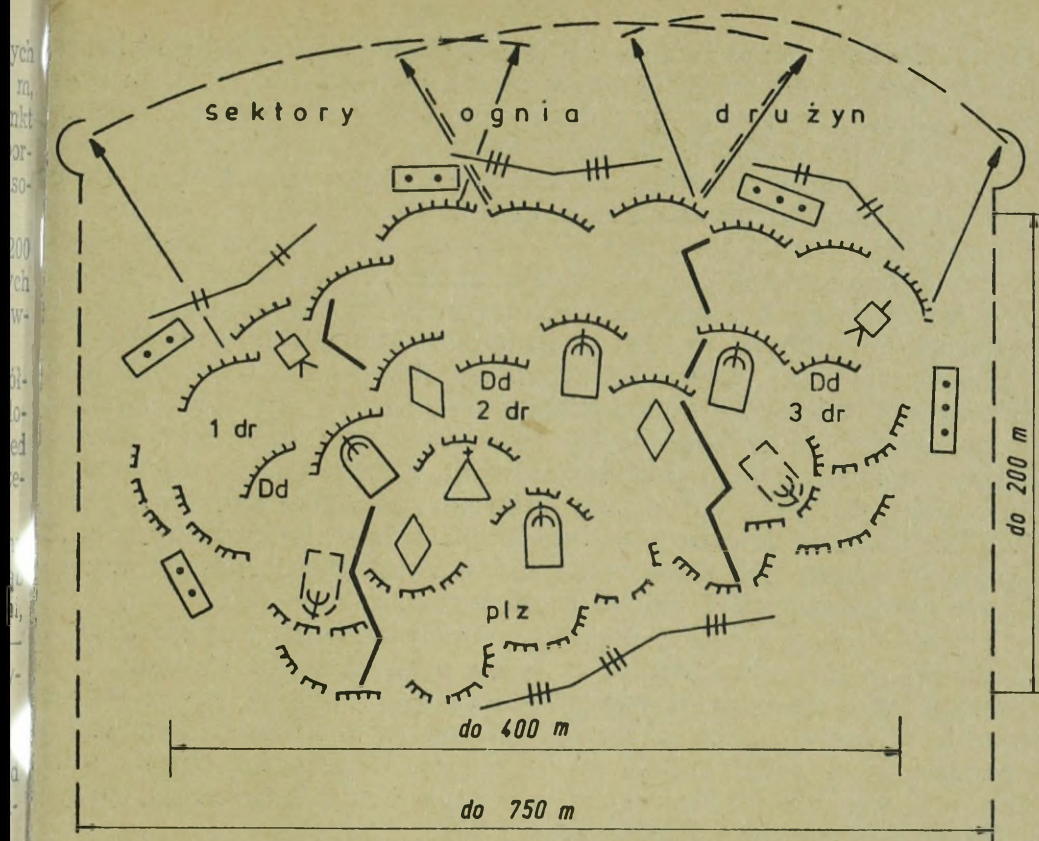
Ugrupowanie bojowe plutonu składa się najczęściej z jednego rzutu, co pozwala zapewnić maksymalne natężenie ognia przed przednim skrajem i na skrzydłach rejonu obrony. Punkt oporu plutonu musi być przygotowany do obrony okrężnej (rys. 20).

Drużyna wsparcia obsadza dogodne stanowiska ogniowe, które powinny umożliwiać jak najskuteczniejsze wykorzystanie środków ogniowych. Transportery opancerzone rozmieszcza się w okopanych i zamaskowanych stanowiskach ogniowych w głębi rejonu obrony plutonu. Karabiny maszynowe na transporterach opancerzonych wykorzystuje się do prowadzenia ognia na korzyść drużyn oraz do osłony styków i odkrytych skrzydeł.

W plutonowym punkcie oporu i na jego skrzydłach mogą być przygotowane dwa-trzy stanowiska ogniowe dla czołgów z plutonu czołgów przydzielonego kompanii oraz stanowisko ogniowe dla moździerza 81 mm z kompanijnego plutonu moździerzy.

Punkt obserwacyjny dowódcy plutonu buduje się jako półzakryty okop. Dowódca plutonu dowodzi za pomocą radiostacji i sygnałów.

Inżynierska rozbudowa rejonu obrony plutonu obejmuje: ustawienie zapór przed przednim skrajem i na skrzydłach punktu oporu, przygotowanie sektorów ognia, budowę głównych, zapasowych i pozornych stanowisk dla drużyn piechoty, organicznych i przydzielonych środków ogniowych oraz zorganizowanie punktu obserwacyjnego dowódcy plutonu.

Rys. 20. Wzmocniony pluton zmechanizowany w obronie (wariant)

W pierwszej kolejności buduje się zapory, oczyszcza przedpole oraz pogłębia okopy dla organicznych i przydzielonych środków ogniowych, jak również transporterów opancerzonych na głównych stanowiskach. Przy dostatecznej ilości czasu, stanowiska ogniowe łączy się ze stanowiskami poszczególnych drużyn rowami łączącymi. W czasie budowy stanowisk głównych transportery opancerzone są w stałej gotowości do odparcia niespodziewanego ataku przeciwnika.

W celu zapewnienia obrony okrężnej, główne i zapasowe stanowiska drużyn przygotowuje się w taki sposób, aby można było prowadzić ogień na skrzydła i tyły. Na skrzydłach i tyłach ustawia się zapory. Punkt oporu plutonu drugiego rzutu kompanii buduje się w zasadzie podobnie jak punkt oporu plutonu pierwszorzutowego.

Na system ognia składa się ogień karabinów maszynowych umieszczonych na transporterach opancerzonych, pocisków przeciwpancernych, broni maszynowej i pozostałych środków ogniowych rozmieszczonych w punkcie oporu. System ten łączy się z ogniem sąsiadów oraz zaporami i przeszkodami. Powinien on zapewnić warunki zwalczania czołgów i transporterów opancerzonych (bojowych

wozów piechoty) przeciwnika na podejściach do przedniego skraju obrony, potęgowanie siły ognia w czasie jego zbliżania się, prowadzenie ognia krzyżowego przed przedni skraj, niszczenie przeciwnika wdzierającego się w obronę i wsparcie kontrataku.

W czasie budowy obrony bez styczności z przeciwnikiem, pluton zmechanizowany drugiego rzutu kompanii może być wysłany na odległość od 1000 do 2500 m przed przedni skraj obrony jako ubezpieczenie bojowe kompanii. Pozycja ubezpieczeń bojowych składa się z samodzielnych stanowisk bojowych drużyn piechoty, rozmieszczonych w jednym rzucie na prawdopodobnych kierunkach podejścia przeciwnika. Głównym zadaniem ubezpieczeń bojowych jest: uprzedzenie własnych pododdziałów o zbliżaniu się przeciwnika, wprowadzenie go w błąd co do rozmieszczenia przedniego skraju obrony, zmuszenie jego pododdziałów do rozwinięcia w ugrupowanie bojowe, powstrzymanie jego natarcia i zdobycie danych o przeciwniku. Pluton jako ubezpieczenie bojowe działa według uprzednio ustalonego planu. Po wykonaniu zadań w ubezpieczeniu bojowym, pluton przechodzi do drugiego rzutu kompanii.

Trwałość obrony zależy od utrzymania stanowisk przez drużyny. Po włamaniu się przeciwnika w rejon punktu oporu plutonu, żołnierze niszczą go ogniem wszystkich środków, walką wręcz i granatami. W razie groźby okrążenia pluton, w oparciu o stanowiska zapasowe, przechodzi do obrony okrężnej. Uporczywa obrona plutonu powinna stworzyć warunki do wykonania kontrataku; przywrócenia pierwotnego położenia.

Pluton czołgów może prowadzić obronę w składzie kompanii czołgów lub jako wzmocnienie w składzie kompanii zmechanizowanej albo wchodzić w skład odwodu batalionu. Działając w składzie kompanii czołgów może bronić odcinka o szerokości do 800 m i głębokości do 1000 m, organizując w nim dwie, rzadziej jedną, lub więcej pozycji obronnych. Pluton czołgów przydzielony do kompanii zmechanizowanej jest wykorzystywany z reguły w całości na kierunku prawdopodobnego zagrożenia czołgami przeciwnika.

Pluton czołgów wchodzący z innym plutonem w skład odwodu batalionu jest wykorzystywany głównie do wzmocnienia obrony pododdziałów pierwszego rzutu batalionu na głównym kierunku uderzenia przeciwnika i do zatrzymania jego natarcia w głębi obrony oraz do wykonywania kontrataków.

4. KOMPANIA ZMECHANIZOWANA (KOMPANIA CZOŁGÓW) W OBRONIE

Kompania zmechanizowana w obronie może być użyta w pierwszym lub drugim rzucie batalionu. Oprócz tego może ona wykonywać zadania jako ubezpieczenie lub być wydzielona do osłony skrzy-

dła batalionu. W ramach otrzymanego odcinka kompania organizuje kompanijny rejon obrony, w warunkach styczności lub bez styczności z przeciwnikiem.

Kompanijny rejon obrony w sprzyjających warunkach może sięgać 1500 m szerokości i 1100 m głębokości. Głębokość rejonu osiąga się przez ugrupowanie kompanii w głąb, przygotowanie głównych, zapasowych i pozornych punktów oporu plutonów oraz stanowisk ogniowych środków wsparcia. W swoim odcinku obrony kompania piechoty i zmechanizowana rozbudowuje kompanijny rejon obrony, którego szerokość może wynosić do 1000 m. Kompanijny rejon obrony buduje się na kierunku spodziewanego natarcia przeciwnika i przygotowuje do obrony okrężnej. Pozostałą część odcinka obrony kompanii pokrywa się ogniem i umacnia przeszkodami.

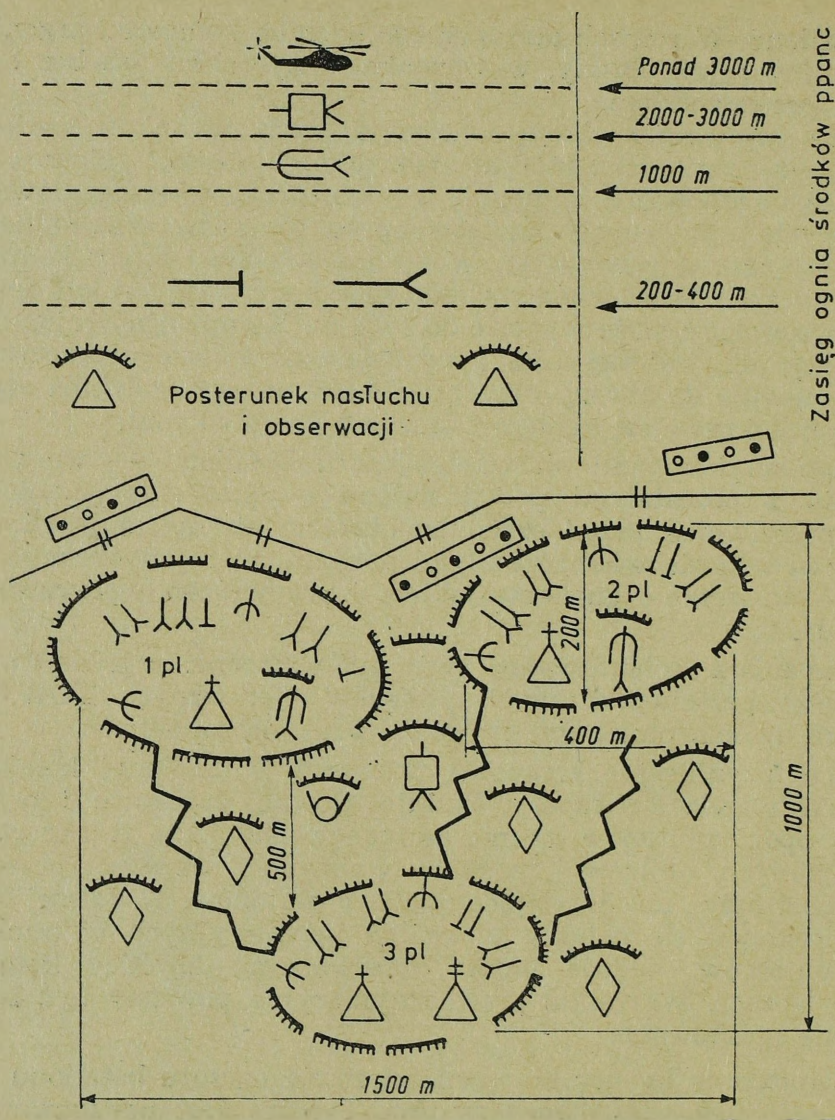
Zadaniem kompanii pierwszego rzutu batalionu — we współdziałaniu z pozostałymi pododdziałami — jest zatrzymanie natarcia przeciwnika przed przednim skrajem obrony, a jeżeli przeciwnikowi uda się włamać małymi grupami w rejon obrony kompanii — zniszczenie go kontratakami i przywrócenie poprzedniego położenia.

Kompania zmechanizowana może być wzmocniona jedną-dwoma drużynami przeciwpancernych pocisków kierowanych TOW, jednym lub dwoma plutonami czołgów i drużyną saperów.

Prace inżynierskie kompania prowadzi w ustalonej kolejności. Najpierw stawia się zapory, buduje główne, zapasowe i pozorne punkty oporu plutonów łącznie ze stanowiskami dla transporterów opancerzonych, czołgów i środków ogniowych, oczyszcza przedpole i prowadzi prace umożliwiające manewr plutonów. W dalszej kolejności doskonalą się obiekty umocnień inżynierskich w punktach oporu plutonów, buduje punkt obserwacyjny dowódcy kompanii i rowy łączące. Wszystkie prace inżynierskie powinny być bardzo starannie maskowane.

Ugrupowanie bojowe kompanii pierwszego rzutu batalionu składa się z jednego lub dwóch rzutów. Typowe jest ugrupowanie w dwa rzuty: dwa plutony w pierwszym rzucie i jeden — w drugim rzucie (rys. 21 i 22).

Drugi rzut kompanii wykonuje następujące zadania: wspiera ogniem plutony pierwszorzutowe, zabezpiecza luki między pododdziałami w rejonie obrony kompanii, osłania skrzydła i tyły kompanii z przygotowanych stanowisk zapasowych, blokuje przeciwnika, który wdarł się w rejon obrony, bierze udział w kontratakach; może też działać jako ubezpieczenie bojowe batalionu w pasie przesłaniania. Punkt oporu plutonu drugiego rzutu (odvodu) buduje się z reguły w odległości od 150 do 500 m za plutonami pierwszorzutowymi.

- > granatnik 40 mm
- > pocisk ppanc LAW
- > pocisk ppanc "Dragon"
- > pocisk ppanc TOW
- > śmigłowce szturmowe (ppanc)

Rys. 21. Ugrupowanie bojowe kompanii piechoty w obronie (wariant)

Pluton moździerzy jest wykorzystywany przeważnie w całości, nie wyklucza się jednak przydziału poszczególnych drużyn ogniowych plutonom pierwszego rzutu. Do plutonów wysyłani są wysunięci obserwatorzy, którzy zajmują stanowiska w pobliżu dowódcy plutonu. Stanowiska ogniowe moździerzy rozmieszcza się w odległości 300—500 m od przedniego skraju obrony, jeżeli to możliwe — na przeciwnych stokach. Ogień moździerzowy może być prowadzony z transporterów opancerzonych lub przygotowanych stanowisk ogniowych.

Środki ogniowe kompanii i środki przydzielone rozmieszcza się w takich miejscach, aby na najważniejszych kierunkach osiągnąć maksymalną gęstość ognia. Pierwszoplanową rolę przypisuje się organizacji systemu ogni bocznych. Rozmieszczenie broni powinno w każdej sytuacji umożliwiać pokrycie ogniem istniejących luk, przeszkód i zapór.

Obronę przeciwpancerną organizuje się na całą głębokość obrony. Jej podstawę stanowią przeciwpancerne pociski kierowane i niekierowane, czołgi, pola minowe i inne przeszkody przeciwczołgowe.

Transportery opancerzone dowództwa kompanii rozmieszcza się za plutonami pierwszego rzutu w miejscu, skąd mogą wspierać plutony i osłaniać skrzydła oraz tyły kompanii zmechanizowanej ogniem karabinów maszynowych.

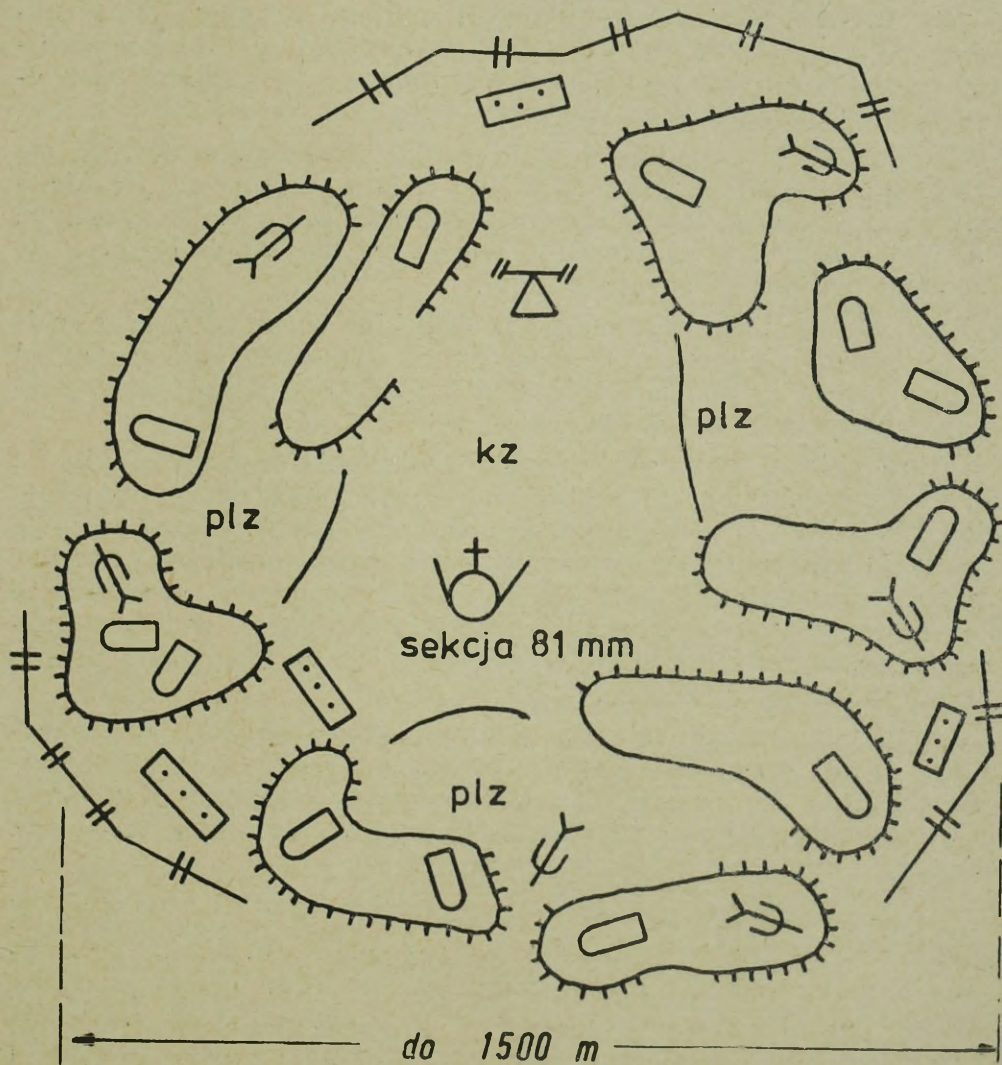
Punkt obserwacyjny dowódcy kompanii buduje się z zasady w rejonie punktu oporu plutonu drugiego rzutu. Do kierowania pododdziałami dowódca kompanii wykorzystuje głównie łączność radiową i sygnały.

W warunkach obrony organizowanej bez styczności z przeciwnikiem, z kompanii zmechanizowanych pierwszego rzutu batalionu wydziela się ubezpieczenia bojowe w sile wzmocnionych plutonów wysyłanych na odległość od 1000 do 2500 m przed przedni skraj obrony. Oprócz tego, kompanie pierwszego rzutu batalionu wysyłają, na odległość do 500 m przed swoje odcinki obrony, ubezpieczenie bezpośrednie oraz posterunki obserwacyjne i nasłuchowe. Do dozoru odkrytych skrzydeł i styków wysyła się stałe lub ruchome patrole.

Działania bojowe kompania rozpoczyna z chwilą podejścia przeciwnika do rubieży ubezpieczeń bojowych. Ubezpieczenia, wspierane ogniem batalionowych moździerzy, starają się zmusić przeciwnika do rozwinięcia i w miarę możliwości kanalizują jego pododdziały na kierunki dogodnie dla obrońcy. Po wykonaniu swych zadań, ubezpieczenia pod osłoną ognia artylerii odrywają się od przeciwnika i zajmują swoje miejsce w ugrupowaniu bojowym kompanii.

W czasie podchodzenia przeciwnika do przedniego skraju obrony, nasila się ogień artylerii, moździerzy, czołgów i broni przeciwpancernej. Z chwilą rozpoczęcia przez przeciwnika ogniowego przygotowania natarcia, stan osobowy pododdziałów kompanii kryje się w schronach, pozostawiając na stanowiskach ogniowych obserwatorów i obsługi dyżurnych środków ogniowych.

Po rozpoczęciu ataku przedniego skraju obrony, kompania niszczy wszystkimi środkami ogniowymi czołgi i transportery opancerzone (bojowe wozy piechoty) przeciwnika, starając się oddzielić piechotę od czołgów oraz zmusić załogi transporterów opancerzonych do spieszenia się, by następnie zniszczyć je ogniem.

Rys. 23. Ugrupowanie bojowe kompanii zmechanizowanej w obronie okrężnej

Jeżeli przeciwnikowi uda się wdrzeć do kompanijnego rejonu obrony, dowódca kompanii wykorzystuje wszystkie posiadane środki ogniowe, w celu niedopuszczenia do rozszerzenia wyłomu. Kontratak plutonem drugiego rzutu kompanii zaleca się wykonywać tylko w przypadku, gdy przeciwnik zostanie zatrzymany i nie uda mu się podciągnąć drugiego rzutu lub odwodu. W przypadku zarysowującej się groźby okrążenia, kompania przechodzi do obrony określonej, wykorzystując uprzednio zbudowane stanowiska zapasowe (rys. 23).

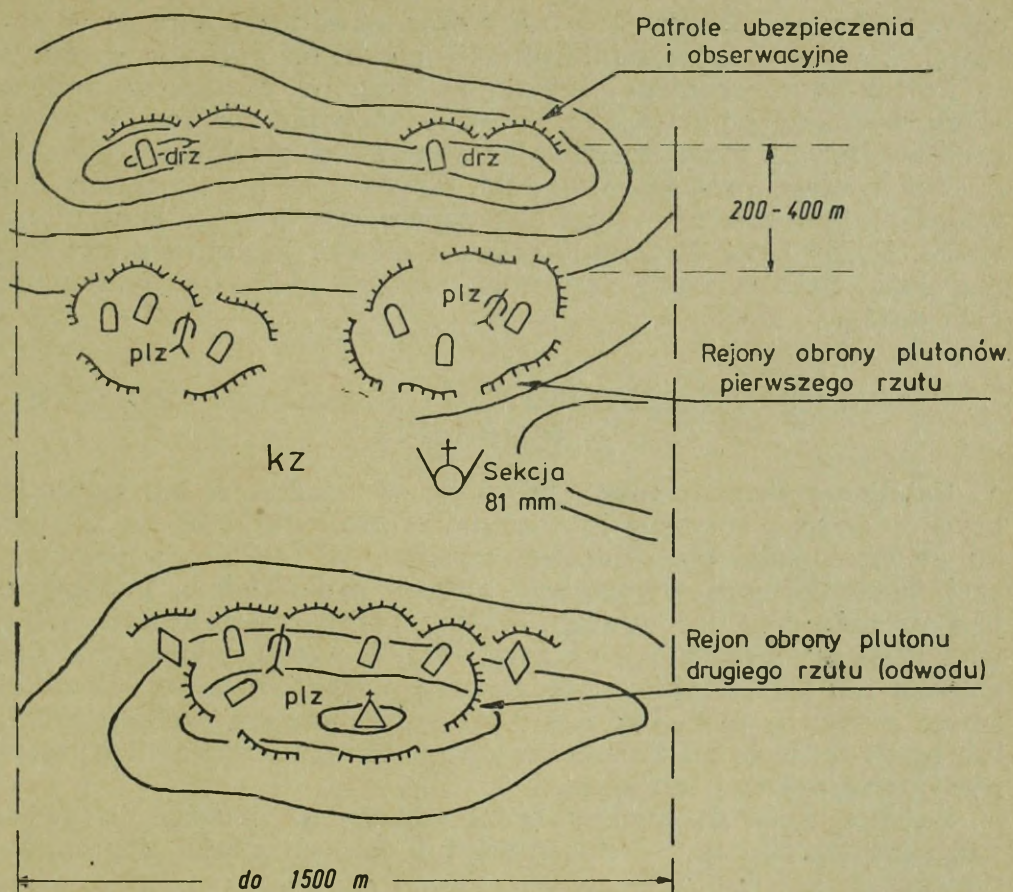
Do obrony zaleca się wykorzystywać w szerokim zakresie przeciwstoki. Dwa plutony zajmują rejony obrony na stoku, 200—400 m od szczytu wzniesienia, a punkt oporu plutonu drugiego rzutu (odwodu) wytycza się na przeciwstoku wzniesienia w tyle kompanijnego rejonu obrony, w taki sposób, aby można było wspierać wszystkimi środkami walkę plutonów pierwszego rzutu kompanii (rys. 24).

Na wzniesienia opadające w kierunku przeciwnika wysyła się patrole ubezpieczające i obserwacyjne w sile drużyny na transporterze opancerzonym. Ich zadaniem jest uprzedzanie wojsk własnych o zbliżającym się przeciwniku i wprowadzenie go w błąd co do przebiegu przedniego skraju obrony.

Przydzielone przeciwpancerne pociski kierowane TOW oraz czołgi rozmieszcza się wraz z transporterami opancerzonymi w pobliżu drugiego rzutu kompanii; część z nich może być użyta do wzmocnienia ubezpieczeń bojowych.

Po osiągnięciu przez przeciwnika wzniesienia oraz wycofaniu się patroli ubezpieczających i obserwacyjnych, moździerz otwierają ogień i wspólnie z wywołanym ogniem artylerii wyższego szczebla utrudniają przeciwnikowi rozwinięcie się do ataku. Jeżeli przeciwnik rozpocznie atak i jego czołgi oraz transportery opancerzone (bojowe wozy piechoty) osiągną grzbiet wzniesienia, wówczas uruchamia się wszystkie będące w dyspozycji środki ogniowe, przede wszystkim przeciwpancerne.

Zaletą tego sposobu obrony, zdaniem Amerykanów, jest ochrona siły żywej przed obserwowanym ogniem artylerii oraz konieczność zbliżenia się przeciwnika do stanowisk obrony, co utrudnia mu wykonanie uderzeń jądrowych bez porażenia wojsk własnych. Ponadto broniące się pododdziały zachowują większą swobodę manewru, a ich odporność na uderzenia bronią jądrową zwiększa się. Wspomniany sposób obrony ma również ujemną stronę, mianowicie, utrudniona jest obserwacja przeciwnika w razie wyeliminowania z walki posterunków ubezpieczeniowych i obserwacyjnych. Ponadto ograniczona jest możliwość prowadzenia bezpośredniego ognia na większe odległości oraz pokrycia ogniem zapór i przeszkód rozmieszczonych na przeciwstoku.

Rys. 24. Obrona kompanii zmechanizowanej na przeciwstoku (wariant)

Kompania czołgów w obronie jest wykorzystywana z reguły w całości w pierwszym lub drugim rzucie batalionu czołgów lub batalionu zmechanizowanego, przeważnie na głównym kierunku uderzenia broni pancernej przeciwnika. Działając w pełnym składzie etatowym, kompania otrzymuje odcinek obrony o szerokości od 1500 do 2000 m i głębokości od 1500 do 2000 m. W skład kompanijnego rejonu obrony wchodzi plutonowe punkty oporu.

Szerokość punktu oporu plutonu czołgów wynosi zwykle 400 m, a głębokość — 200 m. Pluton otrzymuje sektor ognia, który musi pokrywać się z sektorami ognia sąsiednich plutonów. Główny punkt oporu powinien zabezpieczać możliwość niszczenia czołgów i transporterów opancerzonych (bojowych wozów piechoty) przeciwnika na podejściach do przedniego skraju, prowadzenie skutecznego ognia bocznego przed przedni skraj, w luki i w czasie obrony okrężnej. Zapasowe punkty oporu plutonów przygotowuje się w głębi

obrony. Plutony obsadzają je na rozkaz dowódcy kompanii w sytuacji, kiedy nie są w stanie obronić głównych punktów oporu.

Pojedynczym czołgom plutonu, zależnie od warunków terenowych, wyznacza się główne i zapasowe stanowiska ogniowe. W przypadku wykrycia przez przeciwnika stanowiska głównego i niemożliwości dalszego prowadzenia walki, dowódca czołgu na rozkaz dowódcy plutonu zajmuje stanowisko zapasowe, z którego kontynuuje walkę. Każdy czołg otrzymuje sektor i główny kierunek prowadzenia ognia. Sektory ognia sąsiednich czołgów muszą się wzajemnie pokrywać.

5. BATALION ZMECHANIZOWANY (BATALION CZOŁGÓW) W OBRONIE

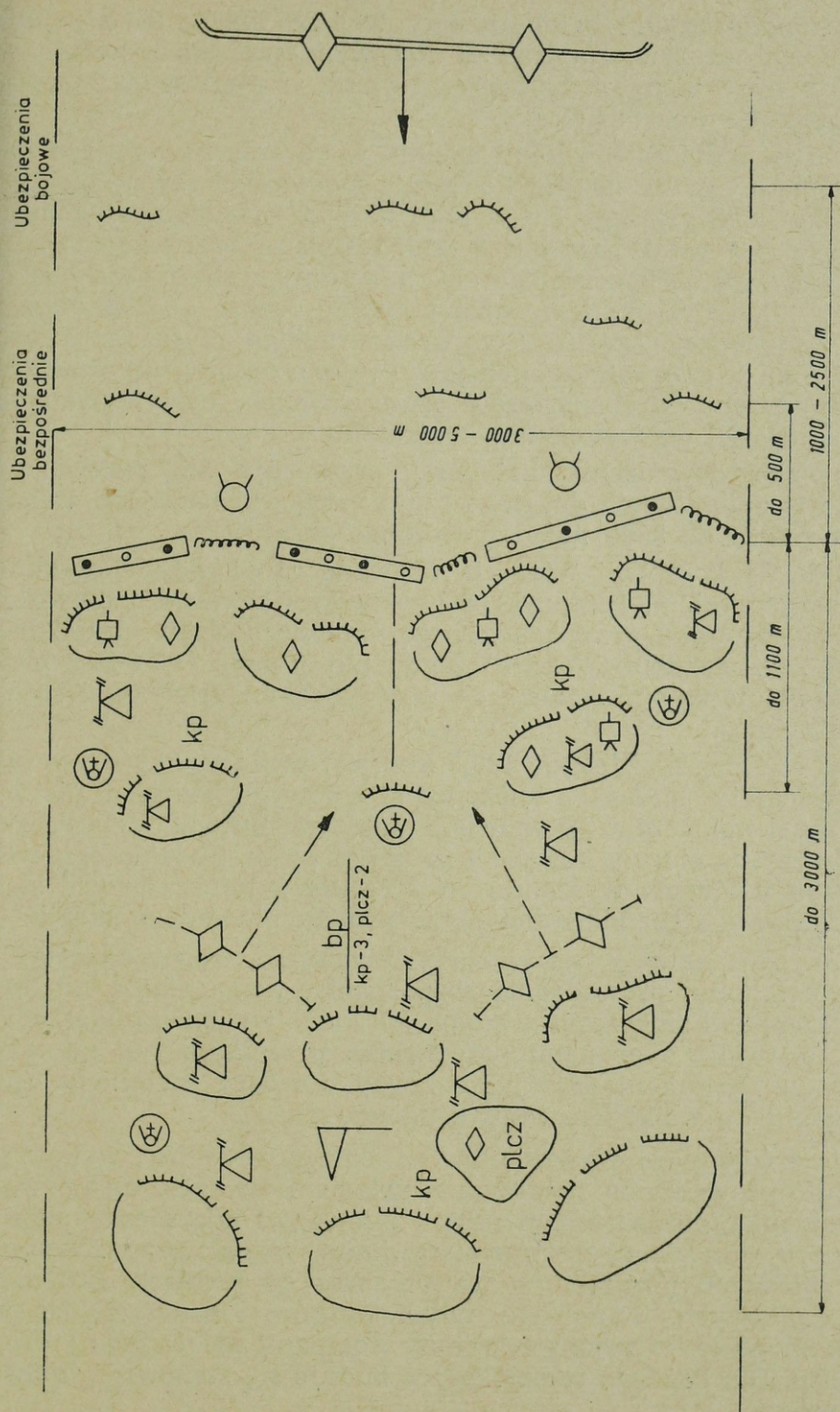
Batalion zmechanizowany broni się w zasadzie w ugrupowaniu brygady w jej pierwszym lub drugim rzucie (odwodzie), na kierunku głównego albo pomocniczego wysiłku. W niektórych przypadkach batalion może wykonywać zadanie samodzielnie, podlegając bezpośrednio dowódcy dywizji. W tym przypadku prowadzi walkę według zasad obowiązujących przy obronie rejonu, ponieważ samodzielnie nie jest w stanie organizować obrony ruchowej. Batalion zmechanizowany może być użyty jako ubezpieczenie ogólne dywizji lub brygady, bądź też działać w ugrupowaniu ubezpieczeń wysyłanych przez dywizję lub korpus.

Batalion zmechanizowany broni odcinka w składzie brygadowego rejonu obrony, w styczności lub bez styczności z przeciwnikiem.

Szerokość batalionowego rejonu obrony, w zależności od przyjętego ugrupowania bojowego, może wynosić do 5000 m, a głębokość — od 3000 do 4000 m. Przy obronie na szerokim froncie, odcinek obrony batalionu może sięgać 8000 m szerokości. W batalionowym rejonie obrony rozbudowuje się rejon obrony kompanii pierwszego i drugiego rzutu. Rozmieszcza się w nich większość sił i środków. Powstałe luki między rejonami obrony, dochodzące do 500 m i więcej, pokrywa się ogniem broni strzeleckiej. W głębi obrony buduje się zapasowe i pozorne rejon obrony kompanii oraz stanowiska ogniowe środków wsparcia batalionu.

W obronie rejonu zadanie batalionu broniącego się w pierwszym rzucie polega na zatrzymaniu przeciwnika przed przednim skrajem i odparciu jego ataku, a po włamaniu się przeciwnika w głąb obrony — na odparciu go ogniem oraz kontratakami i przywróceniu pierwotnego położenia.

Batalion może być wzmocniony kompanią czołgów i plutonem saperów. Działania batalionu w obronie mogą być wspierane przez jedną lub dwie baterie samobieżnych haubic 155 mm.

Rys. 25. Ugrupowanie bojowe batalionu piechoty w obronie

Ugrupowanie bojowe batalionu (rys. 25 i 26) składa się z jednego albo dwóch rzutów. Najczęściej stosowane jest ugrupowanie w dwa rzuty: dwie kompanie zmechanizowane w pierwszym i jedna w drugim rzucie (odwodzie).

Drugi rzut (odwód) batalionu spełnia w obronie następujące zadania: wspiera ogniem walkę kompanii pierwszego rzutu, blokuje przeciwnika wdzierającego się w głąb obrony batalionu, wykonuje kontrataki i we współdziałaniu z pododdziałami pierwszego rzutu dąży do odtworzenia przedniego skraju obrony, zabezpiecza odsłonięte skrzydła batalionu i w razie potrzeby luzuje obezwładnioną kompanię pierwszego rzutu. Kompania drugiego rzutu może być rozmieszczona w okopach kompanijnego rejonu obrony lub obsadzać go bez opuszczania transporterów opancerzonych, utrzymywanych w stałej gotowości do wykonania kontrataku.

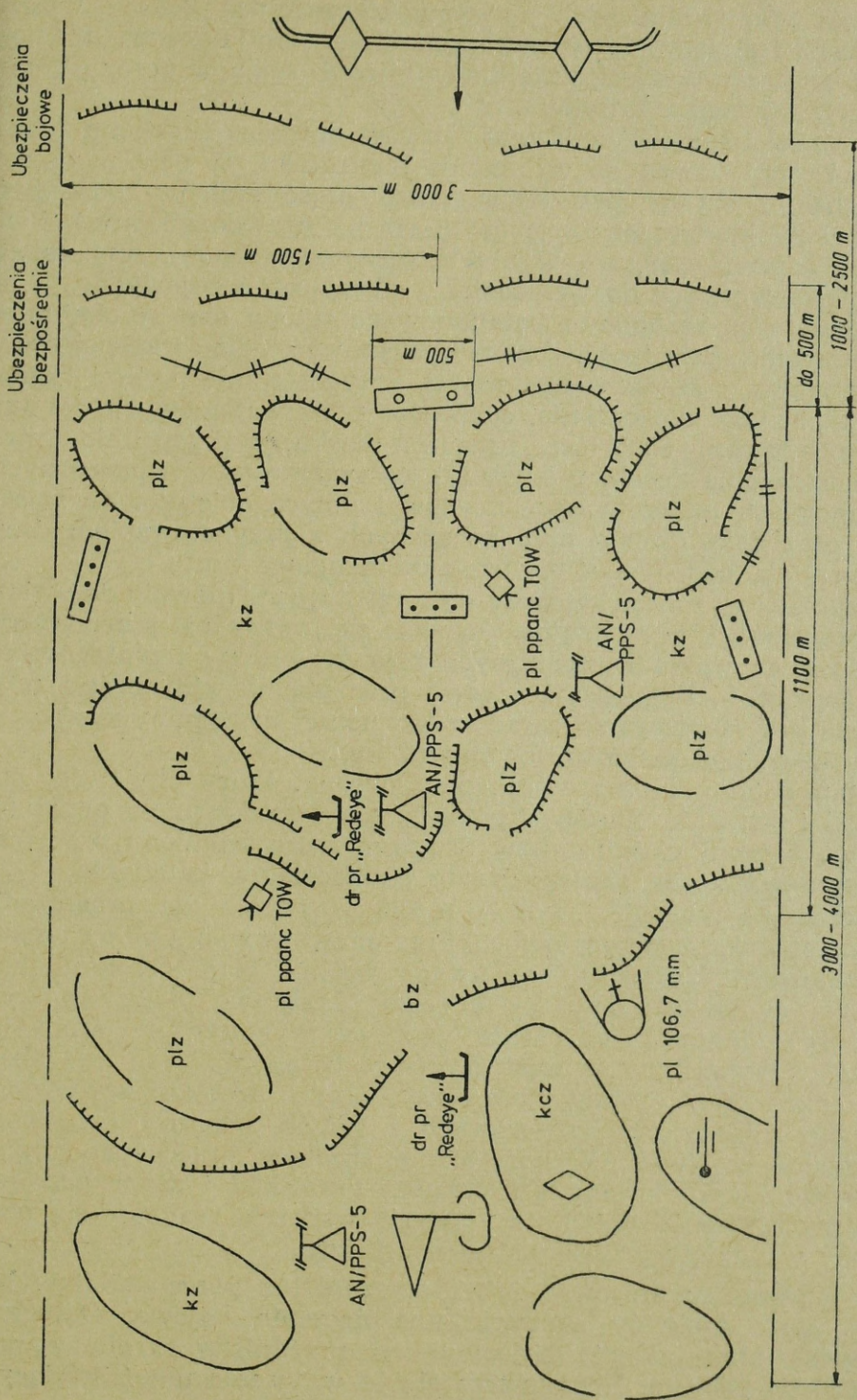
Stanowisko dowodzenia batalionu organizuje się przeważnie w rejonie rozmieszczenia drugiego rzutu (odvodu) batalionu w odległości od 2000 do 3000 m od przedniego skraju.

Pododdziały kompanii wsparcia używane są oddzielnie, zgodnie z ich przeznaczeniem. Pluton przeciwpancerny zajmuje stanowisko ogniowe na kierunku przypuszczalnego natarcia czołgów. Jeżeli batalion jako wzmocnienie otrzyma kompanię czołgów, wówczas pluton przeciwpancerny przydziela się pojedynczymi drużynami kompaniom piechoty.

Pluton ciężkich moździerzy 106,7 mm jest wykorzystywany w całości do wsparcia ogniowego ubezpieczeń bojowych kompanii pierwszego rzutu i kontrataku. Stanowiska ogniowe plutonu wybiera się w pobliżu rejonu obrony kompanii drugiego rzutu. Zadania ogniowe ubezpieczeń bojowych wykonuje on z reguły z tymczasowych stanowisk ogniowych rozmieszczonych w pobliżu przedniego skraju.

Pluton rozpoznawczy jest wykorzystywany do obrony odkrytych skrzydeł batalionu, prowadzenia rozpoznania, wzmacniania lub luzowania kompanii zmechanizowanych, na które wykonano uderzenie jądrowe, do walki z grupami przeciwnika przenikającymi na tyły ugrupowania batalionu oraz jako odwód dowódcy batalionu (po wprowadzeniu do walki kompanii drugiego rzutu).

Sekcja naziemnego rozpoznania radiolokacyjnego jest wykorzystywana do prowadzenia rozpoznania składu bojowego i ugrupowania przeciwnika, do obserwacji rejonu tyłowego i luk między punktami oporu, do kontroli rozmieszczenia wojsk przed wykonaniem własnych uderzeń jądrowych oraz do pomiaru skutków uderzeń jądrowych. Stanowiska radiolokatorów rozmieszcza się w dogodnym terenie, w rejonach obrony kompanii pierwszego i drugiego rzutu. Dla każdego radiolokatora buduje się stanowisko główne i zapasowe.

Rys. 26. Ugrupowanie bojowe batalionu zmechanizowanego w obronie wzmocnionego kompanią czołgów (wariant)

Sekcja przeciwlotniczych pocisków kierowanych *Redeye* wykorzystywana jest przez dowódcę batalionu do osłony ugrupowania bojowego batalionu, a szczególnie kompanijnych rejonów obrony i stanowiska dowodzenia batalionu.

Z przydzielonego pododdziału czołgów dowódca batalionu przeważnie tworzy odwód do wykonania kontrataku. W celu utworzenia głębokiej obrony przeciwpancernej, część czołgów może być przydzielona kompaniom broniącym się na prawdopodobnych kierunkach natarcia czołgów. W niektórych przypadkach, czołgi mogą być wykorzystywane do wzmocnienia ubezpieczeń bojowych.

Inżynierska rozbudowa batalionowego rejonu obrony obejmuje przygotowanie przedpola, budowę stanowisk dla transporterów opancerzonych i środków ogniowych, przygotowanie pozycji ryglowych, stanowisk dowodzenia, schronów przeciwatomowych dla ludzi, przygotowanie obiektów i urządzeń maskujących (zgodnie z planem maskowania dowódcy brygady), ustawianie przeciwpancernych pól minowych, przygotowanie mostów i innych obiektów do zniszczenia oraz prowadzenie prac związanych z przygotowaniem dróg manewru dla pododdziałów, zwłaszcza drugiego rzutu.

Przydzielony pluton saperów wykorzystuje się głównie do wykonywania zapór. Zapory drutowe ustawia się przeważnie przed przednim skrajem, wokół kompanijnych rejonów obrony i plutonowych punktów oporu. Przeważająca część prac inżynierskich jest prowadzona przy zachowaniu zasad maksymalnej dyscypliny maskowania (w nocy, pod zasłonami dymnymi itp).

Sztab batalionu opracowuje plan obrony, który obejmuje: podział sił i środków, sposób odpierania przeciwnika przed przednim skrajem, kierunki kontrataków drugiego rzutu batalionu oraz materiałowo-techniczne zabezpieczenie pododdziałów batalionu.

Szczególną uwagę dowódca batalionu zwraca na organizację i planowanie wsparcia ogniowego. Przy opracowywaniu planu wsparcia ogniowego bierze się pod uwagę ogólny plan obrony i plan wsparcia ogniowego dowódcy brygady. Podstawę planu wsparcia ogniowego stanowią uderzenia jądrowe wykonywane środkami brygady (dywizji) na korzyść dowódcy batalionu. Plan ten obejmuje także wykorzystanie konwencjonalnych środków ogniowych, ustalenie rubieży ogni zaporowych i sposób wsparcia ogniowego kontrataku batalionu. Wykorzystanie środków przeciwpancernych jest ściśle koordynowane z systemem przeszkód i zapór przeciwpancernych. Współdziałanie z artylerią wsparcia realizuje się przy pomocy wysuniętych obserwatorów artylerii.

W obronie organizowanej bez styczności z przeciwnikiem, batalion może niekiedy stanowić ubezpieczenie bojowe. Odległość stanowisk ubezpieczenia bojowego od przedniego skraju wynosi od 1000 do 2500 m. Rozmieszcza się je w terenie umożliwiającym

dobrą obserwację, ostrzał, maskowanie, ukrycie wojsk i dogodną drogę wycofania. Do wykonywania takich zadań mogą być użyte wzmocnione plutony zmechanizowane wydzielone z kompanii pierwszego lub drugiego rzutu batalionu, wzmocnione środkami ogniowymi. Ubezpieczenia bojowe działają zwykle na transporterach opancerzonych.

Zadanie ubezpieczeń bojowych polega na zadawaniu przeciwnikowi strat na najdalszych podejściach, zmuszaniu go do przedwczesnego przyjęcia ugrupowania bojowego, powstrzymywaniu jego marszu w kierunku obrony oraz utrudnianiu rozpoznania przedniego skraju obrony. Działania ubezpieczeń bojowych są wspierane ogniem artylerii i moździerzy. Po wykonaniu zadań, ubezpieczenia bojowe wycofują się za przedni skraj i obsadzają swoje rejon i punkty oporu.

Po podejściu przeciwnika do przedniego skraju, dowódca batalionu, wykorzystując wszystkie posiadane środki walki, dąży do jego zatrzymania. Załogi środków przeciwpancernych, rozmieszczonych w punktach oporu plutonów pierwszego rzutu, rozpoczynają walkę z czołgami przeciwnika, wykorzystując maksymalne zasięgi broni. W wypadku przedarcia się czołgów, zajmują zapasowe stanowiska ogniowe przygotowane w głębi obrony. Kompanie pierwszego rzutu batalionu etatowymi środkami ogniowymi starają się oddzielić spieszone pododdziały przeciwnika od czołgów i transporterów opancerzonych.

W przypadku częściowego lub całkowitego wyeliminowania kompanii pierwszego rzutu batalionu uderzeniem jądrowym przeciwnika, dowódca batalionu, uwzględniając stopień skażenia terenu, podejmuje niezbędne przedsięwzięcia zmierzające do przywrócenia trwałości obrony, wykorzystując do tego celu drugi rzut (odwód) batalionu lub pluton rozpoznawczy.

W razie przełamania przez przeciwnika sąsiedniego rejonu obrony, dowódca batalionu zabezpiecza zagrożone skrzydło ogniem i ruchem pododdziałów na uprzednio przygotowane w tym celu zapasowe punkty oporu.

Jeżeli istnieje groźba przełamania rubieży obrony pierwszego rzutu, dowódca batalionu prosi dowódcę brygady o wykonanie uderzeń jądrowych, a po włamaniu się przeciwnika, na swoim odcinku obrony organizuje kontratak siłami drugiego rzutu lub odwodu batalionu.

Celem kontrataku jest zniszczenie lub wyparcie przeciwnika i odtworzenie pierwotnego położenia, niedopuszczenie do obsadzenia przez przeciwnika dogodnego terenu, do czasu podciągnięcia drugiego rzutu (odwodu) brygady w celu wykonania kontrataku. Jeżeli kontratak batalionowy nie przywróci pierwotnego położenia lub nie wywrze większego wpływu na przebieg walki, pododdziały pierw-

szego i drugiego rzutu wycofują się na pozycje ryglowe, zabezpieczając warunki do wykonania kontrataku przez drugi rzut (odwód) brygady lub dywizji.

Wycofanie się batalionu i wyjście z walki może nastąpić tylko na rozkaz dowódcy brygady. Jeżeli przeciwnikowi uda się okrążyć i odizolować batalion od głównych sił brygady, dowódca batalionu organizuje obronę okrężną.

Batalion znajdujący się w pierwszym rzucie brygady, która organizuje obronę ruchową, prowadzi walkę według zasad obrony rejonu. Zadaniem batalionu jest utrzymanie punktów oporu na jednym lub na obu skrzydłach pasa obrony brygady i tym samym stworzenie warunków do skanalizowania sił głównych przeciwnika w rejon, gdzie będą zniszczone przy pomocy uderzeń jądrowych, ognia artylerii i kontratakami. W obronie ruchowej brygady, batalion może otrzymać szerszy odcinek obrony. Zwiększone będą wówczas luki między kompanijnymi rejonami obrony, a głębokość ugrupowania batalionu będzie mniejsza. W takim przypadku ugrupowanie bojowe batalionu składać się będzie najczęściej z jednego rzutu i odwodu.

Batalion czołgów prowadzi walkę obronną przeważnie w ugrupowaniu brygady zmechanizowanej lub pancernej. Najczęściej wykorzystywany jest w drugim rzucie (odwodzie). Może też wykonywać zadania samodzielne jako jeden z pododdziałów ubezpieczenia ogólnego.

W obronie ruchowej batalion czołgów bywa przeważnie wydzielany do drugiego rzutu (odwodu), w celu wykonania kontrataku wraz z innymi pododdziałami brygady. Może też stanowić część sił zgrupowania przeznaczonego do zepchnięcia wojsk przeciwnika w uprzednio wyznaczony rejon zniszczenia. Często też na bazie batalionu czołgów tworzy się batalionowe taktyczne zgrupowanie pancerne, składające się z batalionu czołgów (lub jego przeważającej części), jednej do dwóch kompanii zmechanizowanych, baterii samobieżnych haubic 155 mm i plutonu saperów.

Kontratak rozplanowuje się w kilku wariantach. W każdym z nich określa się trasy przemarszu pododdziałów wykonujących kontratak, rubież rozwinięcia, konkretny cel kontrataku, kierunek uderzenia, współdziałanie między pododdziałami oraz układ wsparcia ogniowego z ewentualnym uwzględnieniem uderzeń jądrowych. Rejon rozmieszczenia batalionu czołgów wybiera się w takim terenie, który zapewni szybki przemarsz na rubież rozwinięcia.

Zależnie od sytuacji jaka wytworzy się po wykonanym uderzeniu jądrowym lub w czasie artyleryjskiego i lotniczego wsparcia, batalion czołgów przesuwa się w kolumnach kompanijnych na rubież rozwinięcia i natychmiast wykonuje atak z marszu. Załogi czołgów ogniem z dział i karabinów maszynowych zabezpieczają roz-

wijanie się pododdziałów zmechanizowanych oraz, wykorzystując uderzeniową siłę czołgów, niszczą przeciwnika ogniem i ruchem.

Po pomyślnym wykonaniu kontrataku, batalion czołgów może być skierowany do wzmocnienia pododdziałów pierwszego rzutu batalionu lub ponownie przesunięty do drugiego rzutu (odvodu).

W obronie stałej, batalion czołgów lub jego znaczna część może pozostawać w drugim rzucie brygady, w celu zwiększenia głębokości obrony przeciwpancernej i wykonywania kontrataków. Część batalionu może być użyta do wzmocnienia obrony przeciwpancernej batalionów zmechanizowanych pierwszego rzutu brygady.

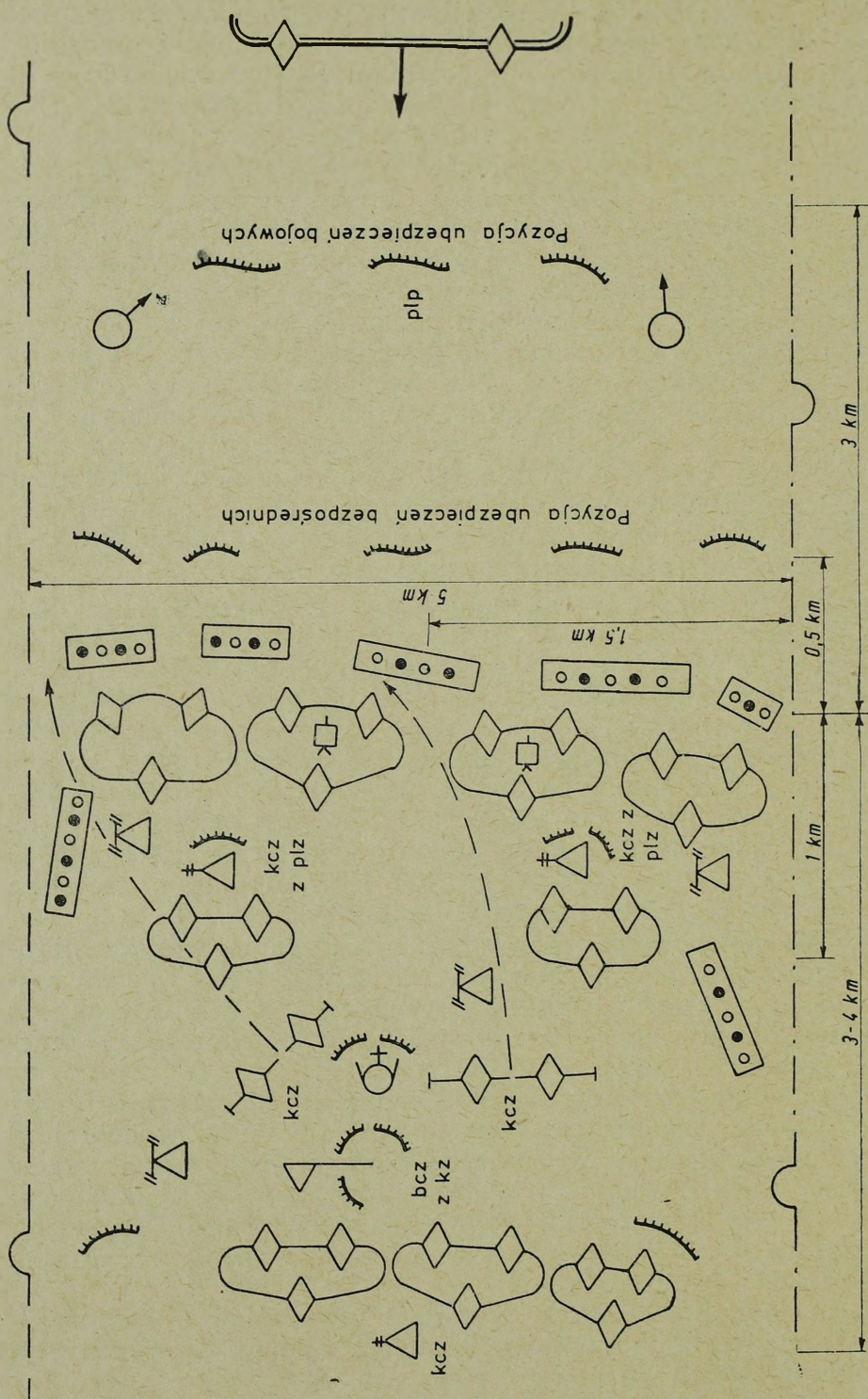
W regulaminach amerykańskich podkreśla się, że batalion czołgów w normalnych warunkach nie powinien być wykorzystywany samodzielnie do obrony rejonu. Nie wyklucza to jednak przypadków, kiedy batalion czołgów może przejść czasowo do obrony w trakcie załamania się natarcia, przy odpieraniu kontrataków lub przeciwuderzeń przeciwnika lub też po opanowaniu określonego obiektu. Batalion czołgów w większości przypadków będzie wzmocniony pododdziałem zmechanizowanym i wówczas będzie kośćcem batalionowego taktycznego zgrupowania pancernego (rys. 27).

W razie wydzielenia batalionu czołgów do drugiego rzutu (odvodu) brygady i niecelowości wykonania kontrataku, zajmuje on rejon obrony w głębi, z reguły na przewidywanym kierunku głównego uderzenia przeciwnika, z zadaniem odpierania nacierających pododdziałów z miejsca. W ten sposób, batalion zapewni warunki i czas niezbędny do przeprowadzenia kontrataku drugim rzutem dywizji lub osłoni wycofywanie się pododdziałów zmechanizowanych pierwszego rzutu do zapasowych rejonów obrony w głębi. W tym przypadku batalion może bronić rejonu o szerokości od 5000 do 8000 m i głębokości od 3000 do 4000 m. W obronie na szerokim froncie szerokość odcinka obrony może być większa.

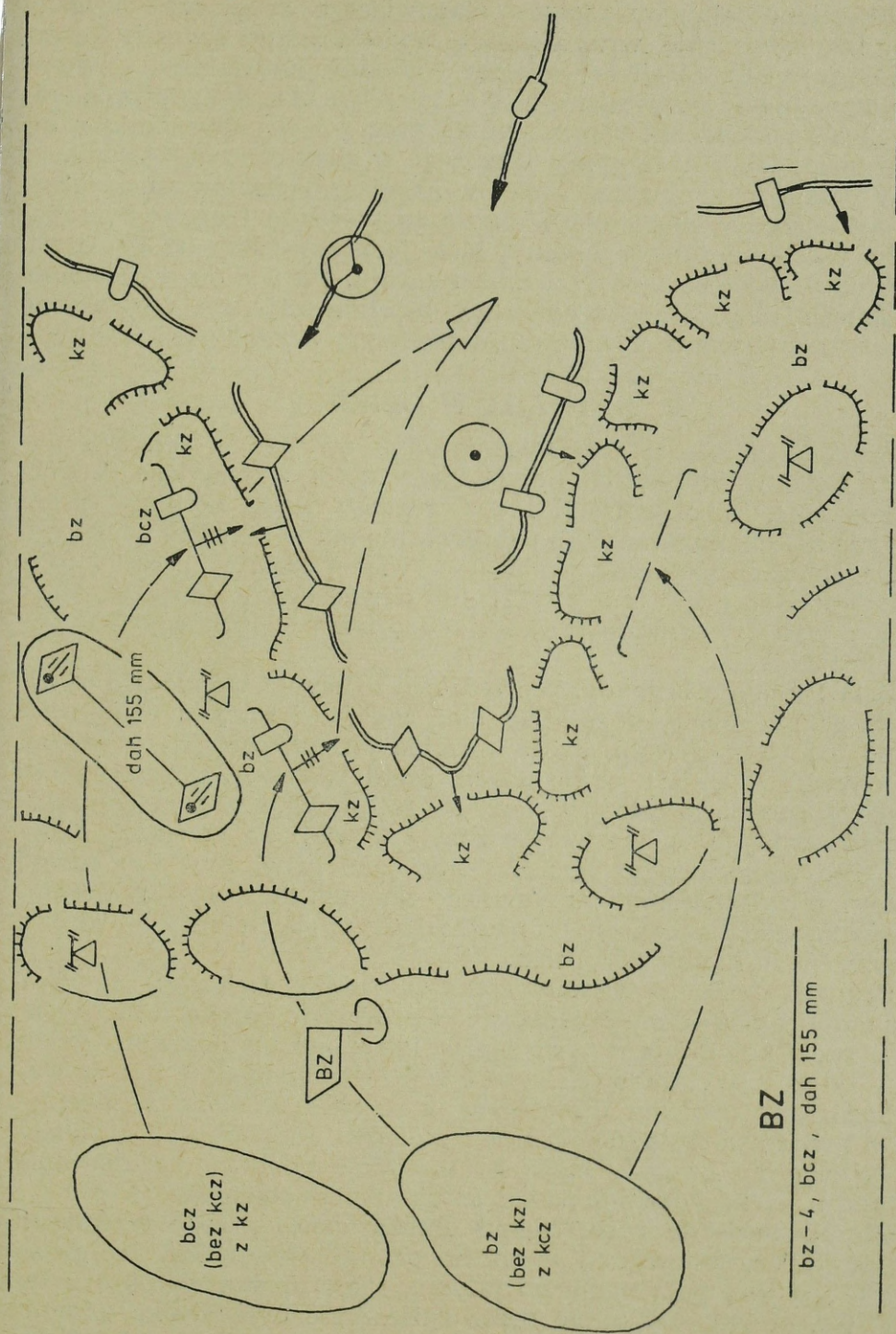
W czasie podchodzenia przeciwnika do przedniego skraju obrony, pododdziały batalionu prowadzą intensywny ogień w celu rozczłonkowania jego ugrupowania bojowego, zadania możliwie dużych strat, zerwania przygotowywanego ataku i niedopuszczenia do przełamania przedniego skraju.

W przypadku włamania się przeciwnika w kompanijne rejony obrony, dowódca batalionu czołgów organizuje walkę w celu jego zniszczenia. Małe grupy przeciwnika niszczy się ogniem czołgów w miejscu i kontratakami drugich rzutów (odwodów) kompanii czołgów. W celu zniszczenia przeciwnika, który włamał się na głębokość plutonowych punktów oporu, może być wykonany kontratak siłami drugiego rzutu batalionu.

Pluton ciężkich moździerzy pozostaje przeważnie w bezpośrednim podporządkowaniu dowódcy batalionu czołgów i wykorzystywany jest w całości.

Rys. 27. Ugrupowanie bojowe batalionowego, taktycznego zgrupowania pancernego (wariant)

Rys. 28. Użycie batalionu czołgów, w ramach drugiego rzutu brygady zmechanizowanej, do wykonania kontrataku (wariant)

Zadaniem batalionu czołgów stanowiącego drugi rzut brygady może być wykonanie wraz z innymi pododdziałami brygady kontrataków (rys. 28). Jeżeli brygada nie wykonuje kontrataku, wówczas batalion czołgów uczestniczy w blokowaniu i okrążaniu przedzierających się pododdziałów przeciwnika oraz we współdziałaniu z innymi pododdziałami brygady niszczy je w głębi obrony brygady.

W czasie wykonywania zadań w składzie oddziałów ubezpieczenia ogólnego, batalion czołgów działa na szerokim froncie. Przechodząc na kolejne rubieże obrony, blokuje przeciwnika na głównych kierunkach podejścia do przedniego skraju. Po wykonaniu zadania w ramach ubezpieczenia ogólnego, batalion zajmuje wyznaczone rozkazem miejsce w ugrupowaniu bojowym brygady.

6. BRYGADA W OBRONIE

Brygada prowadzi działania obronne zwykle w składzie dywizji; tylko w niektórych przypadkach może wykonywać zadania samodzielnie. W organizacji i prowadzeniu walki obronnej przez brygadę zmechanizowaną lub pancerną nie ma w zasadzie większych różnic. Brygada pancerna, posiadająca więcej czołgów, częściej używana jest jako drugi rzut dywizji lub odwód ogólny korpusu. Może też być wykorzystana do prowadzenia działań opóźniających w pasie przesłaniania.

Rola i miejsce brygady, prowadzącej działania w składzie dywizji, mogą być różne, w zależności od zadania i miejsca w ugrupowaniu bojowym dywizji, ukształtowania terenu, charakteru działań przeciwnika i zamiaru co do użycia broni jądrowej. Brygada może działać jako wojska osłonowe korpusu lub dywizji, w składzie ubezpieczeń ogólnych, w pierwszym rzucie dywizji na kierunku głównego lub pomocniczego wysiłku, albo jako drugi rzut lub odwód ogólny. W zależności od otrzymanego zadania, może być wzmocniona dywizjonem samobieżnych haubic 155 mm, a niekiedy — baterią samobieżnych haubic 203,2 mm.

Brygada może być wykorzystana w obronie ruchowej, jak również może samodzielnie organizować i prowadzić obronę stałą. W obronie ruchowej działa w zasadzie w ugrupowaniu bojowym dywizji, a tylko w wyjątkowych sytuacjach — samodzielnie i to w warunkach, gdy otrzyma dostateczną ilość sił i środków wzmocnienia, a przede wszystkim artylerii i czołgów. Podobnie jak w natarciu, w składzie brygady mogą być doraźnie tworzone zgrupowania taktyczne na bazie batalionów i środków wzmocnienia.

Obrona ruchowa różni się od obrony stałej przede wszystkim ugrupowaniem bojowym i sposobem prowadzenia walki. Jej głównym celem jest utrzymanie inicjatywy, a nie uporczywa obrona terenu. Cel obrony osiąga się przez zniszczenie przeciwnika uderzeniami jądrowymi i kontratakami drugiego rzutu lub odwodu. Z te-

go względu mniej sił i środków wydziela się do pierwszego rzutu, a więcej przeznacza się do drugiego rzutu lub odwodu.

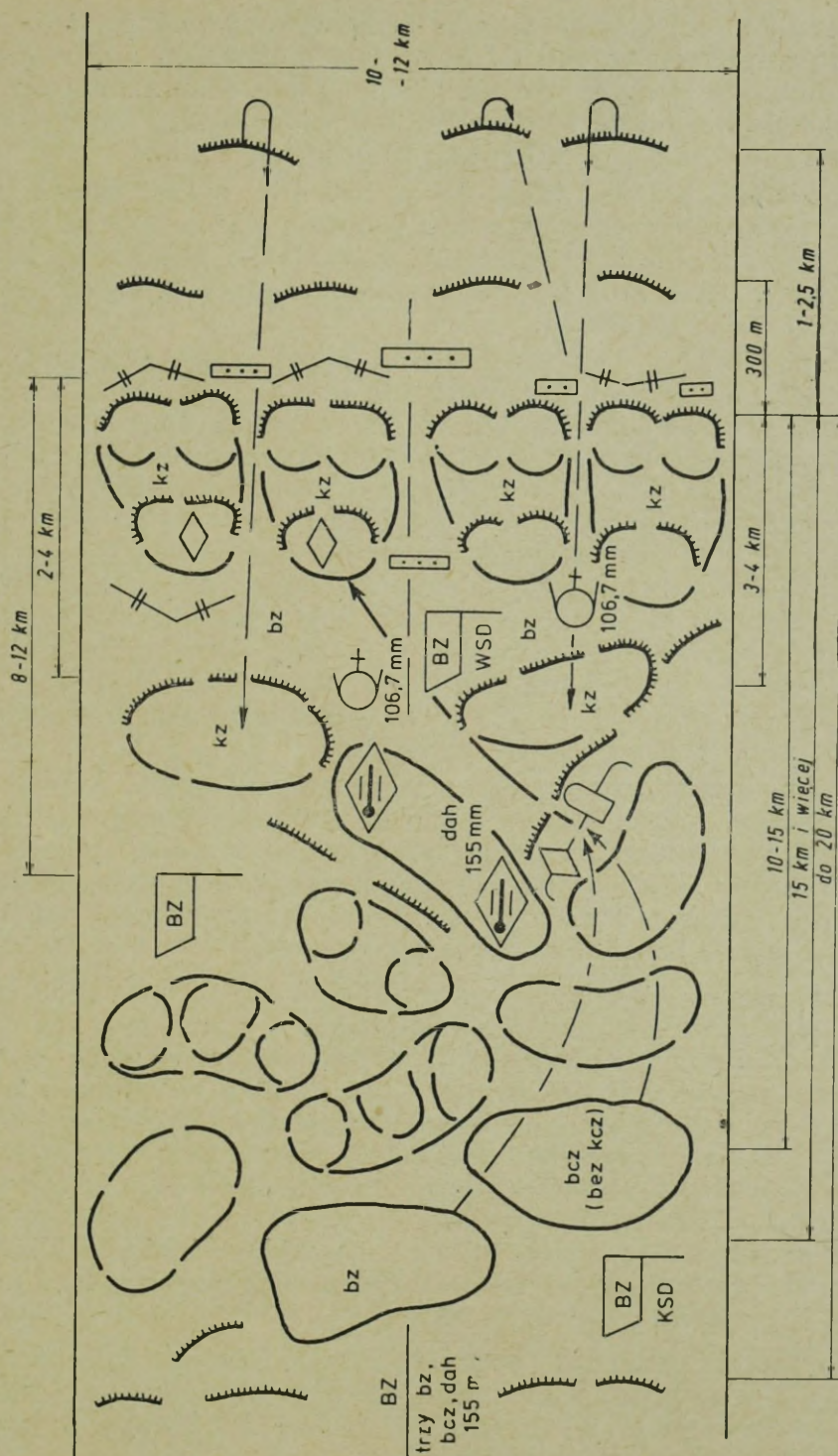
Brygada w obronie ruchowej, działająca w pierwszym rzucie dywizji, otrzymuje jako główne zadanie dezorganizowanie natarcia przeciwnika i kanalizowanie jego sił do rejonów, na które przygotowano zawczasu uderzenia jądrowe, ogień artylerii konwencjonalnej i kontratak drugiego rzutu dywizji. W obronie ruchowej brygada otrzymuje rejon o szerokości do 15 km i głębokości do 20 km lub większej, przy czym luki między batalionami lub zgrupowaniami taktycznymi mogą mieć szerokość do 1 km. Brygada drugiego rzutu dywizji może być wykorzystana do wykonania kontrataku w celu zniszczenia wojsk przeciwnika, które wlały się w głąb obrony lub do zatrzymania jego natarcia na uprzednio przygotowanych rubieżach w głębi obrony.

Ugrupowanie bojowe brygady w przednim rejonie obrony dywizji, w obronie ruchowej, zależy od zadania, szerokości pasa obrony, charakteru terenu oraz składu bojowego brygady. Przyjmuje ona ugrupowanie bojowe w jednym lub dwóch rzutach. W razie ugrupowania w jednym rzucie, dowódca brygady tworzy odwód. Odwód ogólny może być również zorganizowany w przypadku, gdy brygada ugrupowana jest w dwóch rzutach. Przechodząc do obrony ruchowej, najczęściej przyjmuje ugrupowanie w dwa rzuty. Do drugiego rzutu wydziela się większość sił, przeważnie pododdziały czołgów. Drugi rzut brygady rozmieszcza się w odległości od 10 do 15 km od przedniego skraju, w rejonie zabezpieczającym dogodne warunki wykonania kontrataków w dowolnych kierunkach. W pasie obrony brygady przygotowuje się batalionowe i kompanijne rejon obrony oraz plutonowe punkty oporu. W następnej kolejności przygotowuje się pozycje ryglowe oraz rubieże do kontrataków (rys. 29). Duże znaczenie odgrywają zapory inżynieryjne, a zwłaszcza pola minowe, które stawia się w taki sposób, aby ułatwić kanalizowanie wojsk przeciwnika do przygotowanego rejonu porażenia i zniszczenia.

W obronie ruchowej brygada na ogół nie wysyła ubezpieczeń bojowych, a organizuje jedynie ubezpieczenie bezpośrednie w odległości 500 m przed przednim skrajem obrony. Niekiedy wydziela część pododdziałów do sił osłonowych. Oprócz tego, w lukach między pododdziałami i na skrzydłach, organizuje się posterunki obserwacyjne, a w nocy — posterunki nasłuchowe.

Obronę stałą brygada organizuje na rozkaz wyższego przełożonego tylko w takich sytuacjach, gdy zakłada się utrzymanie określonego rejonu i jeżeli teren ogranicza manewr wojsk własnych i przeciwnika, a także wtedy, gdy broniące się wojska dysponują dostateczną ilością czasu na zorganizowanie obrony i jej inżynieryjną rozbudowę.

Rys. 29. Ugrupowanie bojowe brygady zmechanizowanej w obronie ruchowej (wariant)

Rys. 30. Ugrupowanie bojowe brygady zmechanizowanej w obronie stałej (variant)

W obronie stałej główne zadania będą wykonywały pododdziały rozwinięte w pierwszym rzucie. Brygadzie pierwszego rzutu dywizji w obronie stałej może być przydzielony pas o szerokości od 10 do 12 km i głębokości do 20 km (rys. 30). Luki między batalionami (zgrupowaniami taktycznymi) mogą wynosić do 1 km.

Ugrupowanie bojowe brygady w obronie stałej składa się z dwóch rzutów. Do pierwszego rzutu wydziela się na ogół bataliony zmechanizowane, a do drugiego rzutu (odvodu) — przeważnie bataliony czołgów. Drugi rzut (odwód) rozmieszcza się w odległości 10—15 km od przedniego skraju.

W obronie stałej bez styczności z przeciwnikiem organizuje się pas przesłaniania, do którego dywizja wysyła ubezpieczenie ogólne, brygada — ubezpieczenie bojowe, a kompania pierwszego rzutu — ubezpieczenie bezpośrednie. W niektórych sytuacjach brygada może otrzymać zadanie wydzielenia części pododdziałów do sił ubezpieczenia ogólnego dywizji. Ubezpieczenie bojowe brygady może się równać sile wzmocnionego batalionu zmechanizowanego. Jeżeli ubezpieczenia bojowe wydzielają bataliony pierwszego rzutu brygady, wówczas kierują one do tych zadań pododdziały od plutonu do kompanii zmechanizowanej włącznie. Ubezpieczenie bezpośrednie wysyła każda kompania pierwszego rzutu przed swój rejon obrony, na odległość do 500 m od przedniego skraju. Odkryte skrzydła i styki zabezpiecza się patrolami.

Dużą rolę przypisuje się organizacji systemu ognia, a głównie broni jądrowej, której użycie planowane jest z uwzględnieniem możliwych wariantów działania przeciwnika i wojsk własnych. O użyciu broni jądrowej na korzyść brygady decyduje dowódca dywizji lub korpusu. Prawo użycia broni jądrowej mają również dowódcy brygad, jeżeli taką amunicję otrzymali.

Planując ogień, uwzględnia się możliwość użycia substancji trujących, które mogą być użyte w kombinacji z bronią jądrową oraz klasyczną amunicją artyleryjską. Artyleria brygady może wykonywać następujące zadania: zwalczać przeciwnika w rejonach koncentracji i na podejściach do obrony, wspierać walkę ubezpieczeń bojowych i zadawać przeciwnikowi straty jeszcze przed jego przejściem do natarcia, zwalczać artylerię przeciwnika i jego środki napadu jądrowego, dezorganizować dowodzenie i łączność, bezpośrednio wspierać walkę pododdziałów pierwszego rzutu, wspierać kontratak drugich rzutów (odwodów) oraz zabezpieczać ogniem luki między punktami oporu i rejonami obrony.

Plan wsparcia ogniowego powinien uwzględniać nie tylko środki organiczne i przydzielone, ale także ogień prowadzony na korzyść brygady przez artylerię dywizyjną i korpusną. Na korzyść brygady może działać również lotnictwo bojowe.

Rozbudowa inżynieryjna terenu prowadzona jest w celu maksymalnego ograniczenia jego przejezdności, zwłaszcza w rejonach obrony i punktach oporu oraz w lukach między nimi, a także ułatwienia manewru własnych wojsk i stworzenia warunków do ochrony siły żywej oraz środków ogniowych zarówno przed skutkami uderzeń jądrowych, jak i konwencjonalnej broni przeciwnika. W regulaminach podkreśla się, że w systemie zapór inżynieryjnych należy w maksymalnym stopniu wykorzystywać przeszkody naturalne oraz pola minowe ustawiane w połączeniu z zaporami chemicznymi, jądrowymi i biologicznymi.

Dużą wagę przywiązuje się do organizacji dowodzenia wojskami i zapewnienia stałej łączności między pododdziałami brygady, stanowiskiem dowodzenia dywizji i sąsiadami. Na szczęble brygady organizuje się główne, wysunięte i tyłowe stanowisko dowodzenia. Główne stanowisko dowodzenia rozmieszcza się najczęściej w rejonie drugiego rzutu brygady, w odległości 8—10 km od przedniego skraju obrony. Jego skład umożliwia utworzenie dwóch grup operacyjnych. Wysunięte stanowisko dowodzenia brygady rozmieszcza się w odległości od 3 do 5 km od przedniego skraju obrony. Obsługuje je jedna z grup operacyjnych. Zależnie od rozwoju sytuacji, po wykonaniu zadania, wysunięte stanowisko dowodzenia łączy się z głównym albo przemieszcza się w nowe miejsce, zgodnie z planem prowadzenia walki obronnej. Tyłowe stanowisko dowodzenia organizuje się w odległości do 15 i więcej km od przedniego skraju obrony.

W planie obrony duże znaczenie przywiązuje się do przygotowania kontrataków przez drugi rzut brygady. Przy ich planowaniu bierze się pod uwagę przypuszczalne kierunki natarcia przeciwnika i prawdopodobne kierunki włamań. W planie obrony dowódca brygady określa kierunki i rubieże rozwinięcia wojsk do kontrataku, jego ostateczne cele, współdziałanie pododdziałów wykonujących kontratak oraz sposoby wsparcia ogniowego. Plan kontrataku musi być dostatecznie elastyczny, aby umożliwiał reagowanie na każdą zmianę sytuacji.

Kontrataki drugim rzutem (odwodem) brygady wykonuje się na skrzydła nacierających pododdziałów przeciwnika. Rozpoczęcie kontrataku może nastąpić jeszcze w czasie walki o przełamanie rejonów obrony batalionów pierwszego rzutu. Może on być połączony z wykonaniem uderzeń jądrowych. Celem kontrataku jest zniszczenie przeciwnika w danym rejonie i przywrócenie pierwotnego położenia. Jeżeli przeciwnikowi uda się przełamać obronę na kilku kierunkach, kontratak wykonuje się na tym kierunku, gdzie przeciwnik uzyskał największe powodzenie. Na pozostałych kierunkach należy przeciwnika blokować. Kontratak wspierany jest artylerią brygady i dywizyjną.

W razie niepowodzenia kontrataku wykonywanego przez drugi rzut brygady lub kiedy rozwój sytuacji wskazuje, że kontratak jest niecelowy, a przeciwnik przenika w dalszym ciągu w głąb obrony, pododdziały wycofują się na pozycje zapasowe w głębi. W ten sposób dowódca brygady dąży do stworzenia odpowiednich warunków do wykonania kontrataku przez drugi rzut (odwód) dywizji. Kontratak dywizyjny traktowany jest jako etap walki obronnej.

Wiele uwagi poświęca się organizacji obrony przeciwpancernej, przeciwdesantowej oraz przeciwpartyzanckiej, a także zwalczaniu pojedynczych grup przeciwnika, które przenikną w głąb ugrupowania bojowego brygady.

Obronę przeciwpancerną rozbudowuje się na całej głębokości. Jej podstawę tworzą przeciwpancerne pola minowe i przeszkody przeciwczołgowe na prawdopodobnych kierunkach natarcia czołgów, pokryte ogniem przeciwpancernych pocisków kierowanych i czołgów.

Obrona przeciwdesantowa i obrona przed pojedynczymi grupami przeciwnika obejmuje organizację obserwacji i ostrzegania oraz wydzielenie wojsk do obrony obiektów albo prawdopodobnych rejonów wysadzenia desantów przeciwnika. Walkę z desantami i pojedynczymi grupami należy rozpoczynać natychmiast po ich wykryciu, aby nie mogły być dalej wzmacniane. Do walki z desantami zaleca się kierować pododdziały czołgów.

W obronie przeciwko partyzantom zaleca się ewakuować ludność cywilną z pasa obrony brygady, przeprowadzać kontrole na drogach, aby nie dopuścić do przenikania osób cywilnych do rejonów obrony batalionów oraz organizować ochronę i obronę ważnych obiektów tyłowych siłami i środkami pododdziałów tyłowych.

Prowadzenie obrony ruchowej przez brygadę zaczyna się od momentu rozpoczęcia walki przez ubezpieczenia bezpośrednie. Ich działania wspierają wszystkie znajdujące się w dyspozycji środki ogniowe. Większość z nich zajmuje zapasowe stanowiska ogniowe rozmieszczane bliżej przedniego skraju. Po wykonaniu zadania, pododdziały ubezpieczeń bezpośrednich na rozkaz wycofują się i dołączają do swoich pododdziałów.

Po rozpoczęciu ataku bataliony pierwszego rzutu otwierają ogień ze wszystkich środków w celu zadania przeciwnikowi maksymalnych strat. Jeżeli uda mu się naruszyć przedni skraj obrony i wejść w głąb, pododdziały pierwszego rzutu starają się zablokować go na skrzydłach. Pododdziały, które mają zadanie kanalizować natarcie przeciwnika w kierunku określonego rejonu, uporczywie bronią kluczowych punktów oporu. Pozostałe pododdziały brygady prowadzą walkę opóźniającą na kolejno zajmowanych rubieżach. W razie ewentualnego włamania się przeciwnika w głąb obrony, pododdziały uporczywie bronią nowo obsadzonych pozycji, nie dopuszcza-

ją do dalszego poszerzenia wyłomu oraz zmuszają go do podciągnięcia dalszych sił i środków. Skanalizowanie nacierających zgrupowań bojowych przeciwnika w wybrany przez obronę rejon i ograniczona swoboda manewru stwarzają dogodne warunki do wykonania uderzeń jądrowych, po których następuje kontratak drugiego rzutu brygady.

Po wprowadzeniu do walki drugiego rzutu, dowódca brygady z sił i środków pozostających w jego dyspozycji organizuje nowy odwód.

W obronie stałej walkę rozpoczynają pododdziały ubezpieczeń bojowych, które są wspierane ogniem artylerii i moździerzy z wysuniętych, zapasowych stanowisk ogniowych. Ogień prowadzony jest według uprzednio opracowanego planu lub na wezwanie. W tym okresie pododdziały wzmagają obserwację powietrzną i naziemną. Ubezpieczenia bojowe bronią uporczywie swoich stanowisk, opuszczając je tylko na rozkaz dowódcy, który ubezpieczenie organizował. Po wycofaniu się, pododdziały ubezpieczeń bojowych zajmują swoje miejsca w obronie, a bataliony pierwszego rzutu przygotowują się do odparcia ataku przeciwnika. Po ściągnięciu ubezpieczeń bezpośrednich, zamyka się przejścia w zaporach oraz wzmacnia obserwację.

W tym czasie mogą być wykonane uderzenia jądrowe i kontratak przed przedni skraj obrony. Celem takiego kontrataku jest zniszczenie części zgrupowania przeciwnika bądź poprawienie stosunku sił na swoją korzyść. Kontratak może mieć jednak cel ograniczony, polegający na pozbawieniu przeciwnika możliwości prowadzenia obserwacji. Kontrataki przed przedni skraj mogą być wykonywane pod warunkiem zapewnienia kontratakującym pododdziałom silnego wsparcia ogniowego.

W trakcie ogniowego przygotowania natarcia przez przeciwnika, wszyscy żołnierze zajmują miejsca w schronach i ukryciach. Na stanowiskach pozostają jedynie obserwatorzy i załogi dyżurujących środków ogniowych. Po przejściu przeciwnika do ataku, następuje stopniowe ześrodkowanie ognia wszystkich środków ogniowych brygady i środków wsparcia. W razie natarcia wojsk zmechanizowanych wraz z czołgami w szyku pieszym, pododdziały broniące się dążą do oddzielenia piechoty od czołgów. Brygada uporczywie broni przedniego skraju i rejonu obrony zgodnie z planem dowódcy brygady. W razie przełamania przez przeciwnika przedniego skraju obrony, pierwszorzutowe pododdziały powinny kanalizować jego posuwanie się w kierunku zapewniającym możliwość jego powstrzymania w głębi, na kolejnych rubieżach.

Kontrataki wykonuje się z reguły słabszymi odwodami, ponieważ drugi rzut brygady broni kolejnej rubieży w celu zatrzymania

wdzierającego się przeciwnika i stworzenia warunków do wykonania kontrataku dywizji.

W niektórych sytuacjach brygada (głównie — pancerna) może działać w składzie wojsk osłonowych korpusu lub dywizji. W tym przypadku wyznacza się jej rubieże obrony i określa, jak długo powinna utrzymać poszczególne pozycje. Rubieże te wyznacza się w dogodnym do obrony terenie i na kierunkach prawdopodobnego działania przeciwnika.

W składzie wojsk osłonowych brygada ugrupowuje się zwykle w dwa rzuty. Do pierwszego rzutu wydziela się mniej niż połowę sił i środków, a pozostałe wojska — do drugiego rzutu. Wojska pierwszego rzutu wykorzystywane są do obrony poszczególnych rubieży, natomiast drugi rzut — do wykonania kontrataków. W działaniach na szerokim froncie drugi rzut może być podzielony na dwa lub więcej zgrupowań, w celu prowadzenia działań bojowych na izolowanych kierunkach.

W całym pasie przesłaniania musi być prowadzone intensywne rozpoznanie. Oprócz kompanii rozpoznawczej, do wykonywania tego zadania wykorzystuje się także śmigłowce a niekiedy pododdziały zmechanizowane.

V. DZIAŁANIA ODWROTOWE

1. ZASADY OGÓLNE

W regulaminach sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych działania odwrotowe traktowane są jako jeden z rodzajów działań bojowych. Do działań odwrotowych zalicza się: wyjście z walki, działania opóźniające i odwrót.

Działania odwrotowe prowadzone są w celu:

- oderwania się od przeciwnika — wyjście z walki;
- zyskania czasu lub dogodniejszych warunków do prowadzenia kolejnych działań bojowych kosztem utraty terenu — działania opóźniające;
- wyjścia z zajmowanego obszaru bez nacisku ze strony przeciwnika — odwrót.

Prowadzenie działań odwrotowych należy do skomplikowanych i trudnych operacji. Podkreśla się, że trudności, jakie napotymano dotychczas w działaniach odwrotowych, znacznie wzrastają na współczesnym polu walki, zwłaszcza przy prowadzeniu tego typu działań w warunkach użycia broni masowego rażenia. Prowadzenie działań odwrotowych dotyczy przede wszystkim dużych związków taktycznych i zgrupowań, ponieważ tylko one dysponują odpowiednimi siłami i środkami zapewniającymi powodzenie w tych działaniach.

Według regulaminów amerykańskich, działania odwrotowe mogą być wymuszone lub z góry zaplanowane. Niezależnie od przyczyny, muszą być prowadzone zgodnie z dokładnie opracowanym planem. Nie zorganizowany odwrót, w warunkach oddziaływania przeciwnika, prowadzi do klęski.

Podczas odwrotu, wojska stosują wszystkie rodzaje tych działań we wzajemnym powiązaniu. Na przykład po wyjściu z walki, wojska mogą rozpocząć odwrót, a odwrót tych wojsk z kolei może odbywać się pod osłoną związków (oddziałów) prowadzących działania opóźniające. W warunkach bezpośredniej styczności z przeciwni-

kiem, co utrudnia swobodę działań, odwrót zwykle poprzedzony jest wyjściem z walki.

Podczas prowadzenia działań odwrotowych, tak jak i w innych rodzajach działań, broń jądrowa jest czynnikiem decydującym. Jej stosowanie zapewnia wojskom dużą aktywność i pozwala na wykonanie postawionych im zadań przy użyciu mniejszych sił konwencjonalnych. Broń jądrowa w czasie działań odwrotowych używana jest do niszczenia środków masowego rażenia przeciwnika, jego wojsk pancernych i zmechanizowanych w rejonach ześrodkowania i w toku ich przesuwania się, do obezwładniania artylerii, stanowisk dowodzenia, a także dezorganizacji pracy tyłów.

Wojska prowadzące działania odwrotowe powinny ściśle przestrzegać następujących zasad:

1. Działania odwrotowe rozpoczynać tylko po uzyskaniu zgody nadrzędnego dowódcy.

2. Wszelkie działania odwrotowe dokładnie planować. Planowanie odbywa się centralnie, chociaż działania prowadzone są przez oddziały i związki taktyczne samodzielnie, zgodnie z ogólnym planem wyższego przełożonego. W celu lepszej organizacji i współdziałania między oddziałami i związkami taktycznymi, określa się dokładnie zadania i pasy działania na cały okres działań odwrotowych, a także czas odejścia i rubieże wyrównania lub kolejne pozycje opóźniania.

3. Utrzymywać w ścisłej tajemnicy przed przeciwnikiem czas i kierunki wyjścia z walki lub przejścia wojsk do odwrotu. Dla zmylenia przeciwnika, w szerokim zakresie prowadzi się dezinformację. Wszelkich przesunięć wojsk należy dokonywać skrycie lub pod osłoną nocy. Szczególną uwagę powinno się zwrócić na zachowanie tajemnicy przekazywanych wiadomości i rozkazów dotyczących przejścia do działań odwrotowych oraz na ścisłe przestrzeganie tajemnicy korespondencji radiowej.

4. Umiejętnie wykorzystywać dogodne warunki terenowe i uwzględniać stan pogody.

Obok wymienionych czynników, wpływających na pomyślne prowadzenie działań odwrotowych, dużo uwagi poświęca się zapewnieniu wojskom osłony lotniczej, organizacji dowodzenia oraz zabezpieczeniu materiałowo-technicznemu działań.

Jest oczywiste, że działania odwrotowe wywierają ujemny wpływ na morale wojsk. W związku z tym od dowódców wszystkich szczebli żąda się podejmowania odpowiednich kroków dla podtrzymania bojowego ducha żołnierzy, wyjaśniania im, że działania odwrotowe stanowią chwilowy manewr, umożliwiający przejście do zdecydowanego natarcia. Dla podtrzymania morale wojsk, należy również przejawiać zainteresowanie sprawami życiowymi i potrzebami osobistymi żołnierzy.

Wyjście z walki — to takie działania, w których wojska całością lub częścią swych sił odrywają się od przeciwnika. Wyjście z walki podczas działań obronnych uważane jest za rzecz normalną. Wojska często mogą być wyprowadzane z walki w celu wykonania innych zadań. Podkreśla się, że w trakcie działań manewrowych, które charakteryzują się szybkimi i gwałtownymi zmianami sytuacji, wyjście z walki przez oddziały i pododdziały będzie często stosowane.

Niekiedy będą wycofywane z walki oddziały przeznaczone do podjęcia natarcia na innych kierunkach. W innych wypadkach broniące się wojska lub poszczególne oddziały będą zmuszone w ogóle wycofać się z walki, tj. przejść do działań stanowiących część planu prowadzenia działań odwrotowych.

Wyjście z walki może być wymuszone lub zamierzone i zgodne z zawczasu opracowanym planem. W zasadzie może być ono przeprowadzone o każdej porze dnia i nocy, jednak uważa się, że najlepiej wykonywać je przy złej widoczności. Noc i zła widoczność znacznie ograniczają działania lotnictwa przeciwnika, utrudniają mu obserwację naziemną i powietrzną, a obrońcy ułatwiają wprowadzenie przeciwnika w błąd co do prawdziwych zamiarów. Ponadto noc pozwala na skryte wycofanie z walki zasadniczego zgrupowania i stawianie przeciwnikowi oporu nieznacznymi siłami. Wycofanie się, jak podkreślają regulaminy amerykańskie, może nastąpić tylko po uzyskaniu zgody wyższego przełożonego.

Skrytość działań oraz zgranie ich z użyciem broni jądrowej i kontratakami wykonywanymi w celu odwrócenia uwagi przeciwnika, są gwarancją powodzenia. Plany wyjścia z walki powinny zawczasu przewidywać niezbędne sposoby przeciwdziałania, w razie zauważenia przez przeciwnika momentu rozpoczęcia wycofywania się. Aby wychodzenie z walki przebiegało pomyślnie, powinno się odbywać nocą lub w warunkach ograniczonej widoczności, przy posiadaniu przewagi w powietrzu i wykorzystaniu zakrytych odcinków terenu oraz zasłon dymnych.

Wyjście z walki odbywa się w następującym porządku: W pierwszej kolejności odchodzą wojska przeznaczone do przygotowania i obsadzenia tyłowych rubieży obronnych, następnie — oddziały (pododdziały) tyłowe i obsługi, które wycofuje się ze względu na ich bezpieczeństwo, potrzebę zwolnienia rejonów tyłowych dla wycofania oddziałów i pododdziałów bojowych, wcześniejszej organizacji zaopatrywania, przygotowania i odbudowy dróg itd. W ślad za nimi, w określonym czasie, odchodzą do wyznaczonych rejonów ześrodkowania oddziały i pododdziały znajdujące się w pierwszym rzucie. Jednostki artylerii, prowadząc ogień do przeciwnika, wycofują się razem z pododdziałami wspieranymi. W celu zapewnienia wycofującym się wojskom ciągłego wsparcia ogniowego, oddziały artylerii

uzgadniają z nimi porządek i kolejność odejścia. Jako ostatnie wycofują się oddziały i pododdziały osłaniające odejście sił głównych. Prowadzą one działania bojowe zgodnie z otrzymanym zadaniem, którego treścią może być: utrzymanie kontaktu bojowego z przeciwnikiem, prowadzenie walki przez określony czas lub do chwili, gdy przeciwnik zmusi je siłą do wycofania.

Wyjście z walki uważane jest za zakończone wówczas, gdy oddziały i pododdziały (związki) wycofają się na tylne rubieże (pozycje) obrony lub do rejonów koncentracji położonych poza tymi rubieżami (pozycjami).

Działania opóźniające traktowane są jako pewna odmiana obrony i jedna z form działań odwrotowych. Działania te prowadzą zazwyczaj wojska pierwszego rzutu, które przeszły do obrony ruchowej. Ich celem jest zadanie nacierającemu przeciwnikowi jak największych strat i zatrzymanie go na określonych rubieżach bez angażowania się w przewlekłą walkę. Według regulaminów sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych, do prowadzenia działań opóźniających najlepiej jest używać oddziałów i związków pancernych lub zmechanizowanych, które dzięki swej ruchliwości, elastycznej organizacji i możliwości rażenia przeciwnika ogniem na znacznych odległościach, zdolne są do prowadzenia działań opóźniających z większym powodzeniem niż oddziały i związki taktyczne piechoty.

Oddziały i pododdziały wojsk pancernych zajmują rubieże i stanowiska bojowe zapewniające maksymalne wykorzystanie ich siły ognia przed przednim skrajem. Czołgi uważane są za niezawodny środek podczas organizacji obrony w ograniczonym czasie i na nie przygotowanych rubieżach. Dlatego przy odchodzeniu wojsk na kolejną rubież opóźniania w dzień, czołgi zwykle wycofują się ostatnie. Są one również wykorzystywane jako środki przeciwpancerne, a także do wykonywania kontrataków, osłony skrzydeł i organizowania zasadzek.

Działania opóźniające, jak ujmują to regulaminy sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych, mogą być prowadzone w oparciu o jedną pozycję, na pozycjach pośrednich i zapasowych lub kolejno na wszystkich wymienionych pozycjach.

Opóźnianie na kolejno zajmowanych pozycjach uważane jest za najbardziej celowy sposób działań. Stosuje się je wówczas, gdy obrońca rozporządza odpowiednią przestrzenią umożliwiającą prowadzenie działań bojowych na znacznej głębokości, gdy zachodzi konieczność zatrzymania posuwającego się przeciwnika w możliwie jak najkrótszym czasie, a także gdy warunki zapewniają przygotowanie kolejnych rubieży i pozycji opóźniających.

Przygotowanie i rozbudowa pozycji opóźniania zależy od posiadanego czasu, sił i środków, charakteru terenu, a także od tego, na jak długo broniące się na danej rubieży wojska muszą powstrzymać

przeciwnika. Znaczne szerokości pasów działań i duże głębokości ugrupowań bojowych nie pozwalają wojskom prowadzącym działania opóźniające na tworzenie ciągłych frontów na rubieżach opóźniania. Dlatego wojska na ogół obsadzają i bronią tylko najważniejszych z taktycznego punktu widzenia rubieży i obiektów. Nie obsadzone przez wojska luki są osłaniane ogniem. Ponadto wystawia się posterunki obserwacyjne i organizuje patrolowanie terenu.

Podczas przygotowania pozycji dla działań opóźniających, szczególną uwagę zwraca się na umiejętne wykorzystanie właściwości terenu. Na dogodnych odcinkach i obiektach terenowych, znajdujących się między rubieżami i pozycjami opóźniania, należy urządzać punkty oporu, budować zapory i dokonywać niszczeń. Przed pozycjami i punktami oporu mogą być budowane proste umocnienia polowe dla pododdziałów ubezpieczeń bojowych. Niedobór sił i środków powinien być rekompensowany przez umiejętne rozmieszczenie środków ogniowych, wykorzystanie zapór inżynieryjnych i przeszkód naturalnych.

Pozycje opóźniania należy urządzać, w miarę możliwości, za naturalnymi przeszkodami (rzeki, jeziora, kanały, bagna itp.), rozciągającymi się wzdłuż linii frontu, w odległości zapewniającej wojskom prowadzącym walkę możliwość wycofania się na kolejną pozycję pod osłoną obiektów terenowych, a także zmuszającej przeciwnika do częstych zmian stanowisk ogniowych artylerii i przegrupowania nacierających oddziałów. Ponadto, pozycje opóźniania powinny zapewniać dobre warunki prowadzenia obserwacji na jak największą odległość oraz dobre pole ostrzału i skryte drogi odejścia. W trudno dostępnym terenie, gdzie działania opóźniające prowadzone są przede wszystkim przez piechotę, odległości między kolejnymi pozycjami będą zazwyczaj mniejsze.

Przy wyborze pozycji należy uwzględniać istniejące przeszkody naturalne oraz możliwość urządzania zapór w postaci zatopień i zniszczeń, pól minowych i fugasów jądrowych, szczególnie na tych odcinkach i kierunkach, na których przewiduje się działania wojsk pancernych i zmechanizowanych przeciwnika.

Główne pozycje (rubieże), na których planuje się opóźnianie, nie są jednakowo rozbudowywane pod względem inżynieryjnym. Najlepiej należy przygotowywać rubieże, które obsadzają wojska przed rozpoczęciem natarcia przeciwnika. Przed każdą rubieżą opóźniania buduje się zawczasu system różnorodnych zapór. Mosty, drogi i ważne obiekty znajdujące się na ich terenie przygotowywane są do zniszczenia. Ostatnią rubież przygotowuje się z reguły za jakąkolwiek przeszkodą naturalną, najlepiej za przeszkodą wodną.

Podczas prowadzenia działań opóźniających decydującego znaczenia nabiera przygotowanie kolejnych pozycji opóźniania. Dla wykonania tego zadania, oddziały znajdujące się na przedniej po-

zycji (rubieży) opóźniania wydzielają część sił i środków, które na krótko przed rozpoczęciem wycofywania się kierowane są na kolejną pozycję w celu zabezpieczenia ich odejścia.

Przy inżynieryjnej rozbudowie terenu uwzględnia się również potrzeby organizacji systemu ognia i przewidywane ugrupowanie wojsk. System zapór inżynieryjnych powinien ułatwiać rozczłonkowanie zgrupowania przeciwnika, izolowanie od siebie nacierających zgrupowań, dezorganizować ich współdziałanie ogniowe i taktyczne oraz zmuszać przeciwnika do działania na kierunkach najbardziej dogodnych dla wojsk prowadzących działania opóźniające. Ponadto, umiejętne wykorzystanie przeszkód i zapór powinno w znacznym stopniu ułatwić wojskom prowadzenie działań opóźniających. Umiejętne wykorzystanie zapór inżynieryjnych i przeszkód naturalnych, osłanianych ogniem artylerii i moździerzy, jest dla wojsk opóźniających skutecznym środkiem zmuszania nacierającego do skupienia sił w taki sposób, by stanowiły one dogodny cel dla uderzeń jądrowych.

Inną cechą charakterystyczną działań opóźniających jest to, że pozycje opóźniania są przygotowywane na znacznie mniejszych odległościach, aniżeli w innych rodzajach obrony. Braki w rozbudowie fortyfikacyjnej należy rekompensować szerokim stosowaniem wszelkiego rodzaju zapór, zwłaszcza fugasów jądrowych oraz skażaniem odcinków terenu bojowymi środkami trującymi, substancjami radioaktywnymi i bakteriologicznymi.

Szerokość pasów i odcinków obrony podczas prowadzenia działań opóźniających jest dwukrotnie większa niż w obronie. Aby obsadzić tak szerokie odcinki frontu, należy rozmieszczać w punktach oporu dogodnych do prowadzenia obrony dużą liczbę małych pododdziałów (kompania, pluton) oraz powiększać odstęp między sąsiadującymi ze sobą rejonami obrony. Luki między pododdziałami powinny jednak zapewnić możliwość wzajemnego wsparcia ogniowego.

Ugrupowanie bojowe oddziałów opóźniających zależy od zadania bojowego, szerokości i głębokości pasa działania, czasu powstrzymywania przeciwnika, właściwości terenu i charakteru działań przeciwnika. Ugrupowanie bojowe oddziałów podczas działań powinno mieć odpowiednią głębokość, aby mogło zapewniać możliwość powstrzymania przeciwnika, ograniczyć mu swobodę manewru w głębi, zadać znaczne straty oraz stwarzać dogodne warunki do wyjścia z walki i wycofania się oddziałów i pododdziałów na kolejną rubież oporu.

Podczas działań opóźniających nie zakłada się całkowitego rozbicia przeciwnika. Ich celem jest stworzenie dogodnych warunków do osiągnięcia powodzenia w późniejszym etapie bitwy, to jest w natarciu.

Działania opóźniające mogą obejmować: walkę na pierwszej pozycji opóźniania, wyjście z walki i wycofanie na kolejną pozycję, działania bojowe na kilku pośrednich pozycjach (rubieżach) i pomiędzy nimi, wykonywanie kontrataków. Wojska prowadzące działania opóźniające powinny stawiać zacięty opór, stale stwarzać zagrożenie dla przeciwnika i zmuszać go do rozwijania sił głównych przed każdą pozycją opóźniania.

Czołgi, artyleria i broń ciężka piechoty powinny zajmować stanowiska wysunięte jak najdalej do przodu, aby za pomocą ognia prowadzonego na duże odległości maksymalnie hamować posuwanie się przeciwnika. Czołgi i środki przeciwpancerne, zajmujące stanowiska na spodziewanych kierunkach działania czołgów przeciwnika, otwierają ogień z chwilą pojawienia się celów w zasięgu skutecznego ognia.

Oddziały wycofujące się na kolejne pozycje powinny zachowywać niezbędną głębokość ugrupowania bojowego i zabezpieczać wyjście z walki oddziałów znajdujących się w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem. Wykonywane kontrataki mają z zasady ograniczony cel — powstrzymanie i zdeorganizowanie nacierających wojsk przeciwnika oraz stworzenie własnym wojskom możliwości wyjścia z walki.

Walka o utrzymanie pozycji opóźniania rozpoczyna się od działań artylerii dalekonośnej i uderzeń lotnictwa. Na rozkaz wyższego dowódcy, przeciwko zbliżającym się wojskom przeciwnika może zostać użyta broń jądrowa. Z chwilą rozwinięcia się sił głównych przeciwnika do walki, dowódca powinien zdecydować, czy wycofać pododdziały brygad pierwszego rzutu z pierwszej pozycji opóźniania, czy bronić jej do zapadnięcia ciemności. Jeżeli dowódca postanowił wycofać wojska z pierwszej pozycji opóźniania, mogą one od razu rozpocząć ruch na drugą pozycję opóźniania lub odchodzić stopniowo na kolejne rubieże pośrednie, w celu zabezpieczenia wycofania się odwodów lub drugich rzutów.

W zasadzie taktyka pododdziałów piechoty w działaniach opóźniających niewiele różni się od sposobu działań w obronie. Jedną z różnic jest unikanie przeciągających się walk. Nie należy również stwarzać przeciwnikowi szansy zbliżenia się bezpośrednio do pozycji opóźniania, aby nie dopuścić do rozbicia głównego zgrupowania wojsk własnych. W niektórych sytuacjach przewiduje się pozostawienie pododdziałów na pozycjach z góry skazanych na zagładę, z zadaniem prowadzenia przewlekłych walk i umożliwienia wyjścia z walki siłom głównym.

Odejście jest jedną z odmian działań odwrotowych. Są to takie działania, w których wojska, dążąc do uniknięcia walki, planowo wykonują zamierzony manewr odwrotowy, bez nacisku ze strony

przeciwnika. Manewr ten może być przeprowadzony po wyjściu z walki lub w warunkach braku styczności z przeciwnikiem.

Odejście, jeśli poprzedza je wyjście z walki, rozpoczyna się po oderwaniu od przeciwnika sił głównych i sformowaniu kolumn marszowych. Jest to w istocie marsz od frontu — do tyłu. Siły główne odchodzą w kolumnach marszowych, ugrupowanych w odwrotnym kierunku niż podczas marszu w przewidywaniu spotkania z przeciwnikiem.

Ugrupowanie marszowe oddziału w czasie odejścia zależy będzie od istniejącej sieci dróg i charakteru działań przeciwnika. Za najbardziej celowe uważa się jednak wyznaczenie każdej brygadzie oddzielnej drogi, aby nie tworzyć zbyt dużego skupienia wojsk i aby oddziały sił głównych mogły odchodzić jednocześnie.

Organizacja osłony odejścia zależy od jego głębokości i charakteru działań przeciwnika. Jeżeli odejście przebiega w krótkim czasie, np. w ciągu jednej nocy, osłonę wycofywania powierza się oddziałom osłonowym. Gdy odejście przeciągnie się na następny dzień, organizuje się ubezpieczenie marszowe. Każda kolumna wysyła ariergardy, oddziały przednie i boczne. Ariergardy stanowią trzon sił osłaniających każdą kolumnę przed niespodziewanym atakiem sił głównych, a także niewielkich grup przeciwnika. Jej siła i skład zależą od sytuacji. Jednak zawsze powinna ona być zdolna do wykonania postawionego zadania, bez pomocy sił głównych.

W celu zapobieżenia powstawaniu skupisk wojsk w ważnych punktach przemarszu — zwłaszcza w miastach, przy mostach i w ciaśninach — wystawia się posterunki regulacji ruchu. W miejscach tych organizuje się obronę przeciwlotniczą i przeciwpancerną oraz obronę przed bronią masowego rażenia.

Dużą wagę przywiązuje się do lotniczego zabezpieczenia odejścia wojsk. Zadaniem lotnictwa taktycznego jest osłona sił głównych i wsparcie walk ariergardy. W celu zabezpieczenia odejścia wojsk może być również użyta broń jądrowa. Do przerzucania wojsk podczas odejścia wykorzystuje się również śmigłowce. Ze względu na potrzebę maskowania i utrzymania w skrytości odejścia wojsk, należy przestrzegać ciszy radiowej.

2. BATALION ZMECHANIZOWANY (BATALION CZOŁGÓW) W DZIAŁANIACH ODWROTOWYCH

Batalion zmechanizowany (batalion czołgów) prowadzi działania odwrotowe w celu powstrzymania i zmuszenia do rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe przegrupowujących się lub nacierających w ugrupowaniu przedbojowym oddziałów przeciwnika, zadania mu strat, zwłaszcza w broni pancernej, rozpoznania jego sił i zamiaru działań oraz wprowadzenia go w błąd co do przebiegu przedniego skraju i systemu obrony wojsk własnych.

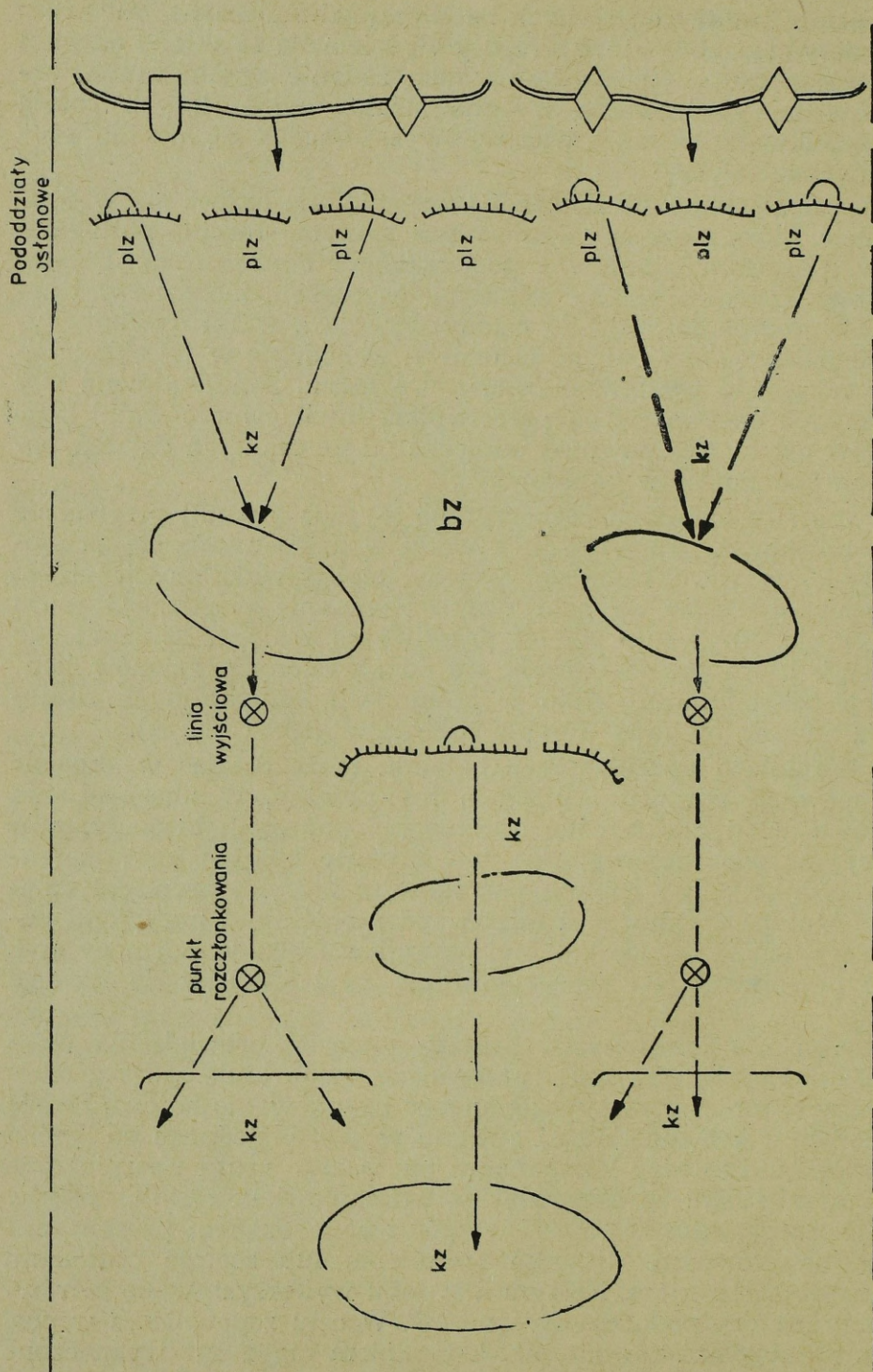
Wyjście z walki sił głównych batalionu zabezpieczane jest przez pododdziały osłonowe, które z reguły wydziela się ze składu odwodu lub drugiego rzutu. Spoczywa na nich zadanie zahamowania, zatrzymania lub skierowania w inną stronę wykonujących pościg wojsk przeciwnika, a także wsparcie wycofujących się z walki pododdziałów czołowych.

Jako osłonę batalion wydziela kompanię znajdującą się w drugim rzucie, która może być wzmocniona jednym—dwoma plutonami czołgów, plutonem saperów i pododdziałem chemicznym. Działania bojowe kompanii osłony wspierane są ogniem moździerzy i artylerii. W przypadku, gdy do osłony wyjścia z walki dywizji wydzielono jeden ogólny oddział osłonowy, wchodzące w jej skład bataliony mogą nie wystawiać osłony. Do czasu, zanim główne siły batalionu nie oderwą się od przeciwnika, intensywność walki pododdziałów osłony nie powinna odbiegać od normalnych działań pozostałych pododdziałów batalionu.

Główne siły batalionu rozpoczynają wyjście z walki przeważnie po zapadnięciu mroku. Wyjście z walki w dzień uważa się za możliwe tylko w warunkach złej pogody, słabej widoczności lub po osiągnięciu sukcesów na polu walki. Kompanie pierwszego rzutu rozpoczynają odrywanie się od przeciwnika małymi grupami lub plutonami, które przemieszczają się do określonych rejonów koncentracji (ześrodkowań), skąd w kolumnach kompanijnych rozpoczynają odwrót, by zająć kolejne rubieże w głębi (rys. 31).

W działaniach opóźniających batalion może działać w składzie sił osłonowych korpusu armijnego lub dywizji, w ubezpieczeniu ogólnym dywizji i w ramach ubezpieczeń bojowych brygady, prowadzącej obronę ruchową. Batalion zajmuje kolejno pozycje (rubieże) opóźniania lub rubieże pośrednie, z których prowadzi działania opóźniające. Odległości między poszczególnymi pozycjami powinny zapewniać zajęcie kolejnej pozycji w ciągu jednej nocy oraz zmusić przeciwnika do przegrupowania sił i środków do nowego natarcia.

Batalion zmechanizowany, przeznaczony do prowadzenia działań opóźniających, otrzymuje przeważnie dwukrotnie szerszy odcinek niż w obronie. Z tego względu jego ugrupowanie bojowe będzie się składało z jednego rzutu i odwodu w sile od jednego do dwóch plutonów. Luki między kompaniami pierwszego rzutu ubezpieczane są patrolami i ogniem. Przydzielona batalionowi kompania czołgów jest wykorzystywana w całości wspólnie z pododdziałem przeciwpancernym na głównym kierunku opóźniania lub zostaje plutonami rozdzielona kompaniom. Na tym kierunku wykorzystywane są również przydzielone pododdziały saperów. W celu zapewnienia współdziałania i ciągłości dowodzenia, kompaniom mogą być wyznaczone odcinki działań opóźniających lub rubieże stanowisk obronnych.

Rys. 31. Wyjście z walki batalionu zmechanizowanego w nocy (variant)

Działania opóźniające batalionu zmechanizowanego (czołgów) charakteryzować się będą dużą aktywnością obrony na kolejno zajmowanych pozycjach (rubieżach), bez długotrwałego wiązania się walką z przeciwnikiem. Samo wycofanie się batalionu i przejście do obrony na kolejnej rubieży odbywa się całością sił równocześnie lub kolejno pododdziałami.

Batalion zmechanizowany (czołgów) rozpoczyna działania opóźniające od obrony, zorganizowanej w oparciu o dobrze rozbudowane rejonny obrony i punkty oporu.

W działaniach opóźniających, jako pierwsza rozpoczyna walkę artyleria. Jej ogień na pierwsze rzuty zbliżającego się przeciwnika otwierany jest na maksymalnych donośnościach skutecznego ognia, w celu dezorganizacji przygotowań przeciwnika do walki i opóźnienia rozpoczęcia natarcia. Zmasowany ogień wszystkich środków ogniowych batalionu, prowadzony na całej szerokości jego odcinka działania, powinien wprowadzić w błąd przeciwnika co do sił obrońcy i zmusić go do wczesnego rozwinięcia sił głównych. Dla zwiększenia skuteczności ognia, część środków kompanii pierwszego rzutu i odwodu może być wysunięta na stanowiska ogniowe przed przedni skraj obrony.

W miarę zbliżania się przeciwnika, wzrasta intensywność ognia prowadzonego przez batalion. Z chwilą, gdy przeciwnik zbliży się na tyle, że dalsza obrona grozi długotrwałym związaniem się z nim walką, batalion rozpoczyna wycofywanie się. W zależności od sytuacji bojowej i warunków terenowych, jest ono realizowane jednym ciągiem lub kilkoma skokami, przy nieustannym oddziaływaniu na przeciwnika ogniem, aż do czasu osiągnięcia kolejnej, przygotowanej w głębi rubieży obronnej.

Na kolejnej rubieży obronnej batalion powinien powstrzymywać natarcie przeciwnika możliwie jak najdłużej, zadając mu jak największe straty. Ponadto, silny i stale potęgujący się ogień batalionu powinien utwierdzać przeciwnika, że nawiązał styczność z główną rubieżą obrony stałej i zmusić go do rozwinięcia wszystkich sił i ujawnienia swego zamiaru.

Ponowny zamiar przejścia batalionu od działań obronnych do opóźniających powinien być możliwie długo maskowany przed przeciwnikiem. W tym celu niezbędne jest przede wszystkim prowadzenie przez cały czas ognia o jednakowym natężeniu. Dobre efekty zapewnia także maskowanie elektroniczne.

W tym okresie dla wsparcia działań pododdziałów, związanych bezpośrednią walką z przeciwnikiem i umożliwienia im wycofania się, mogą być wykonywane kontrataki siłami odwodów pierwszych rzutów. Na ogół prowadzone są one na skrzydła zgrupowań uderzeniowych przeciwnika.

Ciągłe zmiany rodzajów walki przez pododdziały batalionu, począwszy od obrony poprzez aktywne działania opóźniające i lokalne ataki, utrudniają przeciwnikowi rozpoznanie broniących się przed nim sił i zmuszają go do wczesnego rozwinięcia wojsk i ujawnienia zamiaru prowadzenia walki.

Działania opóźniające uważa się za zakończone wtedy, gdy batalion wycofa się za ugrupowanie obronne własnych wojsk przygotowanych do walki.

Podczas odejścia (odwrotu) batalion zmechanizowany może znajdować się w składzie sił głównych brygady lub stanowić ariergardę dywizji. Batalion wydzielony do ariergardy wzmacniany jest czołgami, artylerią, środkami przeciwlotniczymi, saperami i pododdziałami chemicznymi. W szczególnych przypadkach ariergardę stanowić może batalion czołgów wzmocniony piechotą. Jeżeli pozwala na to sytuacja, ariergarda odchodzi w kolumnie marszowej. Jeżeli jednak przeciwnik znajduje się w bezpośredniej styczności z nią, prowadzi ona walkę metodą działań opóźniających.

3. BRYGADA W DZIAŁANIACH ODWROTOWYCH

Celem działań odwrotowych brygady jest zyskanie na czasie lub stworzenie dogodnych warunków do prowadzenia kolejnych działań bojowych, nawet za cenę utraty terenu.

Wyjście z walki. Brygada zmechanizowana (pancerna) może organizować wyjście z walki, działając w ugrupowaniu bojowym dywizji lub jako oddział osłonowy. W celu zabezpieczenia wyjścia z walki i ześrodkowania sił głównych, brygada działająca jako oddział osłonowy dywizji powinna zawczasu obsadzić rubież osłony oddaloną o 8—12 km od przedniego skraju przedniego rejonu obrony.

Jeżeli pozwalają warunki terenowe, wojska osłony powinny zajmować pozycje skrzydłowe, położone w taki sposób, by można było skutecznie ubezpieczyć wycofanie się z walki sił głównych i zmusić przeciwnika do manewru, co zapewni wygraną w czasie. Dowódca wojsk osłony zwykle pozostawia w swoim odwrocie jedną trzecią sił.

Wyjście brygady z walki poprzedzone jest jej walką w pierwszym rzucie dywizji. Jeżeli brygada wychodzi z walki planowo, dzieje się to na ogół w nocy. Pomyślne wyjście zależy przede wszystkim od wprowadzenia przeciwnika w błąd, a także sprawnego dowodzenia.

W celu zmylenia przeciwnika i zapewnienia skrytego wyjścia z walki, oddziały i pododdziały wchodzące w skład brygady powinny wycofywać się skrycie, przez prowadzenie ognia i oświetlenie terenu stwarzać pozory normalnych działań bojowych, utrzymywać dotychczasowy reżim pracy środków radiotechnicznych, stosować

maskowanie i dokonywać rzekomych przemieszczeń w ten sposób, by stwarzały one pozory luzowania oraz wykorzystywać pozycje pozorne.

Przy braku nacisku ze strony przeciwnika, brygada wychodzi z walki pod osłoną niewielkich grup wyznaczonych do podtrzymania styczności bojowej z przeciwnikiem. Grupy te wydzielają ze składu pododdziałów piechoty (zmechanizowanych) dowódca brygady i dowódca batalionów. Liczebność tych grup nie powinna przekraczać jednej trzeciej stanu osobowego brygady.

W plutonowych rejonach obrony kompanii pierwszego rzutu dla osłony wojsk nocą pozostawia się zazwyczaj po jednej drużynie. Stawiając opór przeciwnikowi i prowadząc ogień, stwarzają one wrażenie, że w ugrupowaniu bojowym wzdłuż całej linii frontu nie zaszły żadne zmiany. W rejonach obrony drugich rzutów każdej kompanii pozostawia się również po jednej drużynie z zadaniem patrolowania i odpierania niewielkich grup lub patroli przeciwnika. W rejonie obrony każdej z kompanii drugiego rzutu batalionu również pozostawia się jedną—dwie drużyny. W ten sposób w rejonie obrony batalionu pozostają pododdziały osłonowe w sile do wzmocnienia kompanii.

Swoim działaniem grupy osłonowe powinny wprowadzać przeciwnika w błąd, stwarzać pozory, że pozycje obrony nadal są obsadzone w pełnym składzie. W tym celu prowadzą one ogień z różnych stanowisk, stosują normalny reżim pracy środków radiotechnicznych oraz pirotechnikę.

Grupy osłonowe wyposaża się w odpowiednie środki transportu. Czas ich wyjścia z walki wyznacza się z takim wyliczeniem, aby mogły one przed świtem wycofać się pod osłonę ubezpieczeń tyłowych. Działaniami grup osłonowych podczas utrzymywania styczności z przeciwnikiem kieruje zwykle szef sztabu batalionu.

W zależności od sytuacji, pododdziały wchodzące w skład brygady odchodzą na kolejną rubież obrony lub do rejonu ześrodkowania. Jeżeli sytuacja na to pozwala, brygada lub bataliony pierwszego rzutu wycofują się na szerokim froncie. Wyznacza się im trasy odejścia, pasy lub kierunki przesuwania się.

Wyjście brygady z walki pod naciskiem przeciwnika zależy od możliwości manewru, siły ogniowej i sprawności dowodzenia. W celu zapewnienia sprawnego wyjścia z walki, przeciwko czołowym oddziałom i pododdziałom przeciwnika oraz ich środkom wsparcia ogniowego może być użyta broń jądrowa oraz inne środki ogniowe. Oddziały i pododdziały pierwszego rzutu odchodzą do tyłu w szybkim tempie, prowadząc działania opóźniające przy pomocy małych pododdziałów.

Działania opóźniające. Brygada może prowadzić działania opóźniające w składzie dywizji lub samodzielnie na korzyść dywizji czy

korpusu. W składzie dywizji, może prowadzić działania opóźniające w pasie przesłaniania korpusu armijnego, a w toku działań obronnych — w strefie obrony korpusu, w celu umożliwienia mu organizacji obrony w głębi. W tym przypadku, brygada może prowadzić działania na głównym lub pomocniczym kierunku opóźniania, w pierwszym lub drugim rzucie dywizji. Oprócz tego, brygada może prowadzić działania opóźniające w pierwszym rzucie dywizji w obronie ruchowej. Samodzielnie, brygada prowadzi działania opóźniające jako wojska osłonowe w pasie przesłaniania dywizji, rzadziej korpusu armijnego oraz w pasie obrony dywizji, w toku działań bojowych.

Brygada, działająca jako siły osłonowe dywizji, ma zadanie — działaniami opóźniającymi, ogniem i działaniami obronno-zaczeptnymi na poszczególnych pozycjach — zmusić przeciwnika do rozwinięcia sił głównych i, wykorzystując dogodny teren, stworzyć warunki do zniszczenia go przede wszystkim uderzeniami jądrowymi. Niekiedy zadaniem brygady może być wprowadzenie przeciwnika w błąd lub okrażenie go. Wykonując te zadania, pododdziały brygady utrzymują inicjatywę i nie wiążą się uporczywymi walkami.

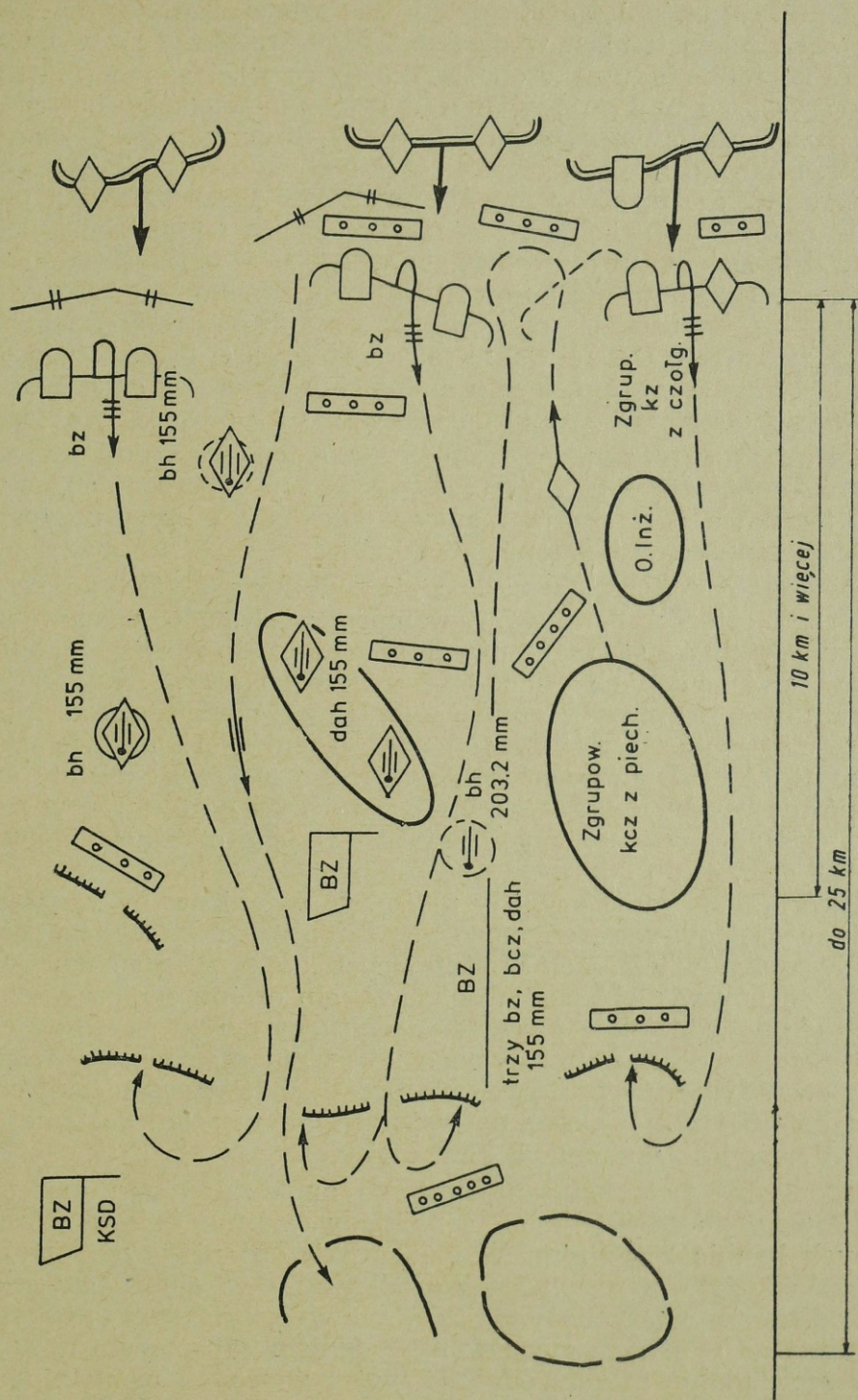
W działaniach opóźniających brygada zazwyczaj obsadza jedną pozycję opóźniania i ugrupowuje się w jeden rzut, wydzielając odwód. Prowadzi ona działania przeważnie na szerokim froncie. Szerokość pasa działania brygady może wynosić do 30 km, a jego głębokość — do 25 km. Jeśli brygada ma bronić przez dłuższy czas jednej pozycji, to szerokość frontu zostaje zmniejszona, a głębokość ugrupowania bojowego wzrasta. Odwód lub drugi rzut rozmieszcza się w ten sposób, by można go było wykorzystać do osłony skrzydeł i zabezpieczenia odejścia pododdziałów pierwszego rzutu. Jeżeli brygada przechodzi do działań opóźniających bez styczności z przeciwnikiem, wówczas z reguły płytszy jest pas przesłaniania. Nie wysyła się ubezpieczeń ogólnych i bojowych, natomiast organizuje się ubezpieczenie bezpośrednie.

Pierwszy rzut brygady w ramach pozycji opóźniania rozbudowuje punkty oporu według zasad normalnej obrony. Na całej szerokości pasa działań buduje się system zapór oraz zakłada przeciwpancerne i przeciwpiechotne pola minowe. Szczególną uwagę zwraca się na przygotowanie do niszczenia mostów, tuneli i innych obiektów. System zapór i przeszkód ma uniemożliwić przejezdnosć określonych odcinków terenu i utrudnić przeciwnikowi manewr, a także przejście do pościgu oraz przyczynić się do zyskania na czasie.

Wielkość i sposób rozbudowy rejonu rozmieszczenia drugiego rzutu lub odwodu zależy od planowanego sposobu prowadzenia działań opóźniających. W działaniach z wykorzystaniem głównych po-

Druga pozycja
odwrótowa

Pierwsza pozycja
odwrótowa

Rys. 32. Ugrupowanie bojowe brygady zmechanizowanej w działaniach opóźniających w pasie przesłaniania

zycji (rubieży) opóźniających, drugi rzut rozmieszcza się na większej głębokości, natomiast w działaniach prowadzonych z wykorzystaniem pośrednich rubieży opóźniania — bliżej.

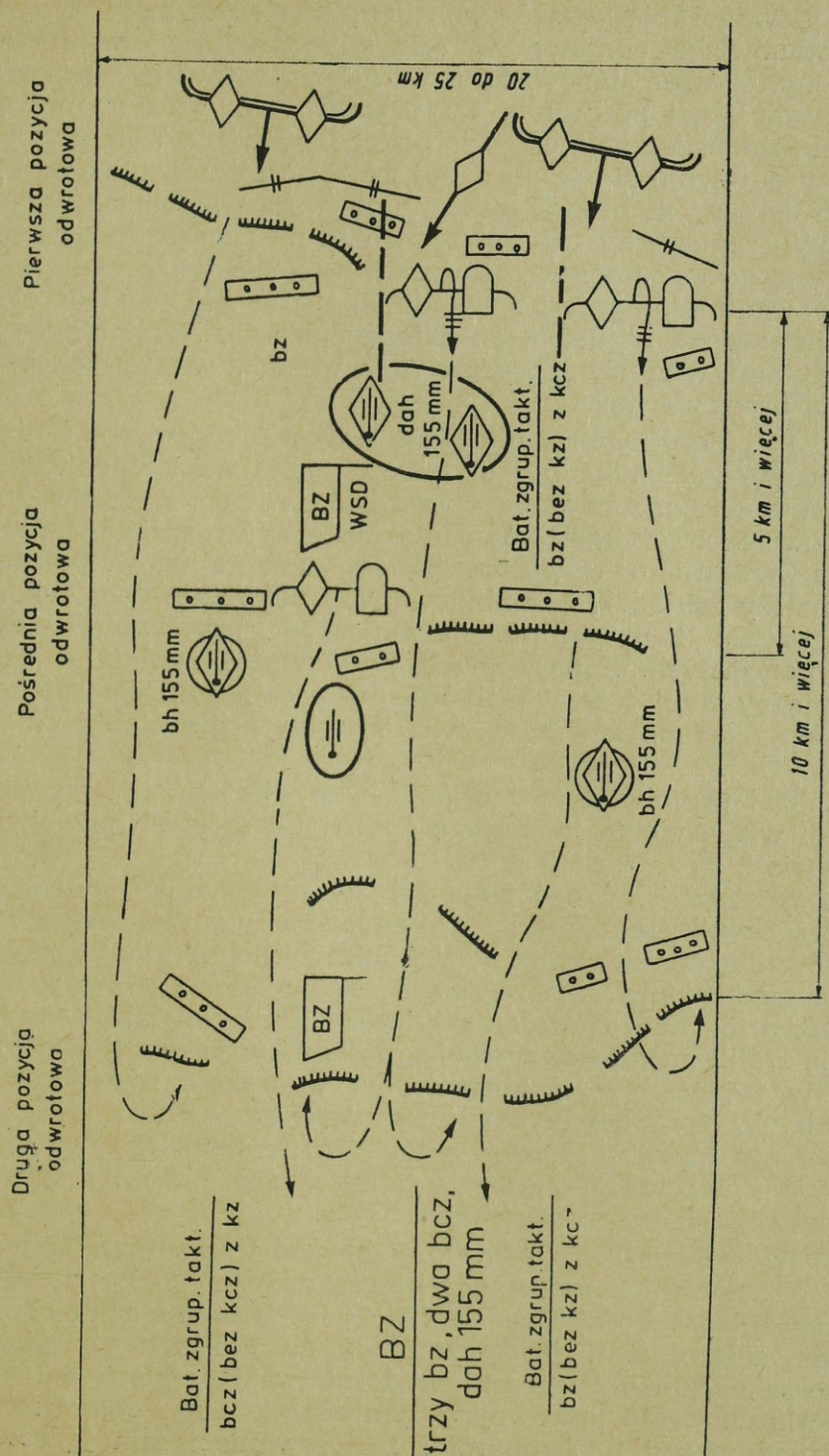
Ugrupowanie bojowe brygady w działaniach opóźniających zależy od siły przeciwnika, składu brygady, otrzymanego wzmocnienia, otrzymanego zadania (szerokość i głębokość odcinka), charakteru terenu i czasu, który ma być uzyskany przez działania opóźniające. Może ono składać się z następujących elementów: pierwszego i drugiego rzutu (odvodu), grupy artylerii oraz odwodu inżynieryjnego. Ugrupowanie bojowe w jednym rzucie jest typowe dla brygady, która prowadzi działania opóźniające na kolejno zajmowanych rubieżach. Ugrupowanie to jest stosowane także wtedy, gdy brygada otrzyma szeroki, lecz o małej głębokości pas działań, a teren stwarza dogodne warunki do oderwania się od przeciwnika.

W dwa rzuty ugrupowuje się brygada wówczas, gdy prowadzi działania opóźniające na pozycjach głównych i pośrednich, a warunki terenowe ograniczają manewr. Niekiedy w tym przypadku może być również wydzielony odwód.

Pierwszy rzut brygady składa się zwykle z dwóch do trzech, wyjątkowo czterech batalionów, wzmocnionych pododdziałami czołgów. Nie wyklucza się także użycia w pierwszym rzucie batalionów czołgów, wzmocnionych pododdziałami zmechanizowanymi. Pierwszy rzut ma za zadanie zmusić siły przeciwnika do rozwinięcia i opóźnić ich natarcie oraz zadać nacierającym wojskom duże straty. W tym celu batalionom pierwszego rzutu wyznacza się odcinki działań opóźniających. Ich szerokość może wynosić do 6 km, a w przypadku działania wzmocnionych batalionów jako oddziałów opóźniających — nawet do 9 km.

Odwód (drugi rzut) brygady może być organizowany w składzie batalionu czołgów wzmocnionego kompanią zmechanizowaną. Zadania odwodu w działaniach opóźniających mogą polegać na: przejściu do obrony w głębi pasa działań w celu osłony ogniem wycofujących się pododdziałów pierwszego rzutu, wsparciu działań pierwszego rzutu na kierunku głównego uderzenia przeciwnika, włączeniu w swój skład wycofujących się pododdziałów, organizacji obrony na kolejnej rubieży oraz na wykorzystaniu każdej dogodnej sytuacji bojowej do wykonania kontrataku.

Organiczny dywizjon samobieżnych haubic 155 mm może być dodatkowo wzmocniony jedną, a niekiedy dwiema bateriami samobieżnych haubic 203,2 mm. W działaniach opóźniających artyleria zwalcza oddziały przeciwnika ześrodkowane w głębi, ogniem na duże odległości wzbrania podejścia, rozwinięcia i przygotowań do natarcia jego wojskom, zmasowanym ogniem zaporowym załamuje rozpoczęcie ataku, osłania odejście wojsk własnych na kolejne rubieże, wspiera kontrataki odwodów i osłania skrzydła.

Rys. 33. Brygada zmechanizowana w działaniach opóźniających z wykorzystaniem pośrednich pozycji odwrotowych (wariant)

Przed główną rubieżą opóźniania urządza się dla artylerii tymczasowe stanowiska ogniowe, w celu bezpośredniego wspierania wojsk osłony. Główne stanowiska ogniowe przygotowuje się między rubieżą zasadniczą i pośrednią, a zapasowe — na rubieży pośredniej, w celu zabezpieczenia odejścia pododdziałów pierwszego rzutu. Artylerię urzutowuje się w głąb. Jej część rozmieszcza się na stanowiskach ogniowych bezpośrednio za pierwszą pozycją opóźniania z takim wyliczeniem, by rażąc przeciwnika na znacznych odległościach, zmusić go do wcześniejszego rozwinięcia, a także maksymalnie zahamować tempo jego posuwania się. Pozostała część artylerii zajmuje stanowiska za drugą pozycją opóźniania. Artylerię wycofuje się rzutami, w czasie gdy przeciwnik wchodzi w strefę skutecznego ognia broni piechoty.

Odwód inżynieryjny brygady może stanowić organiczna kompania inżynieryjno-saperska lub otrzymany, jako wzmocnienie, pododdział saperów. Jeśli brygada otrzyma dodatkowy pododdział saperów, wówczas organiczna kompania może być rozdzielona plutonami jako wzmocnienie do pierwszorzutowych batalionów. Do zadań odwodu należy zakładanie kombinowanych pól minowych, dokonywanie zniszczeń i urządzenie innych zapór przeciwpiechotnych i przeciwpancernych. Zapory przed pozycjami i rubieżami opóźniania, między nimi i w lukach między poszczególnymi rejonami obrony są zakładane zawczasu oraz w toku prowadzenia działań opóźniających.

Pododdział przeciwlotniczy organizowany jest przez brygadę w przypadku wzmocnienia jej częścią dywizjonu artylerii przeciwlotniczej dywizji.

Prowadzenie działań opóźniających, w przypadku braku styczności z przeciwnikiem, rozpoczynają pododdziały rozpoznawcze brygady. Prowadzą one działania na szerokim froncie z zadaniem ustalenia siły przeciwnika, kierunków przegrupowań i prawdopodobnego zamiaru działań. Również artyleria i lotnictwo taktyczne rozpoczynają walkę możliwie wcześnie, wykonując uderzenia na przeciwnika w rejonach ześrodkowań oraz w trakcie rozwijania się i zbliżania. W tym czasie bataliony pierwszego rzutu umacniają swoje pozycje i stawiają przed przednim skrajem obrony zapory inżynieryjne. Zapory na dalszych podejściach do obrony stawiają pododdziały inżynieryjno-saperskie.

Działania opóźniające główne siły brygady rozpoczynają walką obronną z pozycji i rejonów oporu, rozbudowanych na pierwszej rubieży opóźniania. Podchodzące wojska przeciwnika mogą być obciążane uderzeniami jądrowymi już na dalekich podejściach, a zawsze są opóźniane uderzeniami lotnictwa i artylerii dalekiego zasięgu. Użycie broni jądrowej w tym okresie może charakteryzować się wybuchami naziemnymi i zastosowaniem min jądrowych

w celu blokowania ważnych odcinków terenu lub kierunków działań. Uderzenia lotnictwa taktycznego i ogień artylerii, w połączeniu z zaporami inżynieryjnymi na podejściach, powinny maksymalnie opóźnić natarcie przeciwnika. Uzyskany w ten sposób czas należy wykorzystać na właściwe użycie wojsk pierwszego rzutu.

Bataliony pierwszego rzutu otwierają ogień do przeciwnika z chwilą, gdy znajdzie się on w zasięgu ich środków ogniowych. W celu zwalczania wojsk przeciwnika już na dalekich podejściach, wysuwają one część swoich środków ogniowych (czołgów, moździerzy, przeciwpancernych pocisków raketowych i bojowych wozów piechoty) na stanowiska przed przedni skraj obrony. Potęgujący się, w miarę zbliżania przeciwnika, ogień batalionów pierwszego rzutu i środków wsparcia powinien sugerować przeciwnikowi napotkanie silnej pozycji obronnej i zmusić go do wczesnego rozwinięcia sił głównych.

Broniące się pododdziały pierwszego rzutu prowadzą walkę w sposób manewrowy — bezpośrednio na bojowych wozach piechoty lub spieszone z rozbudowanych punktów oporu. W pierwszym przypadku, w okresie ogniowego przygotowania natarcia przez przeciwnika lub gdy znajduje się on jeszcze na dalekich podejściach, zajmują one zakryte rejon y wyczekiwania, z których przechodzą następnie na najbardziej odpowiednie w danej sytuacji bojowej stanowiska. W toku walki następuje częsta zmiana stanowisk ogniowych poszczególnych wozów bojowych oraz całych pododdziałów. W drugim przypadku, spieszona piechota broni się w dobrze rozbudowanych pod względem inżynieryjnym punktach oporu i rejonach obrony, a jej transportery opancerzone wykorzystywane są pododdziałami, z często zmienianych stanowisk ogniowych.

W przypadku, gdy natarcie przeciwnika nie zostanie zatrzymane, a broniącym się pododdziałom pierwszego rzutu zagraża oskrzydlenie lub długotrwałe związanie się walką, bataliony pierwszego rzutu wycofują się. Rozpoczęcie wycofania zabezpieczone jest ogniem artylerii i naprowadzanymi uderzeniami lotnictwa. W tym czasie mogą być również wykonane uderzenia jądrowe. Oderwanie się od przeciwnika powinny ułatwiać liczne zapory inżynieryjne, znajdujące się przed przednim skrajem. Ponadto wycofanie się oddziałów na najbardziej zagrożonym przez przeciwnika kierunku może zabezpieczać odwód brygady, o ile wcześniej nie został on użyty do wzmocnienia obrony wojsk pierwszego rzutu lub nie przeszedł do obrony w głębi. Wycofanie maskowane jest utrzymywaniem dużego natężenia ognia przez odchodzące do tyłu wojska i środki maskowania radioelektronicznego.

W zależności od planowanego przebiegu walki i rzeczywistych działań przeciwnika, bataliony pierwszego rzutu lub oddziały opóźniające brygady wycofują się na kolejną rubież obrony jednym ma-

newrem lub, wykorzystując dogodne rubieże terenowe i zapory, wycofują się skokami pododdziałów, przechodzących na przemian do czasowej obrony. W tym ostatnim przypadku, pododdziały mające zadanie przejść do obrony w głębi są wcześniej wycofywane do tyłu, a ich odejście zabezpieczają pozostałe pododdziały batalionów.

Po wycofaniu się z rubieży obronnej i przejściu do działań opóźniających, oddziały pierwszego rzutu i odwód brygady wykorzystują każdą dogodną sytuację bojową do wykonywania kontrataków. Kontrataki będą prowadzone głównie w celu zadania dużych strat zaskoczonym pododdziałom przeciwnika, zyskania na czasie i odblokowania odciętych pododdziałów i grup.

Odcięte lub rozbite przez przeciwnika pododdziały, o ile nie mają szans na przerwanie się lub odblokowanie kontratakiem odwodu, przechodzą na ogół do działań nieregularnych na tyłach przeciwnika. Ich zadaniem jest wykonywanie zasadzek oraz dezorganizacja dowodzenia i pracy tyłów przeciwnika.

Przeszkody wodne ułatwiają zatrzymanie natarcia przeciwnika i zmuszają go do czasochłonnych przygotowań w celu ich sforsowania. Wykorzystywane są one przeważnie do organizacji czasowej obrony. Z drugiej strony jednak, utrudniają one wycofywanie własnym wojskom i wymagają realizacji wielu skomplikowanych przedsięwzięć. Przede wszystkim niezbędne jest utrzymanie przyczółków mostowych przed przeszkodą wodną, w celu umożliwienia jej pokonania przez siły główne brygady, artylerię, tyły itp. Każdemu batalionowi wyznacza się co najmniej dwa przejścia, które ubezpieczane są pododdziałami w sile wzmocnionego plutonu. W trakcie zbliżania się do przeszkody wodnej bataliony organizują szpice tylne w sile do kompanii lub wykorzystują ubezpieczenie tylne kompanii w sile plutonów. Pod ich osłoną siły główne odrywają się maksymalnie od przeciwnika i wykorzystując istniejące mosty i brody, przeprawiają się na przeciwległy brzeg. Pododdziały inżynieryjne zabezpieczają pokonanie przeszkody wodnej i równocześnie stawiają zapory i przygotowują niszczenie przepraw.

Pododdziały ubezpieczeń tylnych powinny powstrzymać natarcie przeciwnika do czasu pokonania przeszkody wodnej przez całość sił głównych brygady, wycofania środków inżynieryjno-saperskich z wody i zakończenia prac inżynieryjnych. Pododdziały te pokonują przeszkodę wodną przy użyciu własnych środków przeprawowych lub przez mosty przygotowane do wysadzenia. Ich działania wspiera zmasowanym ogniem artyleria i lotnictwo.

Teren lesisty, góry, miejscowości i rejony zurbanizowane ułatwiają prowadzenie działań opóźniających i pozwalają na skuteczne opóźnianie natarcia przeciwnika, zadawanie mu dużych strat i zyskanie na czasie. Każdy z tych rodzajów terenu stwarza dogodne wa-

runki do organizacji czasowej obrony, stawiania zapór inżynieryjnych i likwidacji prób włamania się przeciwnika w głąb obrony. Na terenach tych ułatwione jest wycofanie się, a następnie oderwanie od przeciwnika i przejście do obrony na kolejnej rubieży.

Główny wysiłek działań opóźniających brygady ustalany jest na kierunku najbardziej dogodnym do działań wojsk. Istniejące w ugrupowaniu brygady duże luki i otwarte skrzydła zabezpieczane są pododdziałami rozpoznawczymi i pododdziałami wydzielonymi do dozorowania. Bataliony brygady, na ogół odpowiednio wzmocnione, działają jako oddziały opóźniające.

Odwrót. Brygada może wykonywać odwrót po zakończeniu wyjścia z walki lub gdy dąży do uniknięcia w danej sytuacji walki. Planowo wykonuje ten manewr przy braku nacisku ze strony przeciwnika. Odwrót, jeśli poprzedza go wyjście z walki brygady, rozpoczyna się po oderwaniu sił głównych od przeciwnika i uformowaniu z nich kolumn marszowych. Oderwanie się sił głównych może być poprzedzone uderzeniami jądrowymi i lotnictwa oraz ogniem artylerii. Samo oderwanie się od przeciwnika zabezpieczają szpice tylne i artyleria.

Brygada otrzymuje zwykle pas odejścia, w którym wyznacza trasy marszu dla batalionów. Dowodzenie wojskami na początku odejścia jest scentralizowane, a następnie — w czasie jego trwania — zdecentralizowane. Z chwilą rozpoczęcia odejścia batalionów bojowych, pododdziałom tyłowym wskazuje się drogi, które powinny zwolnić w określonym czasie.

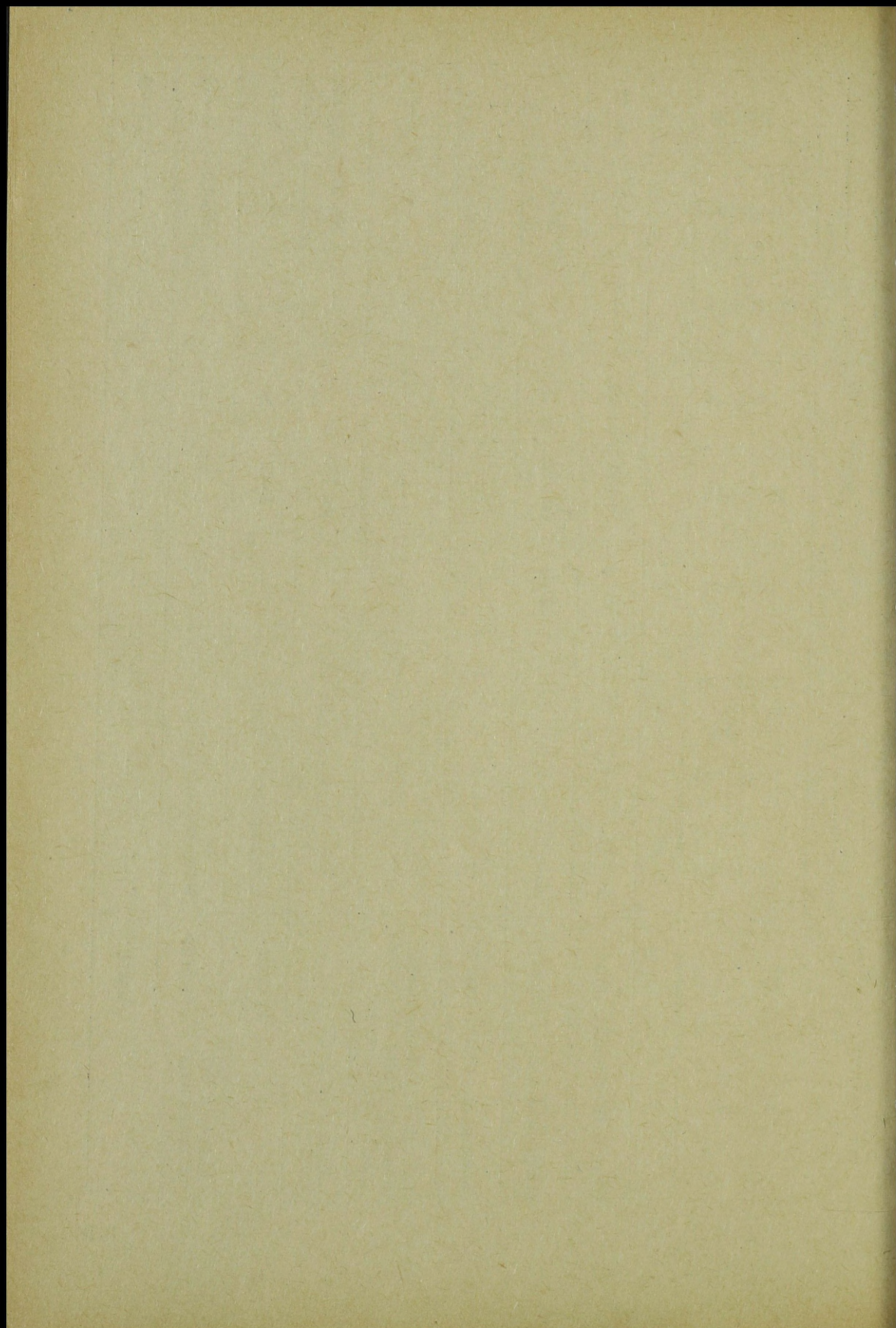
Odejście odbywa się z reguły w następującym porządku: Jako pierwsze odchodzą pododdziały tyłowe i obsługi; na trasach odejścia rozwijają niezbędne składy amunicji, materiałów pędnych i żywności dla potrzeb odchodzących wojsk. Następnie odchodzą siły główne brygady. Bataliony pierwszego rzutu rozpoczynają odejście wówczas, gdy zwiną się w niewielkie kolumny marszowe. W miarę oddalania się od przeciwnika, łączą się one w większe kolumny. Czas i sposób formowania kolumn zależy od sieci dróg i działań przeciwnika.

Aby zapobiec napadowi przeciwnika na tyły i zapewnić niezakłócony odwrót wojsk, brygada wystawia ariergardy przeważnie w sile wzmocnionego batalionu, który prowadzi działania bojowe według zasad obowiązujących w działaniach opóźniających.

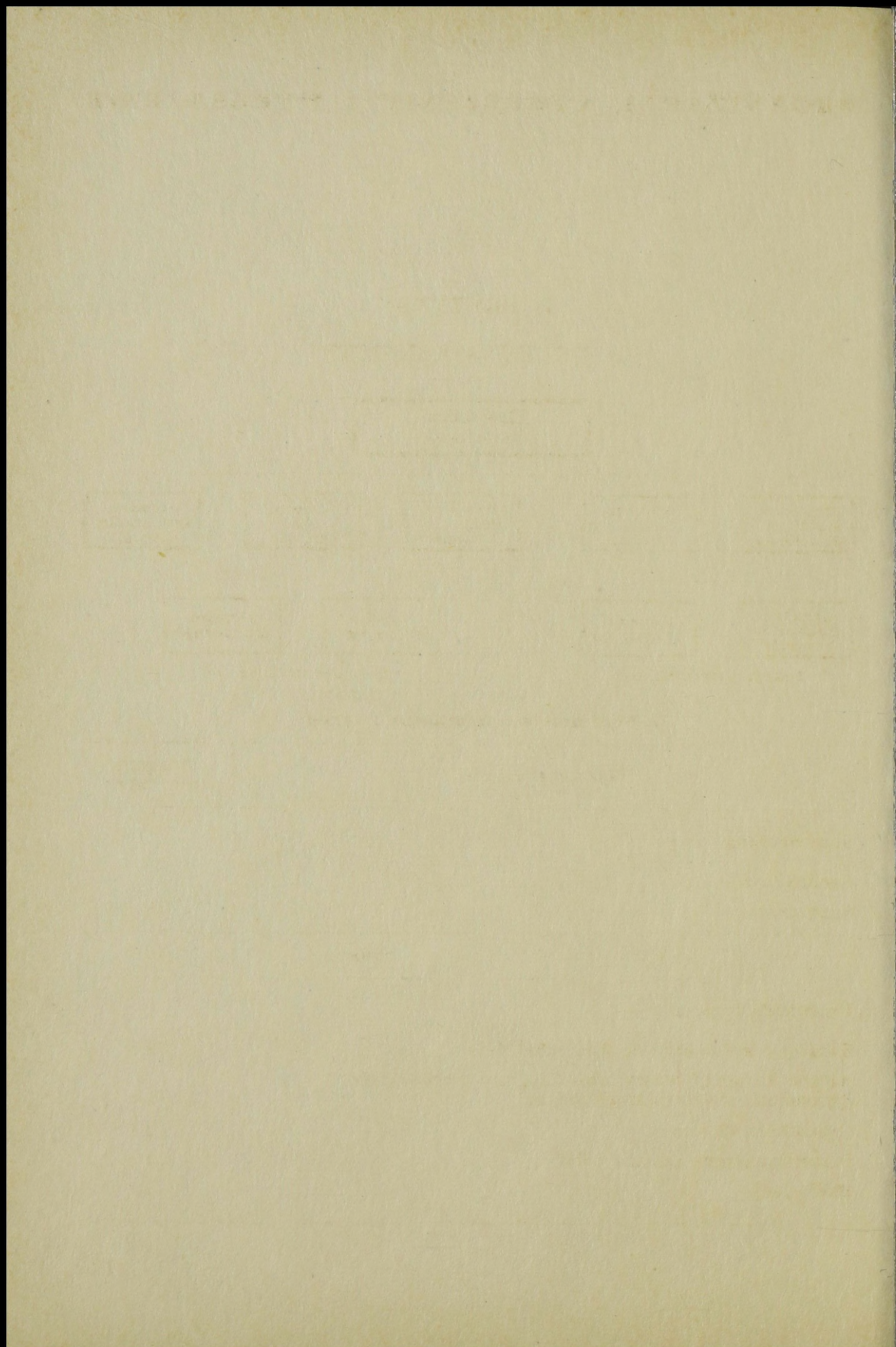
VI. PODSTAWOWE NORMY TAKTYCZNE (w km)

Wyszczególnienie	Oddziały i pododdziały									
	Piechoty i zmechanizowane					Czołgów				
	drużyna	pluton	kompania	batalion	BP i BZ	pluton	kompania	batalion	BPanc	
W n a t a r c i u										
Szerokość odcinka (pasa)	0,12	do 0,3	1,2—1,5	3—4	6—10	0,25—0,5	0,9—1,7	3—4	6—10	
Głębokość ugrupowania bojowego	—	0,1—0,4	1,5—2	3—4	10—15	0,25—0,5	0,9—1,7	3—4	do 10	
Odległość rozmieszczenia drugiego rzutu	—	0,1—0,2	0,7—0,9	.	5—10	—	—	1—2	3—5	
Głębokość zadania		1—1,5	1,5—2	3—5	6—10	—	1,5—2	3—5	6—8	
	następnego	1—1,5	3—4	6—10	15—20	—	3—5	6—10	15—20	
Odległość SD od przedniego skraju	wysuniętego	—	—	0,5—1	1—3	—	—	0,5—1	1—3	
	głównego	w ugrupowaniu bojowym			3—5	—	—	1—2	3—5	
	tyłowego	—	—	—	8—10	—	—	—	—	

Wyszczególnienie	Oddziały i pododdziały									
	Piechoty i zmechanizowane					Czołgów				
	drużyna	pluton	kompania	batalion	BP i BZ	pluton	kompania	batalion	BPanc	
W o b r o n i e										
Szerokość odcinka (pasa)	do 0,12	do 0,75	do 1,5	do 5	10—12	do 0,8	—	5—8	10—12	
Głębokość rejonu obrony	do 0,2	do 0,2	do 1,1	3—4	do 20	do 1,0	—	3—4	—	
Szerokość punktu oporu	—	do 0,4	do 1	—	—	0,4	—	—	—	
Odległość rozmieszczenia drugiego rzutu od przedniego skraju obrony	—	—	0,15—0,5	—	—	—	—	—	—	
Rejon ześrodkowania (w km ²)	—	—	do 25	—	do 150	—	—	do 25	do 150	
Odległość SD od przedniego skraju	wysuniętego	w ugrupowaniu bojowym				—	—	—	3—5	
	głównego	w ugrupowaniu bojowym				do 1,5	—	do 1,5	8—10	
	tyłowego	—	—	—	12—15	—	—	—	12—15	

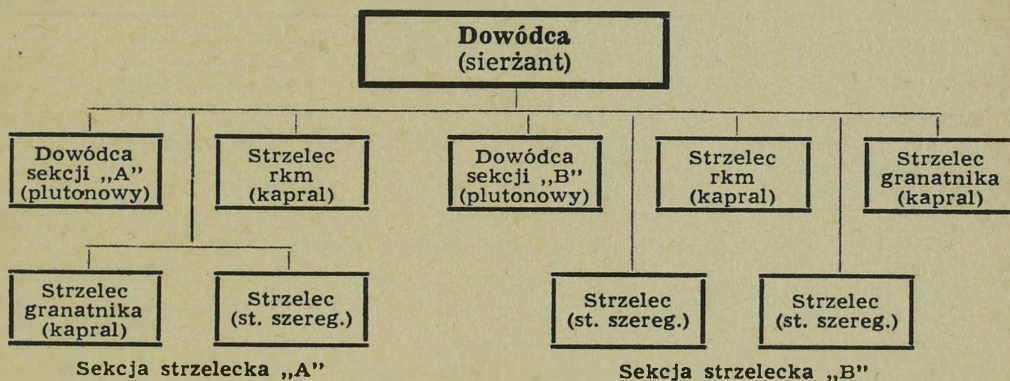
ORGANIZACJA, UZBROJENIE I WYPOSAŻENIE

ORGANIZACJA, UZBROJENIE I WYPOSAŻENIE

I. DRUŻYNA

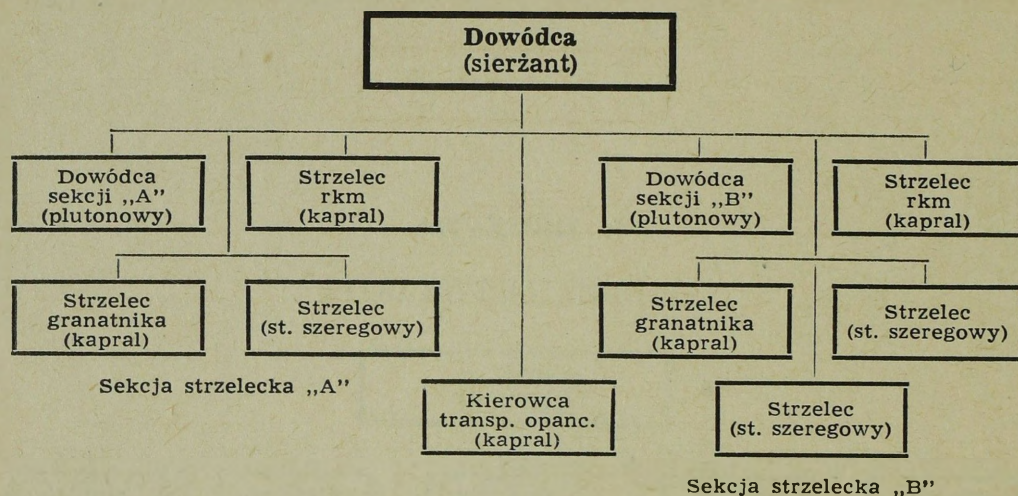
1. DRUŻYNA PIECHOTY

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Drużyna piechoty
Stan liczebny	
Podoficerowie	7
Szeregowi	3
Razem	10
Uzbrojenie i sprzęt	
Karabiny automatyczne 5,56 mm <i>M16A1</i>	8
Ręczne karabiny maszynowe 5,56 mm z dwójnogiem (pojemność magazynka 20 naboí)	2
Granatniki 40 mm	2
Przeciwpancerne pociski <i>LAW</i>	3
Radiostacje	1

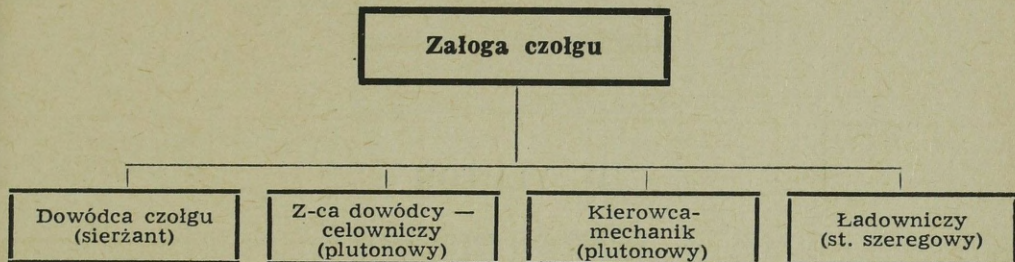
2. DRUŻYNA ZMECHANIZOWANA

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Drużyna zmechanizowana
Stan liczebny	
Podoficerowie	8
Szeregowi	3
Razem	11
Uzbrojenie i sprzęt	
Karabiny automatyczne M16A1	9
Ręczne karabiny maszynowe 5,56 mm z dwójnogiem (pojemność magazynka 20 naboji)	2
Przeciwpancerne pociski LAW	3
Granatniki 40 mm	2
Radiostacje	3

3. DRUŻYNA CZOŁGÓW

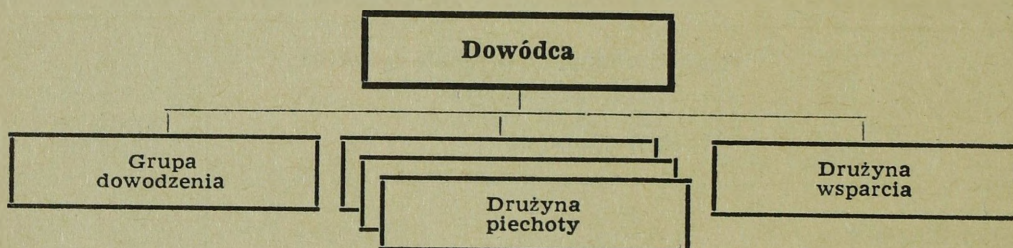

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Drużyna czołgów
Stan liczebny	
Podoficerowie	3
Szeregowi	1
Razem	4
Uzbrojenie i sprzęt	
Pistolety 11,43 mm	4
Pistolety maszynowe	2
Czołgi średnie	1
Radiostacje	1

II. PLUTON

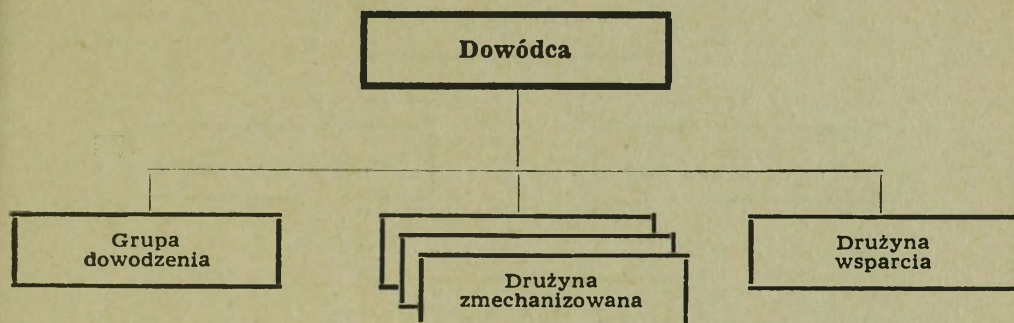
1. PLUTON PIECHOTY

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Grupa dowodzenia	Trzy drużyny (w każdej)	Drużyna wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	1	—	—	1
Podoficerowie	1	7	5	27
Szeregowi	1	3	6	16
Razem	3	10	11	44
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	—	—	8	8
Ręczne karabiny masz. 5,56 mm	—	2	—	6
Karabiny automatyczne 5,56 mm	3	8	3	30
Karabiny maszynowe 7,62 mm	—	—	2	2
Granatniki 40 mm	—	2	—	6
Ppanc pociski kierowane <i>Dragon</i>	—	—	3	3
Ppanc pociski <i>LAW</i>	1	3	—	10
Radiostacje	2	1	1	6

2. PLUTON ZMECHANIZOWANY

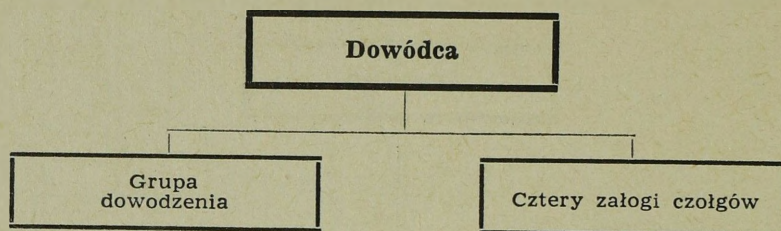

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Grupa dowodzenia	Trzy drużyny (w każdej)	Drużyna wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	1	—	—	1
Podoficerowie	1	8	6	31
Szeregowi	1	3	5	15
Razem	3	11	11	47
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	—	—	8	8
Karabiny automatyczne 5,56 mm	3	9	3	33
Ręczne karabiny masz. 5,56 mm	—	2	—	6
Karabiny maszynowe 7,62 mm	—	1*	2	5
Ppanc pociski LAW	—	3	—	9
Ppanc pociski kierowane <i>Dragon</i>	—	—	3	3
Granatniki 40 mm	—	2	—	6
Transportery opancerzone	—	1	1	4
Radiostacje	5	3	3	17

* Zamontowany na transporterze opancerzonym.

3. PLUTON CZOŁGÓW

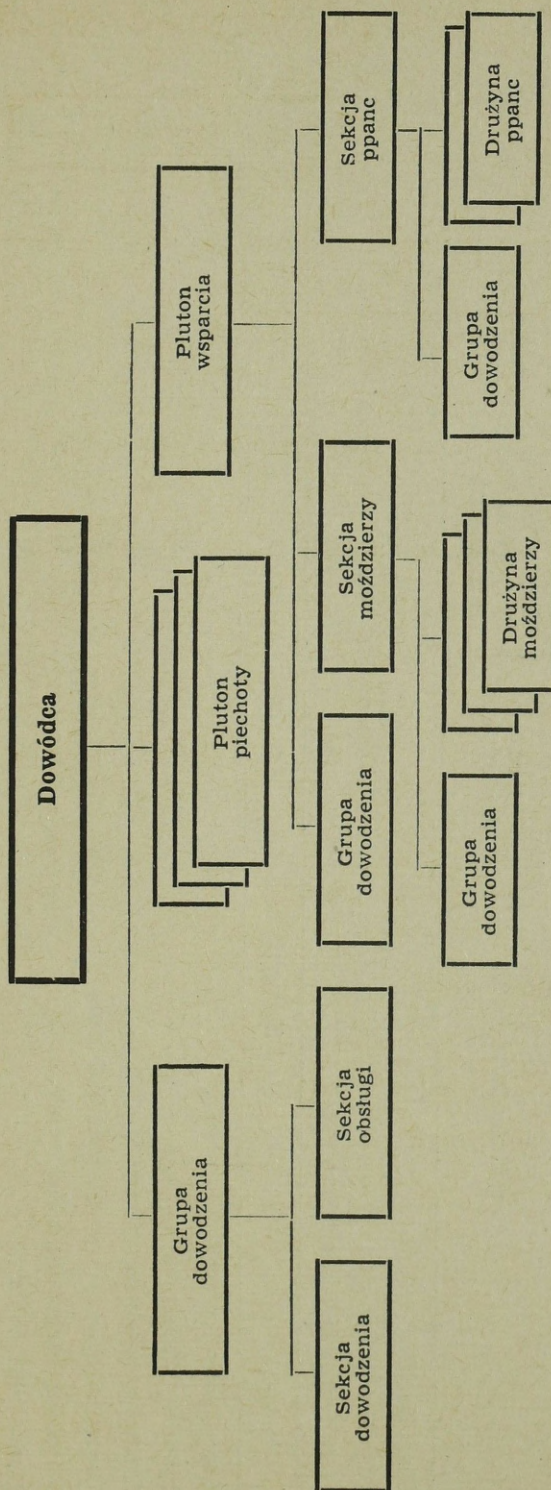

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Grupa dowodzenia	Cztery załogi czołgów (w każdej)	Razem
Stan liczebny			
Oficerowie	1	—	1
Podoficerowie	2	3	14
Szeregowi	1	1	5
Razem	4	4	20
Uzbrojenie i sprzęt			
Pistolety 11,43 mm	4	4	20
Pistolety maszynowe 11,43 mm	2	2	10
Ppanc pociski LAW	1	2	9
Czołgi średnie	1	1	5
Radiostacje	3	1	7

III. KOMPANIA

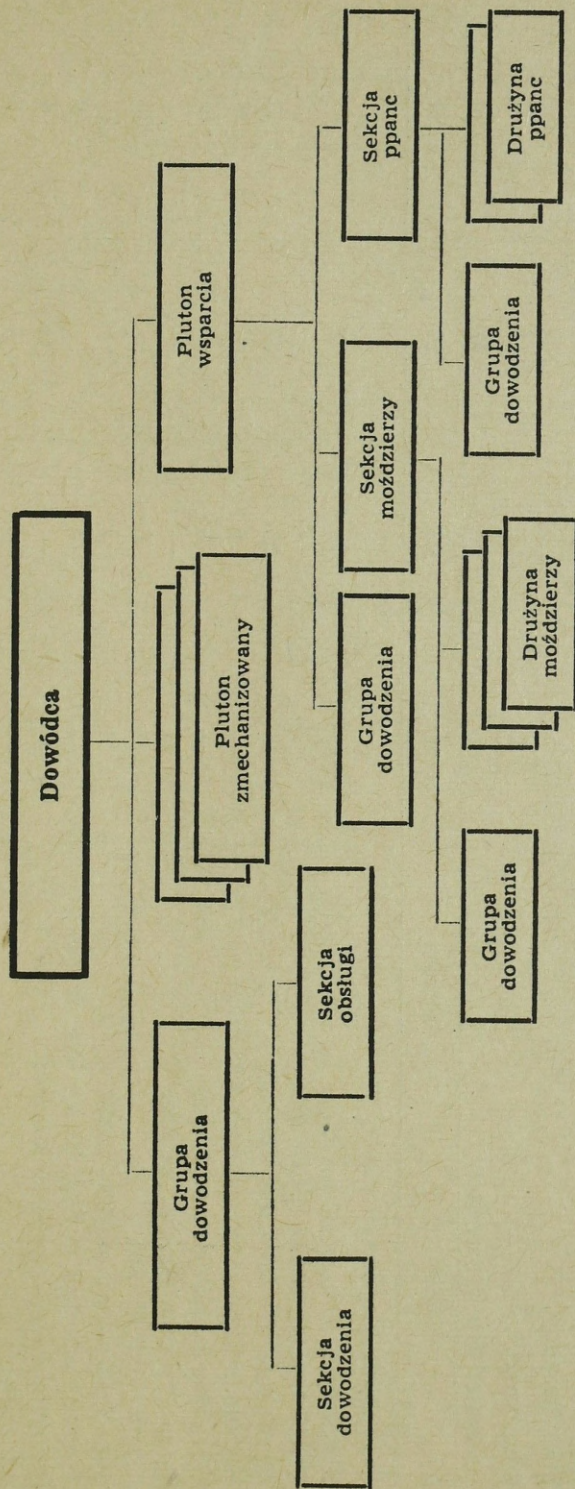
1. KOMPANIA PIECHOTY

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt kompanii piechoty

Wyszczególnienie	Grupa dowodzenia	Trzy plutony piechoty (w każdym)	Pluton wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	2	1	1	6
Podoficerowie i szeregowi	11	43	25	165
Razem	13	44	26	171
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	3	8	4	31
Karabiny automatyczne 5,56 mm	13	30	20	123
Ręczne karabiny maszynowe 5,56 mm	—	6	—	18
Karabiny maszynowe 7,62 mm	—	2	—	6
Granatniki 40 mm	5	6	—	23
Przeciwpancerne pociski LAW	1	10	—	31
Przeciwpancerne pociski kierowane <i>Dragon</i>	—	3	—	9
Przeciwpancerne pociski kierowane TOW	—	—	4	4
Moździerz 81 mm	—	—	3	3
Ciągniki 0,5 t z platformą	1	—	4	5
Samochody 0,25 t z przyczepą	2	—	—	2
Radiostacje	8	6	7	33

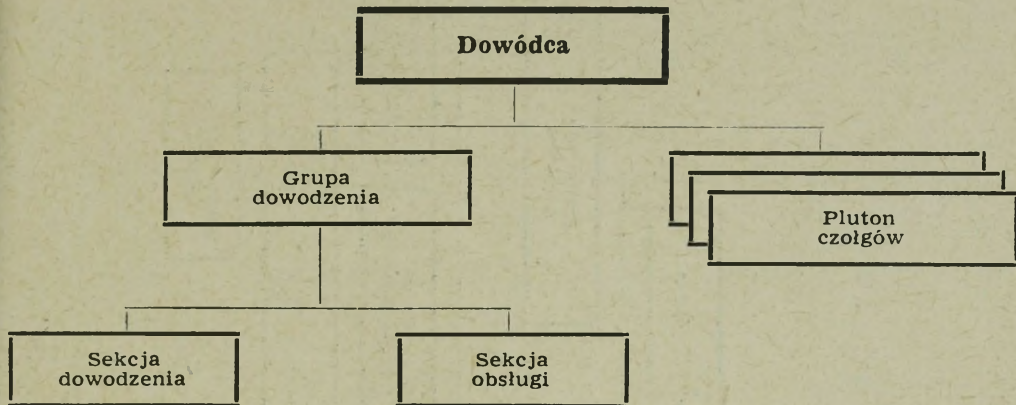
2. KOMPANIA ZMECHANIZOWANA

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt kompanii zmechanizowanej

Wyszczególnienie	Grupa dowodzenia	Trzy plutony zmechanizowane (w każdym)	Pluton wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	2	1	1	6
Podoficerowie i szeregowi	20	46	25	183
Razem	22	47	26	189
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	3	8	6	33
Pistolety maszynowe 11,43 mm	2	—	—	2
Karabiny automatyczne 5,56 mm	19	33	30	148
Ręczne karabiny maszynowe 5,56 mm	—	6	—	18
Karabiny maszynowe 7,62 mm	—	5	—	15
Karabiny maszynowe 12,7 mm	1	—	—	1
Granatniki 40 mm	6	6	—	24
Przeciwpancerne pociski LAW	1	9	—	28
Przeciwpancerne pociski kierowane Dragon	—	3	—	9
Przeciwpancerne pociski kierowane TOW	—	—	4	4
Moździerz 81 mm	—	—	3	3
Transportery opancerzone	2	4	1	15
Samochody	4	—	1	5
Przyczepy	4	—	1	5
Pojazdy ratownicze	1	—	—	1
Radiostacje	8	17	—	67
Dalmierze laserowe	—	—	1	1

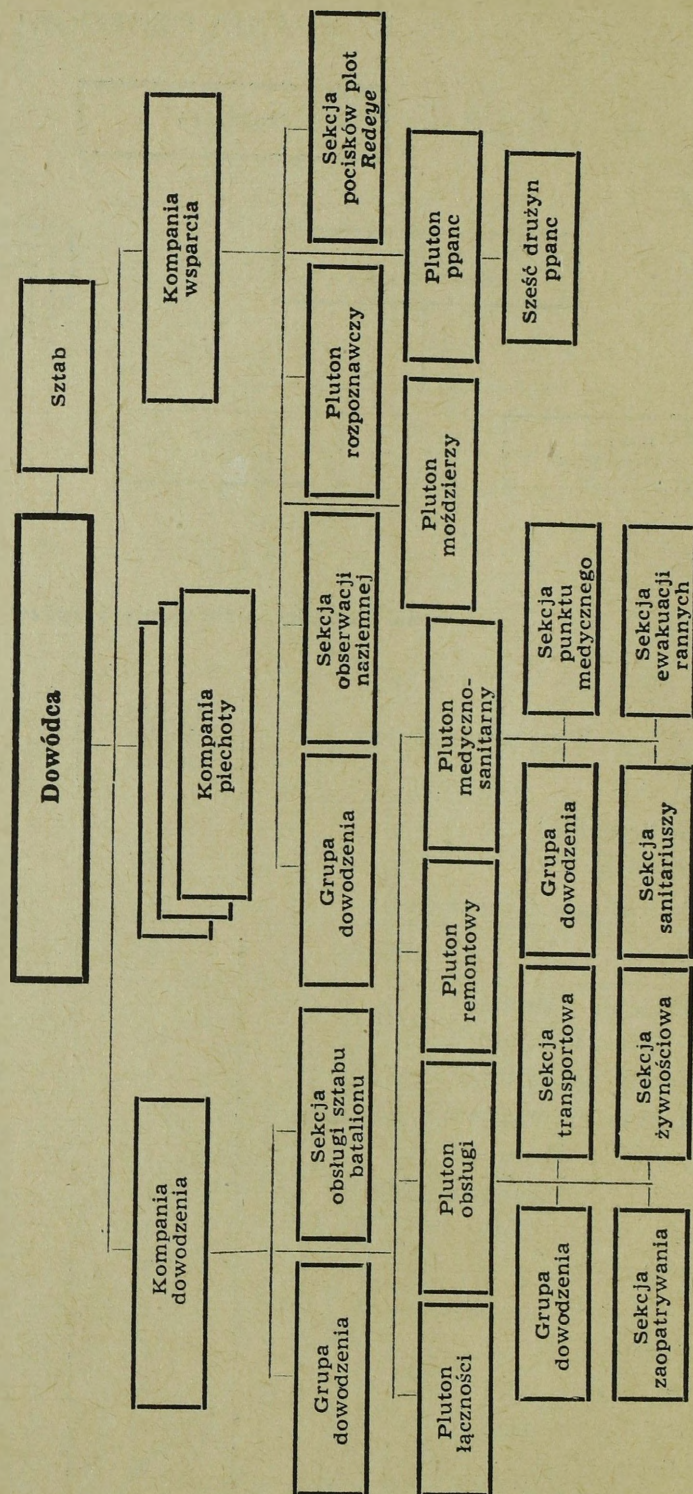
3. KOMPANIA CZOŁGÓW

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt

Wyszczególnienie	Grupa dowodzenia	Trzy plutony czołgów (w każdym)	Razem
Stan liczebny			
Oficerowie	2	1	5
Podoficerowie i szeregowi	28	19	85
Razem	30	20	90
Uzbrojenie i sprzęt			
Pistolety 11,43 mm	11	20	71
Pistolety maszynowe 11,43 mm	6	10	36
Karabiny automatyczne 5,56 mm	19	—	19
Granatniki 40 mm	1	—	1
Karabiny maszynowe 12,7 mm	1	—	1
Ppanc pociski LAW	1	9	28
Czołgi średnie	2	5	17
Transportery opancerzone	1	—	1
Samochody	6	—	6
Przyczepy	4	—	4
Czołgi ratownicze	1	—	1
Radiostacje	6	7	27

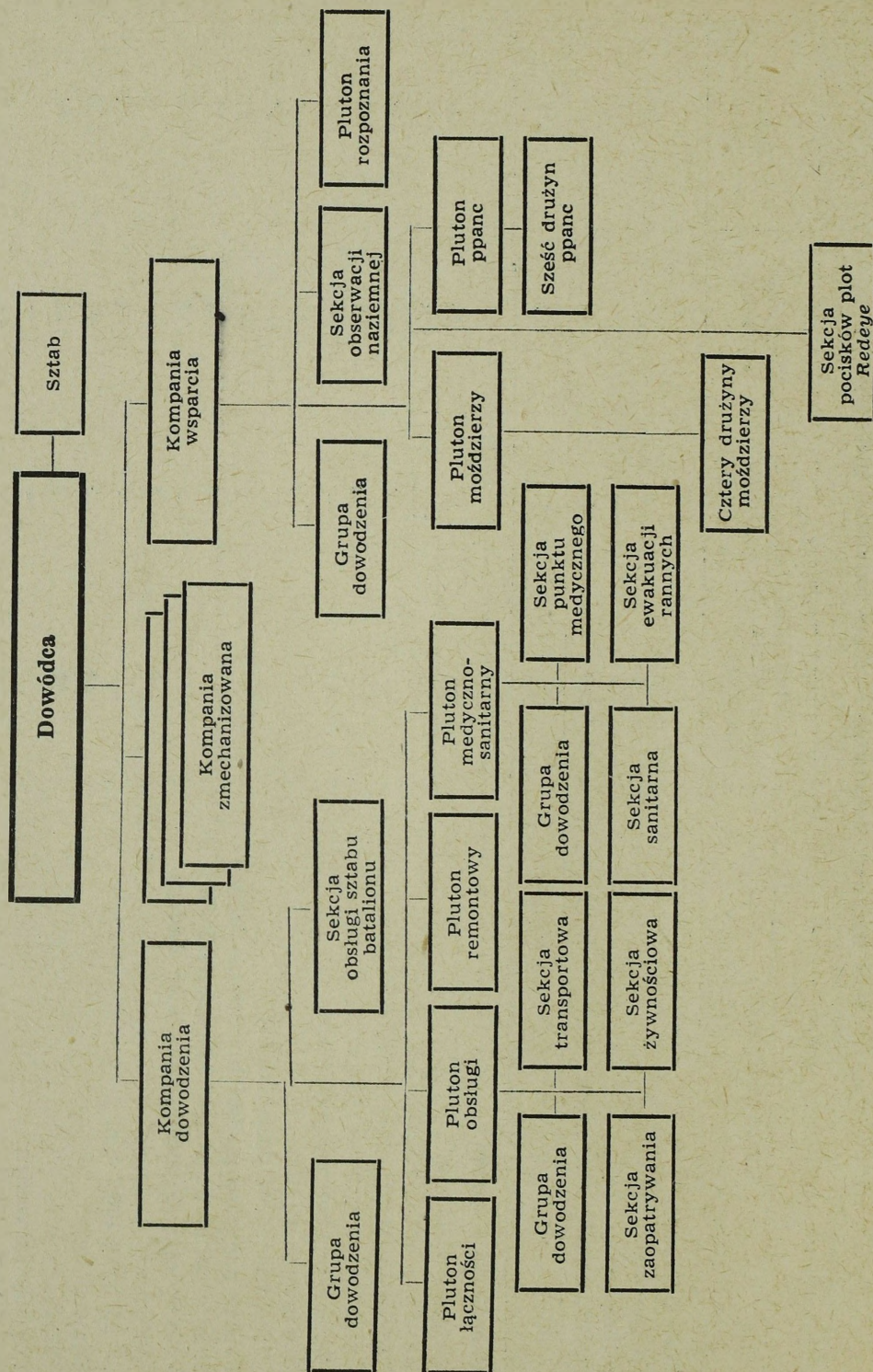
1. BATALION PIECHOTY

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt batalionu piechoty

Wyszczególnienie	Sztab i kompania dowodzenia	Trzy kompanie piechoty (w każdej)	Kompania wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	15	6	6	39
Chorążowie	1	—	—	1
Podoficerowie i szeregowi	146	165	136	777
Razem	162	171	142	817
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	20	31	26	139
Karabiny automatyczne 5,56 mm	142	123	116	627
Ręczne karabiny maszynowe 5,56 mm	—	18	—	54
Karabiny maszynowe 7,62 mm	2	6	8	28
Karabiny maszynowe 12,7 mm	14	—	—	14
Granatniki 40 mm	6	23	11	86
Przeciwpancerne pociski LAW	—	31	—	93
Przeciwpancerne pociski kierowane Dragon	—	9	—	27
Przeciwpancerne pociski kierowane TOW	—	4	6	18
Przeciwlotnicze pociski rakietowe Redeye	—	—	5	5
Moździerz 81 mm	—	3	—	9
Moździerz 106,7 mm	—	—	4	4
Samochoody	49	5	48	112
Przyczepy	50	2	28	84
Pojazdy ratownicze	1	—	—	1
Sanitarki	6	—	—	6
Radiostacje	25	33	46	170

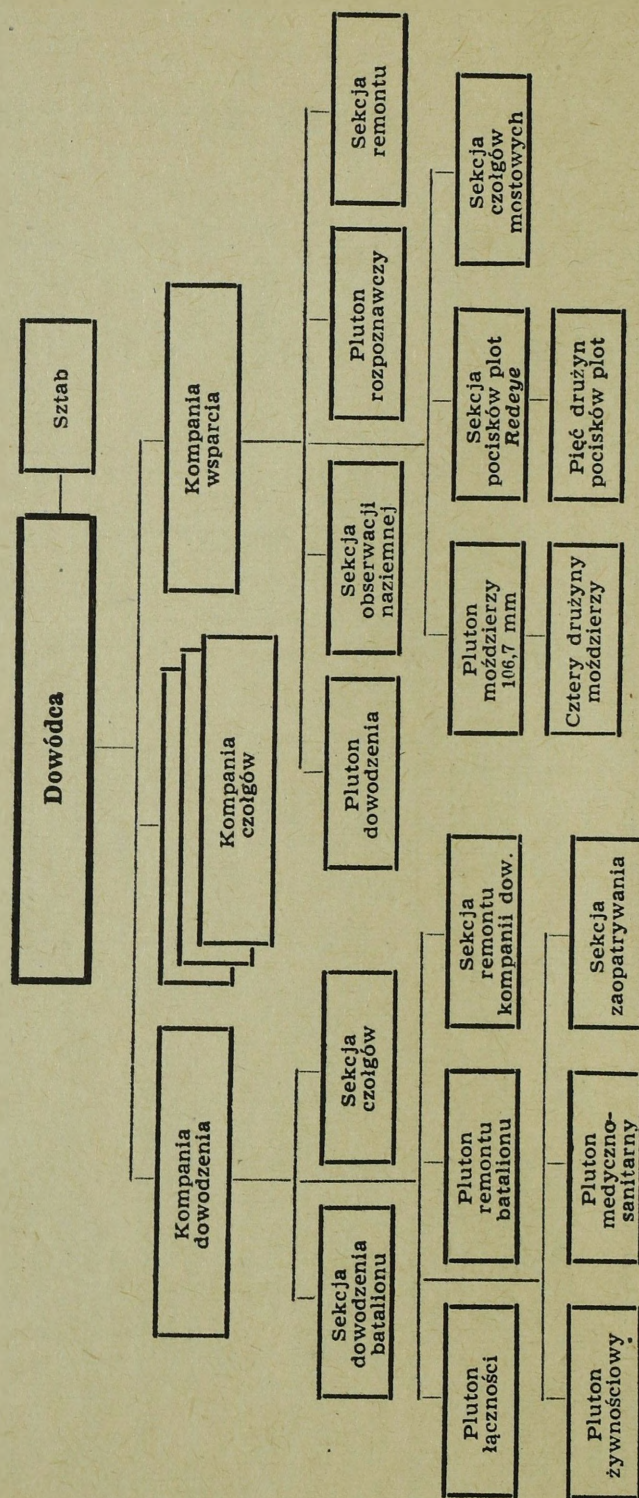
2. BATALION ZMECHANIZOWANY

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt batalionu zmechanizowanego

Wyszczególnienie	Sztab i kompania dowodzenia	Trzy kompanie zmech. (w każdej)	Kompania wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	15	6	6	39
Chorążowie	1	—	—	1
Podoficerowie i szeregowi	161	183	141	851
Razem	177	189	147	891
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	33	33	32	164
Pistolety maszynowe 11,43 mm	4	2	2	12
Karabiny automatyczne 5,56 mm	144	148	115	703
Ręczne karabiny maszynowe 5,56 mm	—	18	—	54
Karabiny maszynowe 7,62 mm	4	15	—	49
Karabiny maszynowe 12,7 mm	22	1	1	26
Granatniki 40 mm	6	24	16	94
Przeciwpancerne pociski LAW	—	28	—	84
Przeciwpancerne pociski kierowane <i>Dragon</i>	—	9	—	27
Przeciwpancerne pociski kierowane <i>TOW</i>	—	4	6	18
Moździerze 81 mm	—	3	—	9
Moździerze 106,7 mm	—	—	4	4
Przeciwlotnicze pociski kierowane <i>Redeye</i>	—	—	5	5
Plecakowe miotacze ognia	9	—	—	9
Transportery opancerzone	11	15	13	69
Samochody	48	5	25	88
Przyczepy	35	5	23	73
Pojazdy ratownicze	2	1	1	6
Radiostacje	30	67	49	280
Radiolokatory	—	—	4	4
Dalmierze laserowe	1	1	3	7

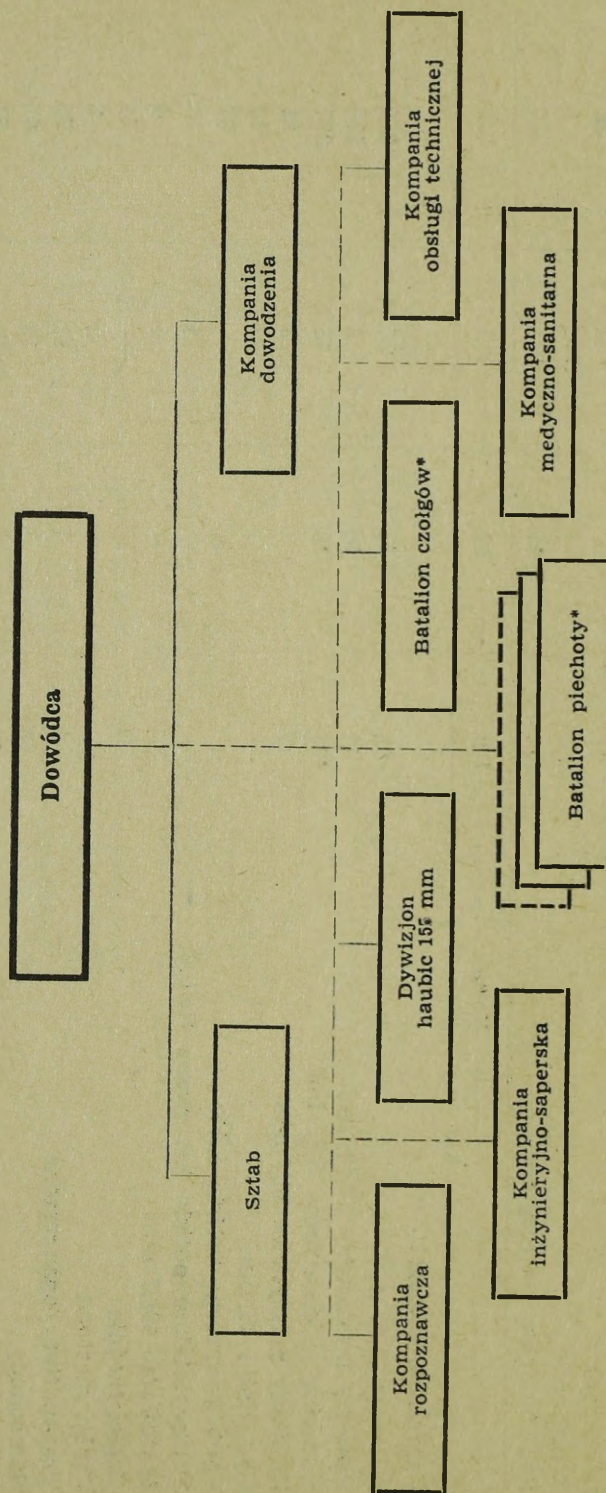
3. BATALION CZOŁGÓW

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt batalionu czołgów

Wyszczególnienie	Kompania dowodzenia	Trzy kompanie czołgów (w każdej)	Kompania wsparcia	Razem
Stan liczebny				
Oficerowie	16	5	5	36
Chorążowie	1	—	—	1
Podoficerowie i szeregowi	172	85	107	534
Razem	189	90	112	571
Uzbrojenie i sprzęt				
Pistolety 11,43 mm	34	71	27	274
Pistolety maszynowe 11,43 mm	12	36	2	122
Karabiny automatyczne 5,56 mm	155	19	85	297
Karabiny maszynowe 12,7 mm	19	1	2	24
Granatniki 40 mm	—	1	16	19
Przeciwpancerne pociski LAW	—	28	—	84
Przeciwlotnicze pociski kierowane <i>Redeye</i>	—	—	5	5
Moździerze 106,7 mm	—	—	4	4
Czołgi średnie	3	17	—	54
Czołgi mostowe	—	—	2	2
Transportery opancerzone	9	1	12	24
Samochoody	59	6	19	96
Przyczepy	25	4	14	51
Pojazdy ratownicze	3	1	1	7
Radiostacje	30	27	40	151
Radiolokatory	—	—	4	4
Dalmierze laserowe	—	—	3	3

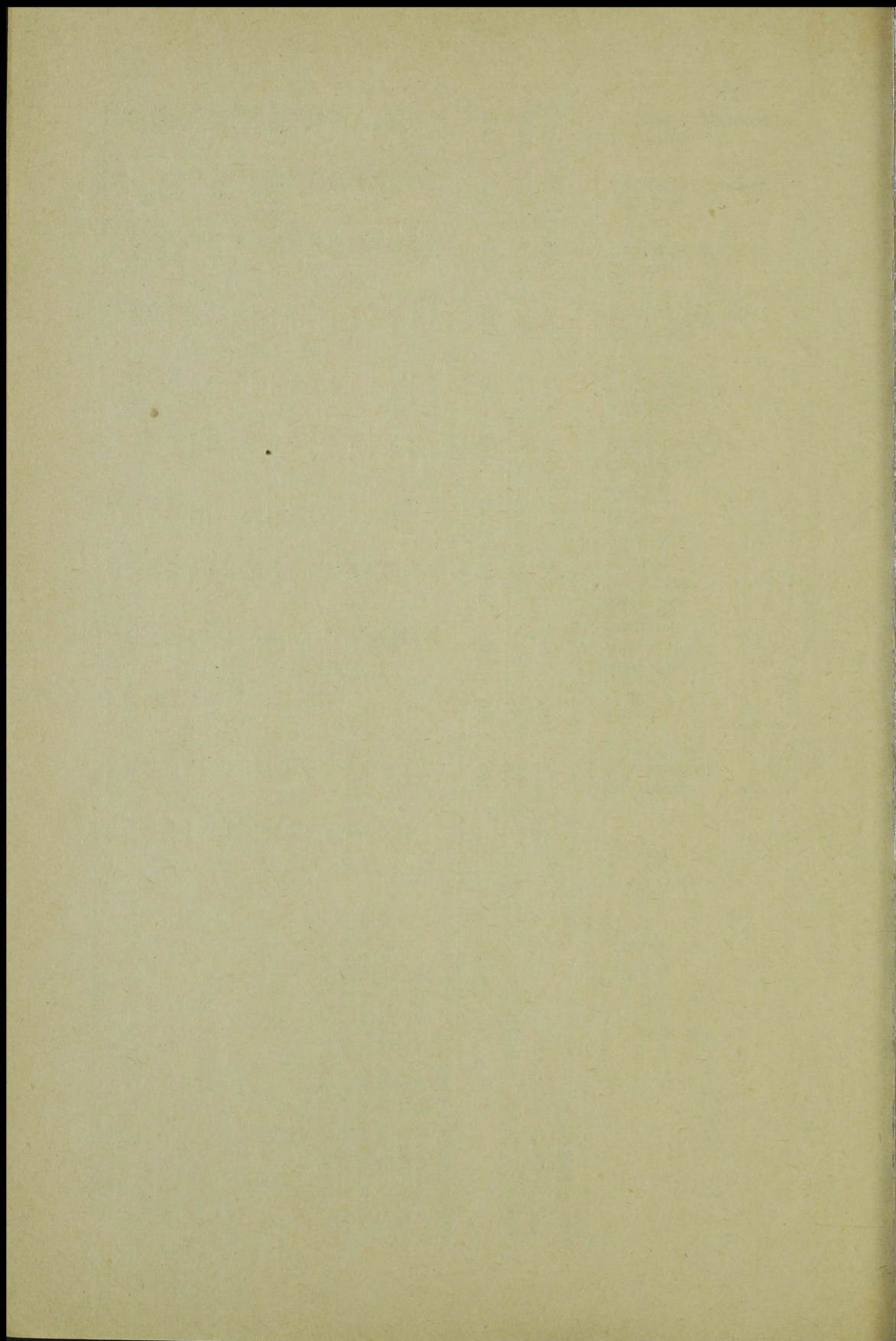
V. BRYGADA PIECHOTY, ZMECHANIZOWANA I PANCERNA (WARIANT)

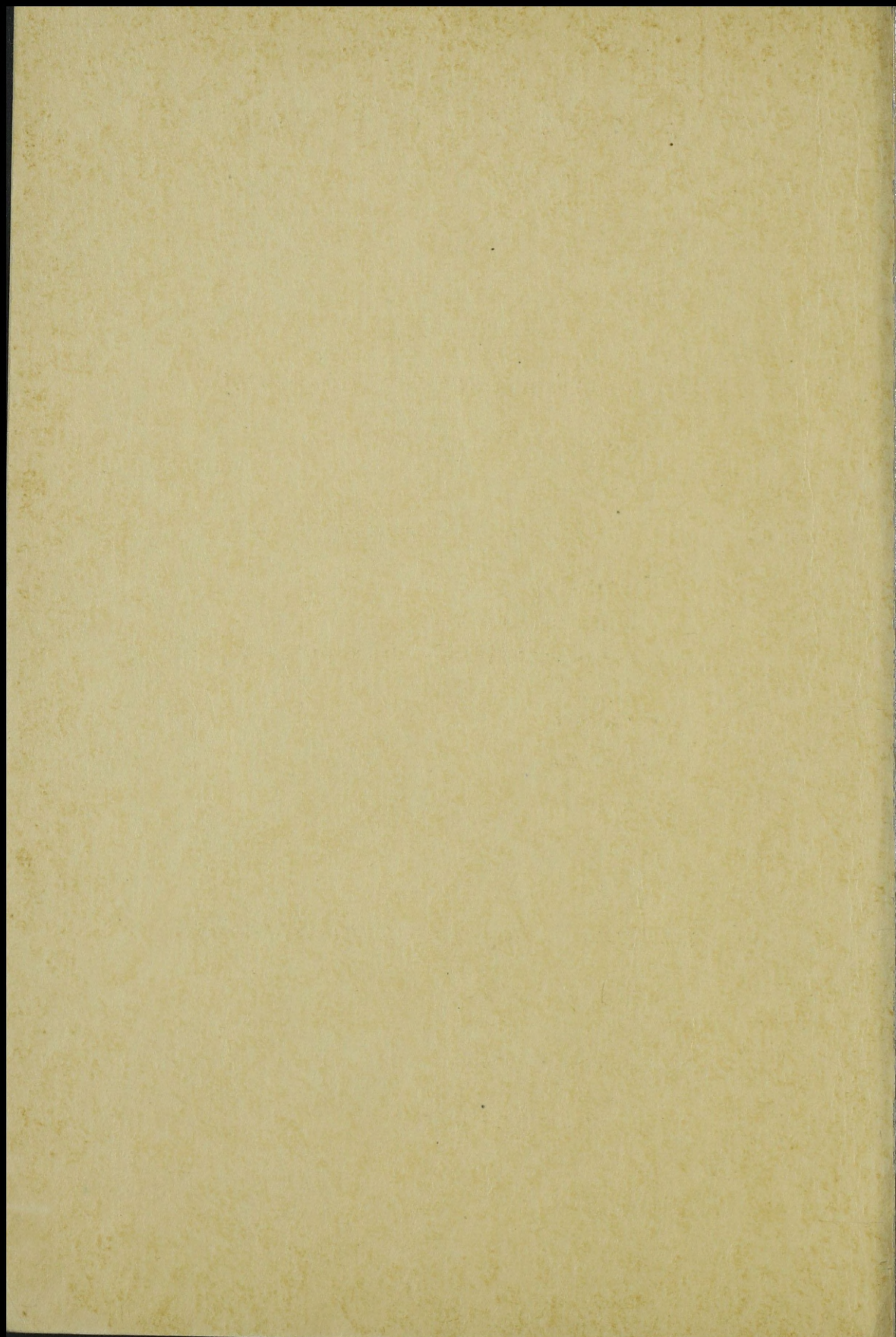
* W brygadzie zmechanizowanej — 2–3 bataliony zmechanizowane i jeden batalion czołgów, a w brygadzie pancernej — 2–3 bataliony czołgów i jeden batalion zmechanizowany. Organizacja pozostałych organicznych i przydzielonych oddziałów i pododdziałów we wszystkich brygadach jest taka sama.

Stan liczebny, uzbrojenie i sprzęt BP, BZ i BPanc (wariant)

Wyszczególnienie	Pododdziały organiczne			Oddziały i pododdz. przydzielone						Razem brygada piechoty	Razem brygada zmech.	Razem brygada pancerna
	sztab	kompania dowodzenia	razem	BP	BZ	BPanc	kompania rozpoznawcza	kompania inżyniero-saperska	dywizjon haubic 155 mm			
				dwa bp, jeden bcz (razem)	dwa bz, jeden bcz (razem)	dwa bcz, jeden bcz (razem)						
Stan liczebny												
Oficerowie	10	12	22	114	114	111	5	5	38	184	184	181
Podoficerowie i szeregowi	1	92	93	2091	2239	1922	156	152	597	3089	3237	2920
Razem	11	104	115	2205	2353	2033	161	157	635	3273	3421	3101
Uzbrojenie i sprzęt												
Moździerz 81 mm	—	—	—	36	18	9	—	—	—	36	18	9
Moździerz 106,7 mm	—	—	—	12	12	12	—	—	—	12	12	12
Przeciwpancerne pociski LAW	—	—	—	270	252	252	—	—	—	270	252	252
Przeciwpancerne pociski Dragon	—	—	—	54	54	—	—	—	—	54	54	—
Przeciwpancerne pociski TOW	—	—	—	36	36	—	—	—	—	36	36	—
Plot pociski rakietowe Redeye	—	—	—	15	15	15	—	—	—	15	15	15
Haubice 155 mm	—	—	—	—	—	—	—	—	18	18	18	18
Czołgi lekkie	—	—	—	—	—	—	9	—	—	9	9	9
Czołgi średnie	—	—	—	54	54	108	—	—	—	54	54	108
Mosty czołgowe	—	—	—	2	2	4	—	—	—	2	2	2
Czołgi saperskie	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2
Transportery opancerzone	4	1	5	24	162	117	23	10	28	110	228	183
Śmigłowce	—	4	4	—	—	—	—	—	—	4	4	4
Samochody	12	21	33	300	272	280	4	14	118	489	441	449
Przyczepy	9	18	27	219	197	175	3	9	89	347	325	303
Radiostacje	13	22	35	491	735	594	42	22	70	660	904	763
Radiolokatory	—	—	—	12	12	12	2	—	1	15	15	15

ZNAKI TAKTYCZNE SIŁ LĄDOWYCH

ZNAKI TAKTYCZNE SIŁ LĄDOWYCH

1. ZNAKI OKREŚLAJĄCE SZCZEBEL JEDNOSTKI

●	Sekcja
●●	Drużyna
●●●	Pluton /wydzielona grupa/
I	Kompania, bateria
II	Batalion, eskadra
III	Zgrupowanie, pułk /równorzędny oddział/
X	Brygada
XX	Dywizja
XXX	Korpus
XXXX	Armia
XXXXX	Grupa armii

2. OZNACZENIA I NAZWY JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

2 	2 grupa armii
1 	1 armia polowa
1 	1 korpus armijny

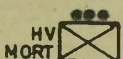
82 	82 DPD
101 ABN 	101 DPSz
1 21	1 brygada, 21 dywizji piechoty
HMC 1/21	Dowództwo i kompania dowodzenia 1 brygady, 21 dywizji piechoty
2-27 	2/27 batalion zmechanizowany
1-66 	1/66 batalionowe zgrupowanie uderzeniowe
2-4 	2/4 batalion czołgów
	Batalion rozpoznawczy /powietrznoszturmowy/
1-21 	1/21 pancerny batalion rozpoznawczy
	Batalion powietrznoszturmowy
 xx 21	Dywizjon artylerii 21 dywizji piechoty
	Dywizjon artylerii dywizji piechoty /organiczny/
4-681 	4/681 dywizjon artylerii /przydzielony/
A 2-17	Kompania A, 2/17 batalionu rozpoznania powietrznego
2 A/2-76	2 pluton, kompanii A, 2/76 batalionu zmechanizowanego

Pluton rozpoznawczy

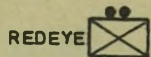
1 pancerny pluton rozpoznawczy
kompanii A

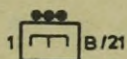
Pluton moździerzy ciężkich

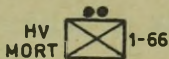
Pluton ppanc

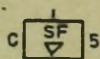
Sekcja plot poc. "Redeye"

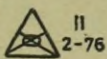
1 pluton, kompanii B, 21 batalionu
inż.-sap.

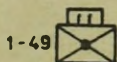
Sekcja moździerzy ciężkich,
1/66 bp

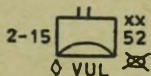
Kompania C, 5 grupy specjalnego
przeznaczenia

Posterunek obserwacyjny 2/76 bp

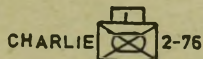
1/49 dywizjon artylerii

2/15 dart plot "Vulcan", 52 DP

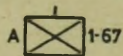
Batalion inżynieryjno-saperski

2/76 kompanijna grupa bojowa
"Charlie"

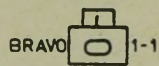
Kompania D, batalionu rozpoznaw-
czego /powietrznoszturmowego/

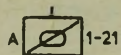
Kompania A, 1/67 bp

Kompania powietrznoszturmowa A

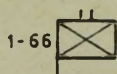

1/1 kompanijna grupa bojowa
czołgów "Bravo"

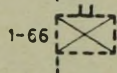

Kompania A, 1/21 brozp

3. STANOWISKA DOWODZENIA

Główne stanowisko dowodzenia 1/66 bp

Zapasowe stanowisko dowodzenia 1/66 bp

Główne stanowisko dowodzenia 21 DP

4. ZNAKI TAKTYCZNE RODZAJÓW WOJSK I SŁUŻB

Piechota

Wojska zmechanizowane

Wojska pancerne

Wojska powietrznodesantowe

Artyleria

Pododdziały rozpoznawcze

Pododdziały łączności

Pododdziały inżynieryjno-saperskie

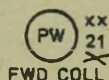
Pododdziały medyczno-sanitarne

Pododdziały zaopatrywania

Pododdziały obsługi

Wysunięty punkt zbiórki jeńców 21 DP

Punkt zbiórki zaginionych
żołnierzy 21 DP

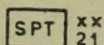
Punkt zbiórki cywilów 21 DP

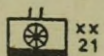
Punkt zbiórki, ewakuacji i rejestra-
cji poległych 21 DP

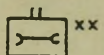
Punkt ujęcia wody

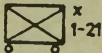
Dowództwo zaopatrzenia 21 DP

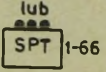
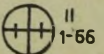
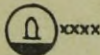

Batalion zaopatrywania 21 DP

Dywizyjny batalion remontowy

- Punkt MPS
- Punkt kontroli ruchu
- Tyły 1 brygady, 21 DP
- Rzut tyłowy 1/66 bp
- Rzut bojowy 1/66 bp
-

 } Pluton wsparcia ogniowego 1/66 bp
- Punkt sanitarny 1/66 bp
- Lotnisko armijne
- Armijne lądowisko śmigłowców
- Punkt zaopatrzenia żywnościowego 21 DP
- Armijny punkt zaopatrywania w amunicję
- Punkt zaopatrywania w materiały inż.-sap. 21 DP
- Punkt zaopatrywania
- Punkt zaopatrywania w materiały mundurowe

Punkt zaopatrywania w części
zapasowe

Punkt zaopatrywania we wszystkie
klasy zaopatrzenia

5. LINIE ROZGRANICZENIA, REJONY, UMOCNIEINIA

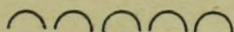
NFL ----- NFL Rubież rozwinięcia

FSCL _____ FSCL Rubież koordynacji ognia
/początkowa/

FINAL CL _____ FINAL CL Rubież koordynacji ognia
/końcowa/

PLD ----- PLD Prawdopodobna rubież rozwinięcia

LMT OF ADV _____ LMT OF ADV Rubież ograniczenia dalszego
przemieszczania

Linia frontu /wojska własne -
kolor niebieski, przeciwnik -
czerwony/

Linia frontu przeciwnika
/w przypadku użycia jednego
koloru/

PL MICK _____ PL MICK Rubież wyrównania

Punkt koordynacyjny

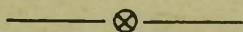
Przedni skraj rejonu działań
bojowych

Przedni skraj ubezpieczeń
bojowych

Przedni skraj ubezpieczeń
głównych

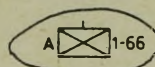

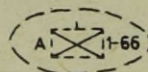
Punkt koordynacji

—|— Linia rozgraniczenia kompanii

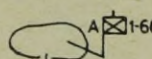
—LL— Granica oświetlania terenu

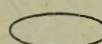
INFILTRATION
LANE 1-66 Linia przenikania 1/66 bp

 Rejon ześrodkowania kompanii A, 1/66 bp

 Zapasowy rejon ześrodkowania kompanii A, 1/66 bp

 Rejon wyjściowy do natarcia

 Rejon obrony kompanii A, 1/66 bp

 Rejon zrzutu, rejon lądowania desantu

 Stanowisko ogniowe pojedynczego strzelca lub ukrycie

 Okop dla dwóch strzelców

 Stanowisko ogniowe lekkiej haubicy

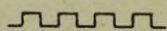
 Schron, ziemianka

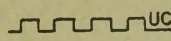
 Schron podziemny

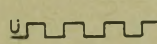
 Schron naziemny

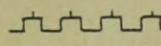
 "Zniszczony"

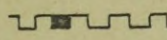
 Schron - kopuła pancerna

 System transzei

 System transzei w budowie

 System transzei nie obsadzonych przez wojska

 System transzei ze stanowiskami ogniowymi

 Podziemny schron w systemie transzei

 Makieta

6. SYSTEM ZAPÒR INŻYNIERYJNYCH

xxxxxxxx Zasieki z drutu kolczastego

oooooooo Spirala Bruno /pojedyncza/

oooooooo Spirala Bruno /podwójna/

* * * * * Płot kolczasty jednorzędowy

** ** * Płot kolczasty dwurzędowy

æ æ æ æ æ Zapory kozłowe

xxxxxxxx Niski płot kolczasty

xxxxxxxx Wysoki płot kolczasty

— † — Mało widoczne przeszkody z drutu

 Miny o nieznanym przeznaczeniu

Miny przeciwpiechotne

Miny przeciwczołgowe

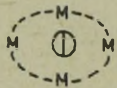
Miny mieszane
/przeciwpiechotne i przeciwczołgowe/

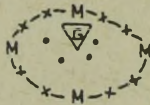
Miny-pułapki

Pole minowe ppanc nie ogrodzone

Pole minowe o nieznanej liczbie
i typie min

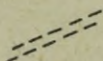
Pole minowe mieszane /miny ppanc
i chemiczne/

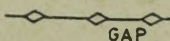
Całkowita blokada drogi

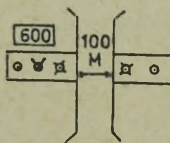
Blokada przygotowana lecz przejezdna

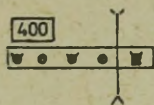
Blokada drogi planowana

Przeszkoda czołgowa

Przejście lub wyłom o szer. ok. 100 m
w przeciwpiechotnym i przeciwpancernym
polu minowym

Przejście w przeciwpiechotnym polu minowym o szer. 8 m /podwójna linia oznacza przejście o szer. 16 m/

Rejon skażony środkami chemicznymi /k. żółty/

7. STACJE RADIOLOKACYJNE I APARATURA ELEKTRONICZNA

lub AN/PPS-4

Stacja radiolokacyjna małego zasięgu

lub AN/TPS-33

Stacja radiolokacyjna średniego zasięgu

lub AN/TPS-25

Stacja radiolokacyjna dużego zasięgu

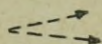
lub 1-66

Sekcja obserwacji naziemnej

RADAR 1-66

Sektor nadzoru stacji radiolokacyjnej

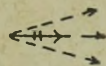
8. ŚRODKI OGNIOWE I SEKTORY OGNI

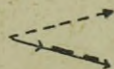
Sektor ognia

Główny sektor ognia

Główny sektor ognia ciężkiego karabinu maszynowego

Zasadniczy sektor ognia i jego boczna granica bezpieczeństwa

Stanowisko ogniowe wyrzutni rakietowej
klasy "ziemia-ziemia"

Stanowisko ogniowe wyrzutni rakietowej
klasy "ziemia-powietrze"

lekkie	średnie	ciężkie	
 do 7,62 mm	 7,63 mm do 14,4 mm	 14,5 mm i więcej	Karabin maszynowy
 do 81 mm	 82 mm do 199 mm	 200 mm i więcej	Moździerz
 	 	 	Przeciwlotniczy karabin maszynowy
 do 80 mm	 81 mm do 100 mm	 101 mm i więcej	Wyrzutnia ppanc poc. rakietowych /piechoty/
 do 120 mm	 121 mm do 160 mm	 161 mm	Działo lub haubica
 do 120 mm	 121 mm do 160 mm	 161 mm	Haubica
 do 120 mm	 121 mm do 160 mm	 161 mm do 210 mm	Działo przeciw- pancerne
 do 80 mm	 80 mm	 80 mm i więcej	Działo przeciw- lotnicze
	 plecakowy	 na pojeździe	Miotacz ognia

lekkie

średnie

ciężkie

Działo bezodrzutowe

LAW

Dragon

TOW

Wyrzutnia przeciwpancernych pocisków rakietowych

Wyrzutnia plot pocisków rakietowych

Pocisk rakietowy

9. POJAZDY

Czołg lekki

Czołg średni

Czołg ciężki

Czołg pływający

Czołg na stanowisku ogniowym

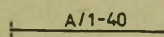

Transporter rozpoznawczy

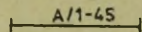

Transporter opancerzony

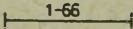
10. RUBIEŻE OGNI I OZNACZANIE CELÓW

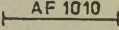
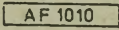
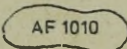
Baterii A, 1/40 dart /300x150 m/ -
haubice 155 mm

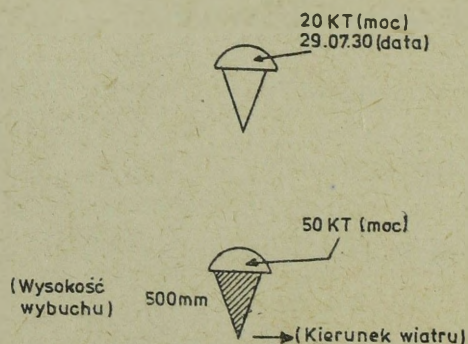
Baterii A, 1/45 dart /200x150 m/ -
haubice 105 mm

- 1-66 Plutonu moździerzy ciężkich 1/66 bp
/200x50 m/
- A Plutonu moździerzy komp. A /100x50 m/
- 1-A Moździerz 81 mm z plut. moźdz.,
kompanii A /50x50 m/
- AF 1010 Znak określający położenie środka
celu

Cele o nieznanym kształcie oznacza się:

- AF 1010 wąskie cele - linią
- AF 1010 prostokątne cele - prostokątem
- AF 1010 niesymetryczne - linią nieregularną
zamkniętą

Wybuch jądrowy

11. ZNAKI OZNACZAJĄCE SKAŻENIE ŚRODKAMI BRONI MASOWEGO RAŻENIA

Widok z przodu

Widok z tyłu

Chemiczne

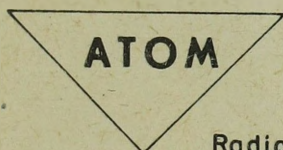
Data i czas
wykrycia,
nazwa środka
chemicznego
(jeżeli jest znana)

Biologiczne

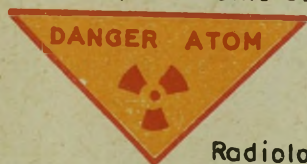
Data i czas
wykrycia środka
biologicznego,
nazwa (jeżeli
jest znana)

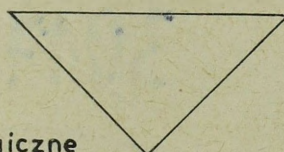
Radiologiczne

lub

(na terenie Stanów Zjednocz.)

Radiologiczne

Dawka
promieniowania,
data i czas
pomiaru, data
i czas wybuchu
(jeżeli są znane)

356/357(73)

Siły lądowe USA

Z-2SG

355.13+355.324/.326

Taktyka i organizacja jednostek
i pododdziałów

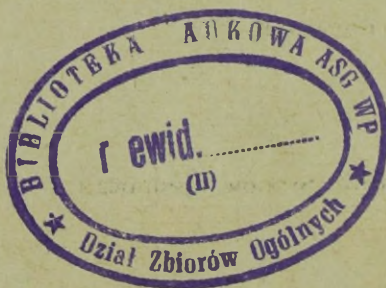
pol.

Brygada, batalion, kompania, pluton, drużyna sił lądowych Stanów Zjednoczonych. Zasady prowadzenia walki, organizacja, uzbrojenie. Warszawa: Szt. Gen. WP 1979, 159 s.

Ogólne zasady prowadzenia walki przez wojska Stanów Zjednoczonych. Marsz, natarcie, obrona, działania odwrotowe. Struktura organizacyjna, uzbrojenie i wyposażenie. Znaki taktyczne sił lądowych Stanów Zjednoczonych.

T.P. 21/79

~~3047~~

6298

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej

P/4062

40-006298-001-0